

FÜZESGYARMAT VÁROS

HELYI FENNTARTHATÓSÁGI PROGRAMJA

(LOCAL AGENDA 21)

2012. február

**Készítette:
Füzesgyarmat Város Önkormányzata, valamint az
EUROUT Kft.**

**Elfogadta Füzesgyarmat Város Önkormányzatának Képviselő-testülete
55/2012. (III. 29.) számú határozatával**

A program készítésében részt vettek, az adatokat, információkat szolgáltatták:

Füzesgyarmat Város Önkormányzata:

Füzesgyarmat Város Polgármestere

Füzesgyarmat Város Alpolgármestere

Füzesgyarmat Város Polgármesteri Hivatala:

Füzesgyarmat Város Jegyzője

A dokumentumot készítették:

Csák Zsolt

építőmérnök

Füzesgyarmat Város Polgármesteri Hivatala

Sárdi Zoltán

okleveles biomérnök

környezetvédelmi szakirány

EUROUT Kft.

Tartalomjegyzék

ELŐSZÓ

Előzmények	5
1. LOCAL AGENDA 21.....	8
2. HÁTTÉR, KÖRNYEZET	11
2.1. Érintett földrajzi terület bemutatása	11
2.1.1. A terület közigazgatási lehatárolása	11
2.1.2. A terület természeti környezete	11
1. táblázat: Minimális, maximális és átlagos talajvízszint a terephez viszonyítva	18
2.1.3. Jellemző településszerkezet.....	28
2.2. Gazdasági-társadalmi környezet bemutatása	30
2.2.1. Demográfiai helyzet, tendenciák	30
2.2.2. Gazdasági jellemzők.....	39
2.2.3. Társadalmi jellemzők.....	43
3. HELYZETÉRTÉKELES	45
3.1. Kérdőívek kiértékelése	45
4. STRATÉGIA.....	55
4.1. Célállapot	55
4.2. Prioritások	55
4.3. Várható hatások.....	56
5. MEGVALÓSÍTÁS	59
5.1. Társadalmi pillér	59
5.1.1. Társadalmi szemléletformálás	59
5.1.2. Intézményi működés hatékonyságának növelése	60
5.1.3. Egészségügyi helyzet fejlesztése	61
5.1.4. Szociális helyzet fejlesztése.....	64
5.1.5. Oktatás, képzés fejlesztése.....	65
5.1.6. Kulturális élet fellendítése	66
5.1.7. Esélyegyenlőségi jogok biztosítása	68
5.1.8. Községi közlekedés fellendítése	69
5.2. Környezeti pillér.....	70
5.2.1 Környezet ismerete, környezettudatosság.....	70
5.2.2 Települési és épített környezet védelme.....	73
5.2.3 A lakókörnyezet védelme a káros emisszió kibocsátásoktól (levegő, víz, zaj).....	75
5.2.4 Infrastrukturális helyzet javítása, fejlesztése.....	80

5.2.5 Energiafelhasználás hatékony és megújuló lehetőségeinek kihasználása.....	82
5.2.6 Zöldterületek védelme, fenntartása – növény és állatvilág fenntartása.....	84
5.2.7 Hulladékgyűjtés	85
5.3. Gazdasági pillér.....	87
5.3.1 Az Önkormányzat és az önkormányzati intézmények hatékony működéséhez szükséges gazdasági feltételek megteremtése	88
5.3.2 Ipar fejlesztése.....	89
5.3.3 Mezőgazdaság fejlesztése	91
5.3.4 Gazdasági szektor (kereskedelem, szolgáltatás) fejlesztése.....	93
5.3.5 Vendéglátás, idegenforgalom, turizmus fellendítése	95
5.4. A programok áttekintő táblázata	98
6. MONITORING ÉS VISSZACSATOLÁS.....	106
6.1. Cselekvési terv	106
6.2. Indikátorok	108

Előzmények

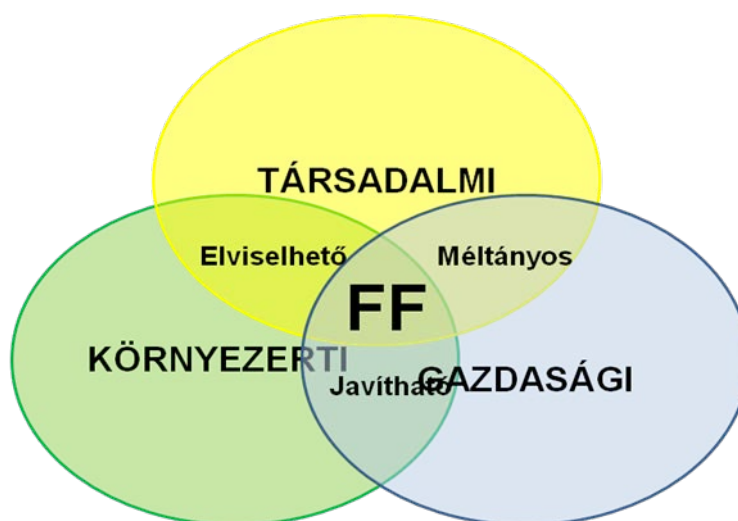
A nyolcvanas évek elején jelent meg a "fenntarthatóság" vagy a "fenntartható fejlődés" kifejezés a nemzetközi szakirodalomban.

1983-ban az ENSZ Közgyűlés határozata alapján megkezdte munkáját az ENSZ Környezet és Fejlődés Világbizottsága, amelyet Gro Harlem Brundtland norvég miniszterelnököt vezetett. A Bizottság 1987-ben „Közös jövőnk” címmel kiadott jelentésében a gazdasági növekedés olyan új korszakának lehetőségét vázolta fel, amely a fenntartható fejlődés globális megvalósítására épít, megőrzi a természeti erőforrásokat, s amely megoldás lehetne a fejlődő országok nagy részében elhatalmasodó szegénység leküzdésére is.

A jelentés nagyon röviden és tömören határozta meg a fenntartható fejlődés fogalmát: "a fenntartható fejlődés olyan fejlődés, amely kielégíti a jelen szükségleteit, anélkül, hogy veszélyeztetné a jövő nemzedékek esélyét arra, hogy ők is kielégíthessék szükségleteiket."

A fenntartható fejlődés három alappilléren nyugszik: a szociális (társadalmi), a gazdasági és a környezeti pillérek és mindhármát együttesen, kölcsönhatásaik figyelembevételével mérlegelni kell a különböző fejlesztési stratégiák, programok kidolgozása során, illetve a konkrét intézkedésekben, cselekvésekben. A fenntartható fejlődés, mint általános stratégiai cél "bevonult" a nemzetközi konferenciák, szervezetek dokumentumaiba és a nemzeti kormányok cselekvési programjaiba.

1. ábra: A Fenntartható Fejlődés alappillérei

A fejlődés alapvető célja tehát a szociális jólét, a méltányos életfeltételek lehetőségének biztosítása mindenki és egyaránt a jelenlegi és a jövőbeli nemzedékek számára, ami csak úgy lehetséges, ha közben fenntartható módon hasznosítjuk a természeti erőforrásokat, elkerüljük a káros hatásokat, és

különösen a környezet állapotában bekövetkező visszafordíthatatlan változásokat.

A Világ Tudományos Akadémiáinak Nyilatkozata megfogalmazásában: "A fenntarthatóság az emberiség jelen szükségleteinek kielégítése, a környezet és a természeti erőforrások jövő generációk számára történő megőrzésével egyidejűleg." (Átmenet a fenntarthatóság felé; Világ Tudományos Akadémiáinak Nyilatkozata, Tokió, 2000).

Az EU a tagállamok mellett felkért társult országokat is, hogy az EU stratégiával összhangban készítsék el saját stratégiájukat. A Bizottság a fenntartható fejlődés stratégiáját meghatározó alapelvekről szóló, 2005-ben született deklarációja szerint az Unió elkötelezett a fenntartható fejlődés mellett, amely minden politikáját és cselekedetét meghatározza. Az Unió megújított Fenntartható Fejlődés Stratégiájának jóváhagyása a 2006. júniusi Európai Tanács napirendjén szerepelt. 1992-ben Rio de Janeiróban rendezett ENSZ Környezet és Fejlődés Konferencián elfogadott „Local Agenda 21” program („LA 21”) értékelése kapcsán fogalmazódott meg a fenntartható fejlődés helyi, lokális programja. Ezzel a modellel a cél az, hogy elveket (vezérfonalat) fogalmazzon meg a helyi önkormányzat(ok), valamint a helyi lakosok, közösségek számára a fenntarthatóság tennivalóinak, helyi programjának kidolgozása, megvalósítása érdekében.

A Magyar Köztársaság Kormánya 2007. június 29-én elfogadta a Nemzeti Fenntartható Fejlődési Stratégiát és a hozzá kapcsolódó Tagállami jelentést az Európai Unió megújított fenntartható fejlődési stratégiájának végrehajtásáról. Ebben a Magyar Kormány, tárcaközi egyeztetéseket követően, megfogalmazta az országos léptékű tennivalókat. A dokumentum mindenekelőtt pontosan meghatározta a fenntartható fejlődés fogalmát:

„A fenntartható fejlődés a tágan értelmezett életminőség javulását szolgálja, amely nem szűkíthető le az anyagi jólétre, hanem magában foglalja a környezet minőségét, a demokratikus jogok érvényesülését, a természeti erőforrásokhoz valamint a társadalom nyújtotta szolgáltatásokhoz és intézményekhez való hozzáférést, a teljes testi, lelki egészséget, a szabadidőt, a biztonságot is. A társadalmi jólét a környezetminőség és a társadalmat alkotók életminőségének együttes megnyilvánulása.

A természeti erőforrásokkal való fenntartható gazdálkodásnak együtt kell érvényesülnie a jólét elérését, megtartását elősegítő gazdasági fejlődéssel és a társadalmi igazságossággal, esélyegyenlőséggel.

A természeti erőforrások vonatkozásában ez azt jelenti, hogy hosszú távon a természeti környezet eltartó-képességével összhangban lehet csak a társadalom reális szükségleteinek a kielégítéséről gondoskodni; a környezet eltartó képessége egyben az igények kielégítésének korlátja is. Ennek megfelelően van szükség a természeti erőforrások fenntartható használatára, amelynek megvalósításához a társadalom környezet-tudatos és környezet-etikus magatartása szükséges. Ennek a megvalósulásához szükséges, hogy a jövő nemzedékének szakmailag megalapozott, megfelelően előkészített környezettudatos nevelése a családban és az oktatás valamennyi területén nagyobb teret kapjon.

A fenntarthatóság elvei szerint élő társadalomban többek között érvényesül a szociális igazságosság, amelynek az alapja a lehetőségekhez való hozzáférés esélyegyenlőségének biztosítása, és a társadalmi terhekből való közös részesedés; az életminőség folytonos javítására való törekvés. E cél elérése érdekében olyan erkölcsi normarendszert szükséges a társadalom tagjai felé közvetíteni, amely ezeket a folyamatokat támogatja, illetve elősegíti.

A méltányos életkörülmények, a megfelelő életminőség, jólét biztosítását kifejező célkitűzés mindenkire – a jövő nemzedékekre is – vonatkozik. A fenntartható fejlődés tehát elismeri és céljának tekinti az egymást követő nemzedékek megfelelő életminőséghez való egyenlő jogának biztosítását, s az ezzel összefüggésben álló köteleességek teljesítését. A fenntartható fejlődés tehát olyan fejlődés, amely lehetővé teszi a jelen generációk szükségleteinek kielégítését úgy, hogy ez nem veszélyezteti a jövő generációk azon lehetőségét, hogy szükségleteiket kielégítsék.

A jelenlegi társadalmi-gazdasági folyamatok, illetve hatásaik jelentős részben ellentétesek a fenntartható fejlődés követelményeivel. E trendek ismeretében elkerülhetetlen egy olyan fejlődési pályára való áttérés, amely hosszú távon biztosítja a társadalmak és köztük a magyar társadalom fenntartható fejlődését.”

1. LOCAL AGENDA 21

A „LA 21” program az általános érvényű fenntartható fejlődés konkrét, gyakorlati megvalósítását a helyi adottságok, érdekek alapján, az önkormányzat és a helyi lakosok, közösségek széleskörű együtt munkálkodásával javasolja folytatni. Az alapfeladat itt a helyi hatáskörben befolyásolható fejlődés (beruházások, fejlesztések, felújítások, intézkedések, szabályozás stb.) olyan irányú alakítása, amely mind jobban előtérbe helyezi „a helybeni” életminőség, környezeti állapot javítását, valamint a helyi erőforrások - talaj, vízkészlet, energia, emberi- és jövedelemtermelő erőforrások stb.- tartamos, azaz nem kimerítő kiaknázását. További fontos elvárás, hogy valamennyi nem helyi erőforrásra támaszkodó, de helyi felhasználásban szerepet játszó beruházó-fejlesztő, termelő-szolgáltató- és fogyasztó törekedjen a fenntarthatóságot figyelembe vevő megoldások, eljárások igénybe vételére, szokások kialakítására. Ennek megvalósíthatóságát a megfelelő politikai akarat megléte és helyi társadalmi-közösségi kultúra jellege együttesen szabja meg és egy racionális tervezési folyamat útján kimunkált stratégia foglalja rendezett keretbe.

Az említett fenntartható fejlődés nemzeti stratégia globális összefüggéseket is tükröző, nemzeti szintű prioritásai és fókuszai - az előzőekkel is összefüggésben - a következők:

- a gazdaság anyag- és energiaigényességének racionalizálása;
- a fenntarthatatlan társadalmi folyamatok kezelése és szabályozása;
- környezeti rendszerek fenntartható hasznosítása.

A program felépítése a következő részekből tevődik össze:

1. Helyzetelemzés: a LA21 program bemutatása, a Város bemutatása (földrajzi, történeti természeti, környezeti, infrastrukturális, társadalmi és gazdasági helyzetének áttekintésével).
2. Helyzetértékelés, a tapasztalatok kiértékelése, SWOT analízis.
3. Stratégia: fenntarthatósági célok megfogalmazása, prioritás sorrendjének meghatározása és a várható hatások megfogalmazása.
4. Megvalósítás: a LA21 3 fő pillérét figyelembe véve a célok megvalósítására vonatkozó programok, részprogramok meghatározása
5. Monitoring: célok és indikátorok meghatározása a fejlesztések tükrében 20 éves időtartamra.

A Local Agenda 21 megvalósításának lépései

1. Külföldi és hazai példák feltárása, az LA 21 folyamat eddigi eredményeinek értékelése

- A Local Agenda 21 lépéseinek, eszközeinek meghatározása

2. Jogi, társadalmi, gazdasági, környezeti helyzetelemzés

- Az LA21 jogszabályi háttérének feltárása és más tervekhez, dokumentumokhoz való kapcsolódásának (illeszkedésének) vizsgálata.
- A Város gazdasági, társadalmi és környezeti állapotának, folyamatainak elemzése

statisztikai adatok segítségével.

- A fenntarthatósággal, ezen belül a környezetvédelemmel, a közvetlen környezettel kapcsolatos kérdőíves kutatás elvégzése.
- A statisztikai indikátorok kiválasztása a változások követéséhez.

3. *Partnerség, bevonás*

- A lakosság, valamint a szakmai és civil szervezetek bevonása a programba, konzultációk lefolytatása és további információ, adatgyűjtés.

4. *Stratégiai csoport felállítása*

- A helyi önkormányzati döntéshozókból, szakmai szervezetek és az oktatási intézmények képviselőiből, valamint a LA 21 folyamatot vezető szervezet tagjaiból álló stratégiai csoport megalakítása.

5. *Akciótervezés*

- A stratégiai dokumentum részét képező akciók pontos meghatározása.
- A tervezés felügyelete, koordinációja.
- A korábbi ágazati tervek beépítése a LA 21 folyamatba.

6. *Kommunikáció*

- Az interneten, valamint a helyi nyomtatott sajtón keresztül történő kommunikáció.
- A lakosság valamint a szakmai, civil szervezetek visszajelzésének megfelelő fogadása.

7. *Végtermék*

A gyakorlatban kettős végtermékről beszélhetünk. Egyrészt létrejön egy stratégiai dokumentum, ami a helyzetelemzés mellett tartalmazza a stratégiai akciókat, és konkrét javaslatokat tesz, lépéseket fogalmaz meg a Város hosszú távú, fenntarthatóság felé mutató működésére. Másrészt a feljebb ismertetett lépések megfelelő koordináció esetén egy folyamatot indítanak el, ami a környezettudatosság növelésében, a lakossági és intézményi (pl. vállalati, önkormányzati) döntésekben jelenik meg.

8. *Monitoring*

Mivel egy hosszú távú folyamat elindításáról van szó, ezért a LA 21 megalapozását és a stratégiai dokumentum létrejöttét követően is komoly szükség van a Local Agenda 21 folyamat működésének nyomon követésére. A monitoring csoport felállítása a stratégiai csoportban helyet kapó intézményi képviselők feladata.

A Local Agenda 21 program fő területei:

- a helyi közösségi humán és intézményi kapacitások fejlesztése
- a helyi és a regionális fenntarthatósági programok kidolgozásához és végrehajtásához nyújtott segítség
- a környezeti döntésekben való lakossági részvétel előmozdítása és ezzel a demokrácia erősítése

- a helyi és a regionális környezetpolitika számára kedvező jogi és gazdasági környezet kialakítása.

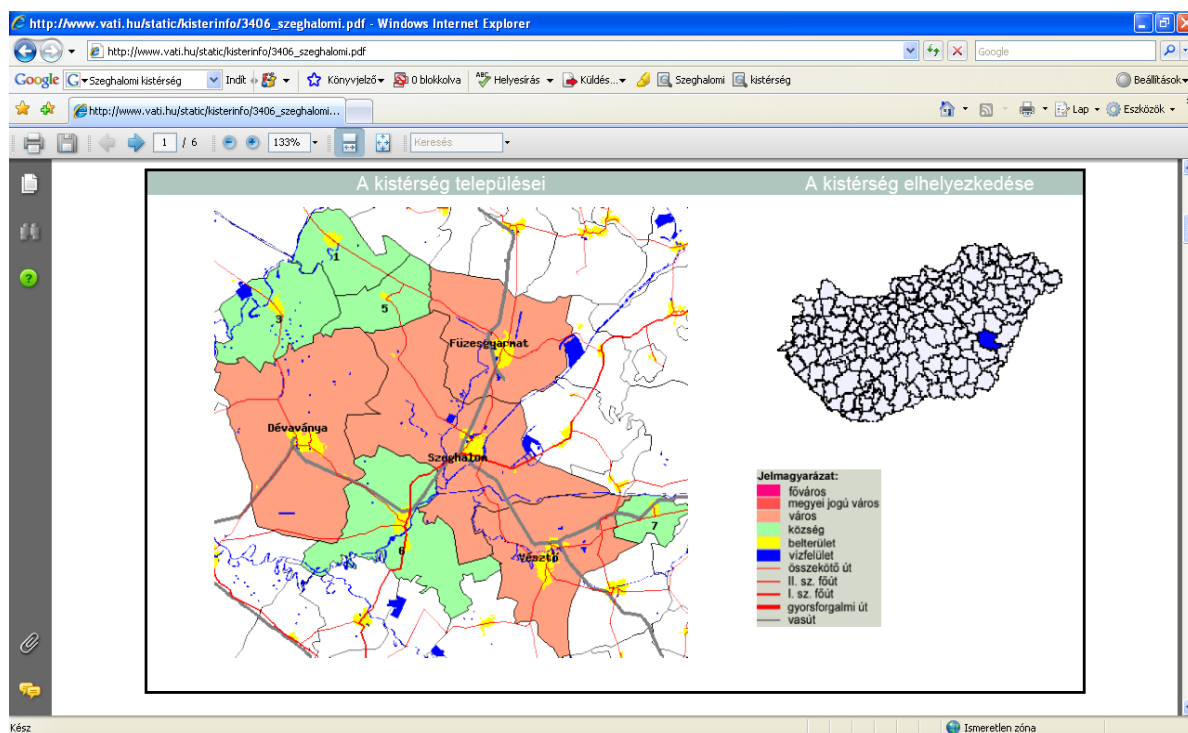
2. HÁTTÉR, KÖRNYEZET

2.1. Érintett földrajzi terület bemutatása

2.1.1. A terület közigazgatási lehatárolása

Füzesgyarmat a Dél-Alföldi régióban, Békés megyében, a Szeghalmi (más helyeken Szeghalomi) kistérségben található (**1. ábra**).

A kistérség és a város környezetvédelmi, természetvédelmi és vízügyi hatósághoz, illetve környezetvédelmi és vízügyi igazgatóságához való tartozását a többször módosított 347/2006. (XII. 23.) Korm. rendelet a környezetvédelmi, természetvédelmi, vízügyi hatósági és igazgatási feladatokat ellátó szervek kijelöléséről szóló rendelet szabályozza úgy, hogy Füzesgyarmat a Tiszántúli Környezetvédelmi, Természetvédelmi és Vízügyi Felügyelőséghez, mint zöldhatósághoz, illetve a Körös-vidéki Környezetvédelmi és Vízügyi Igazgatóságához tartozik.

1. ábra Szeghalmi kistérség

2.1.2. A terület természeti környezete

Füzesgyarmat város a Sárrét központjában, Békés megye északi részén, Hajdú-Bihar megye és Jász-Nagykun-Szolnok megye határán helyezkedik el, a Berettyó folyó alsó folyása nyugati partjától 4 km-re. A város területe 127,41 km². A város a Berettyó-Körösvidék, Dévaványai sík kistáj területén fekszik.

Domborzati adatok: A kistáj 82 és 84 m közötti tszf-i magasságú, a Hortobágy—Berettyó és a

Körösök közön elhelyezkedő tökéletes síkság. K-i része ártéri szintű, középső és Ny-i része alacsony, de ármentes síkság. Az ország egyik legkisebb relatív reliefű kistája (átlagos érték $0,5 \text{ m/km}^2$). Kisebb mocsarai a Berettyó és részben a Tisza lefolyást kereső árvizeiből táplálkoztak. Morotvák kusza hálózata borítja a felszínt, amelyek nagy része feltöltődött, s enyhe terephullámok formájában jelenik meg. Sok a porong, a laponyag (a fokmenti hát).

Földtani adottságok: A felszínt a magassági viszonyoktól függően ártéri, mocsári agyag, lösziszap, illetve elszikesedett infúziós lösz fedi. Ez utóbbiakhoz Dévaványán és Füzesgyarmaton lokális jelentőségű téglagyag-készlet ($0,4 \text{ Mm}^3$) kapcsolódik. A térség a pleisztocén eleje óta dinamikus süllyedő medence, az É-ről, K-ről érkező folyók helyi erózióbázisa és üledékgyűjtője. A 2—10 m mélységben általánosan elterjedt iszapos homok, homokos iszap és homokrétegek anyaga folyóvízi eredetű. Potenciális max. szeizmicitása 6°MS .

Éghajlat: Mérsékelt meleg, száraz éghajlatú kistáj. Az évi napfénytartam 2000 óra körül alakul; a nyári napsütéses órák száma kevéssel 800 óra fölötti, a téli napfénytartam 180—190 óra között várható.

Az évi középhőmérséklet $10,3\text{—}10,4^\circ\text{C}$, a vegetációs időszak átlaghőmérséklete pedig $16,8\text{—}17,0^\circ\text{C}$. A napi középhőmérséklet ápr. 10. után emelkedik 10°C felé, majd 193 nap múlva, okt. 20. után csökken ismét 10°C alá. Az utolsó tavaszi fagy ápr. 11—14 között, az első őszi fagy okt. 22-én várható, így a fagymentes időszak kb. 191—194 nap. Az évi abszolút hőmérsékleti maximumok átlaga $34,1\text{—}34,4^\circ\text{C}$, de ÉNy-on $35,0^\circ\text{C}$, míg a téli abszolút minimumok átlaga $-16,7$ és $-16,8^\circ\text{C}$ körül van.

A csapadék évi összege 540 és 570 mm között alakul; ebből 310—320 mm hullik a vegetációs időszakban. A téli félévben 33 hótakarós nap valószínű, az átlagos maximális hóvastagság 16 cm.

A terület ariditási indexe 1,24 és 1,30 közötti.

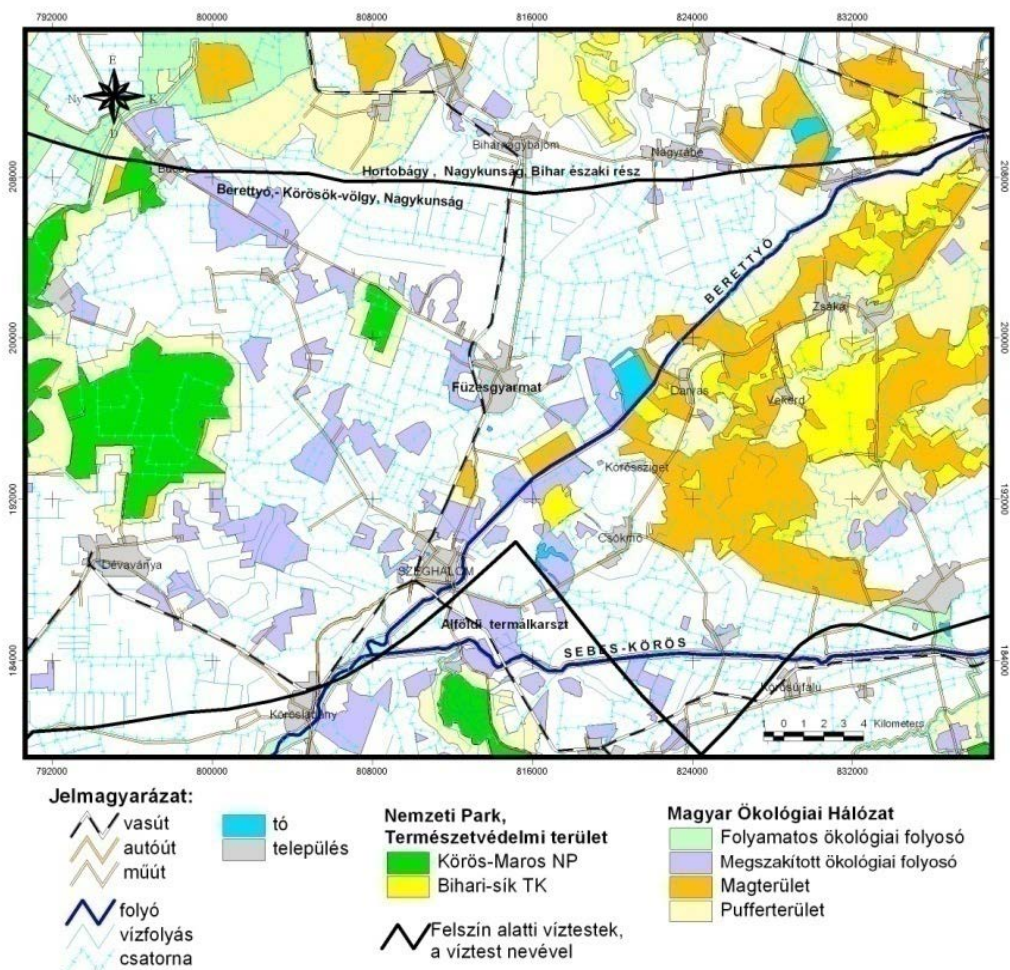
Nagy gyakoriságú az É-i, az ÉK-i és a D-i szél; az átlagos szélsébség $2,5\text{—}3,0 \text{ m/s}$ között változik.

A terület éghajlati adottságai inkább a kevésbé vízigényes növények termesztését teszik lehetővé.

Vízrajz: Ny-on a Hortobágy—Berettyó (163 km , 5776 km^2) Bucsá és Túrkeve közötti 30 km-es szakasza, K-en a Berettyó (204 km , 6095 km^2) Darvas és Szeghalom közötti 16 km-es szakasza határolja. A két folyó között összetett, egymással a vízállás és az igények szerint összefüggésbe hozott, ill. elkülöníthető csatornahálózatot találunk. Ennek nevezetesebb tagjai: Felsőréhlyi-csatorna (22 km , 85 km^2), Csurgó—Alsóréhlyi-csatorna (27 km , 74 km^2), Kengyelréti-csatorna (8 km , 25 km^2). Malomzug—Simafoki-csatorna (13 km , 111 km^2), amelyek a Hortobágy—Berettyóba vezetik időszakos vizeiket. A másik oldalon a Berettyóba vezették a Szeghalmi-főcsatornát (12 km , 267 km^2), amelynek nagy mellékveze a Fűrjéri-csatorna (20 km , 137 km^2). Száraz, gyér lefolyású, erősen vízhiányos terület.

$L_f=1 \text{ l/s.km}^2$; $L_t=6\%$; $V_h=140 \text{ mm/év}$.

Az árvizek rendszerint a hóolvadással, de a Berettyón a kora nyári esőkkel is kapcsolatban állnak. A kisvizek időszaka az év második fele. A vízminőség a Berettyón II., a Hortobágyon III. osztályú. A mélyen fekvő hajdani árteret sűrű csatornahálózat (több mint 400 km) mentesíti (**2. ábra**).

2. ábra Víztestek és Nemzeti Parkok (forrás KvVM)

Állóvíze mindössze négy van; természetes jellegűek, alig 7 ha össz. felszínnel.

A város a 2. sz. vízminőségi kárelhárítási körzet (Szeghalmi Szakaszmérnökség) területén található. A körzet a Hármas-Körös jobb oldali vízgyűjtőterületét foglalja magába (**3. ábra**).

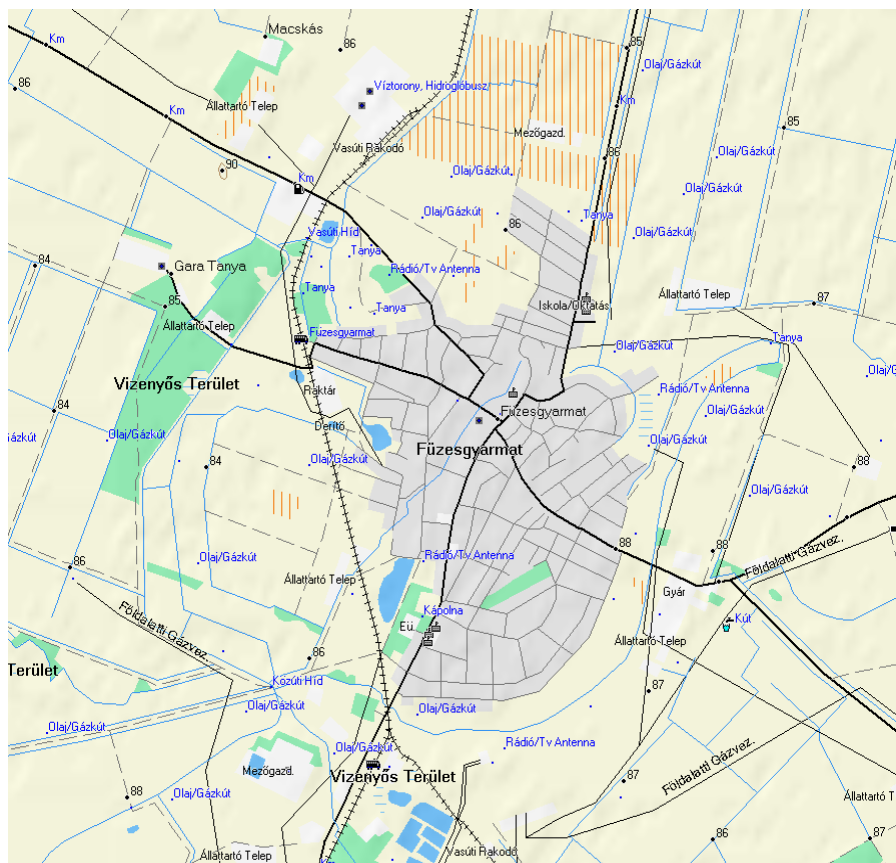
A talajvíz a peremek felé emelkedik. A két határos folyó völgyében 2 m felett van. Mennyisége hasznosítás szempontjából nem számottevő. Kémiai jellegében a nátrium-hidrogénkarbonátos típus az uralkodó. Keménysége a táj Ny-i felében 25 nk° alatt, K-en és a települések körzetében 45 nk° felett van. A szulfáttartalom általában 60—300 mg/l közötti, de a települések alatt a 600 mg/l-t is meghaladja.

3. ábra Vízminőségi kárelhárítási körzet (forrás KÖR-KÖVIZIG)

A térség belvízveszélyes, magas vízállású időszakban a víz a felszínen mérhető (**4. ábra**). A KÖVIZIG belvízvédelmi szakaszait az **5. ábra** mutatja.

Külterületen a magas vízállású területeken a népsűrűség ~ 0 fő/km², mert jelentős tanya nem található. Kb. 49 fő külterületi lakos él közvetlenül a zártkerti határrészen a belterülethez közvetlen csatlakozva.

4. ábra Magas vízállású területek (forrás: Garmin MapSource)

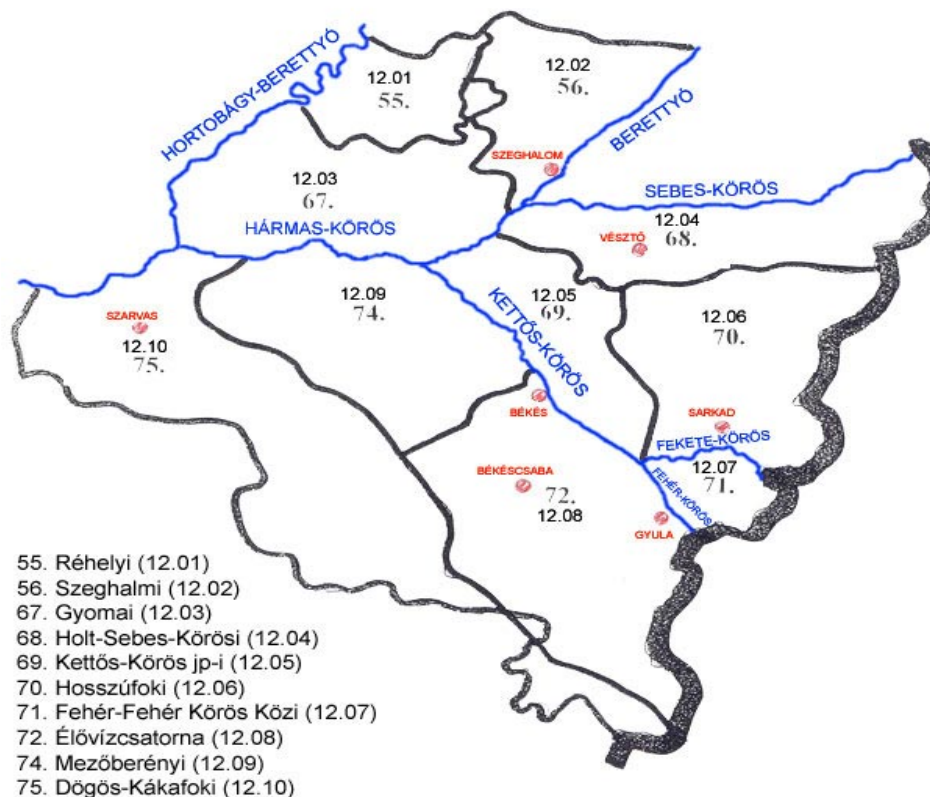
Jelmagyarázat

	Mezőgazdasági terület		Vizenyős terület
	Belterület		Külterület
	Erdősáv		Vasút
	Közút		Földút
	Tó		Vízfolyás, vízelvezető csatorna
	Olajkút/gázkút		Földalatti gázvezeték

KÖRÖS-VIDÉKI KÖRNYEZETVÉDELMI ÉS VÍZÜGYI IGAZGATÓSÁG

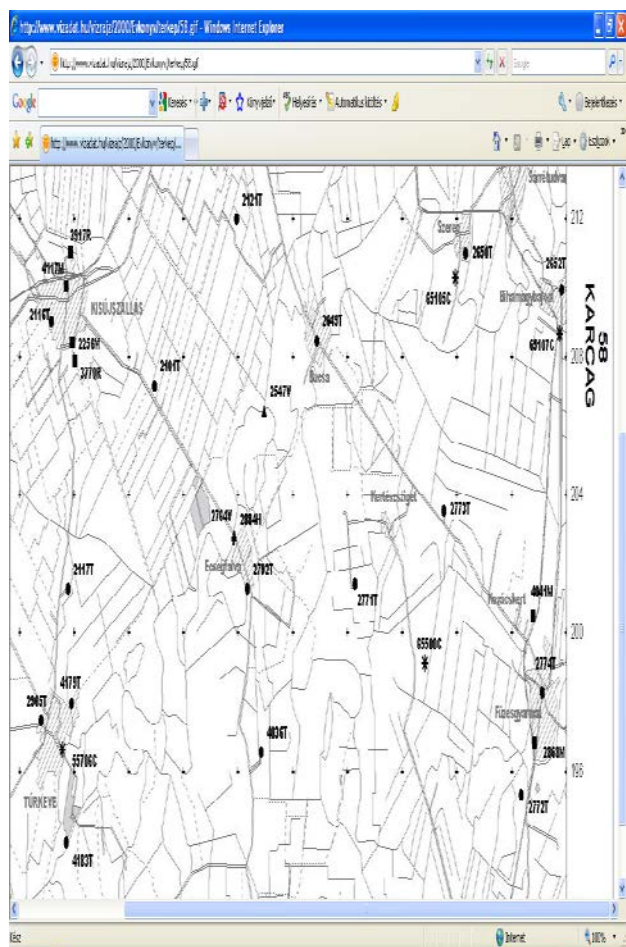
Gyula

Belvízrendszerek, belvízvédelmi szakaszok

5. ábra Belvízvédelmi szakaszok (forrás KÖR-KÖVIZIG)

Füzesgyarmat belterületén 1 db talajvízszint észlelő kút található, törzsszáma: 2774 (6. ábra). A kút talpmélysége 645 cm, a kút kiállása 46 cm.

6. ábra 2774T Talajvízszint észlelőkút (forrás: Vízügyi adatbank)

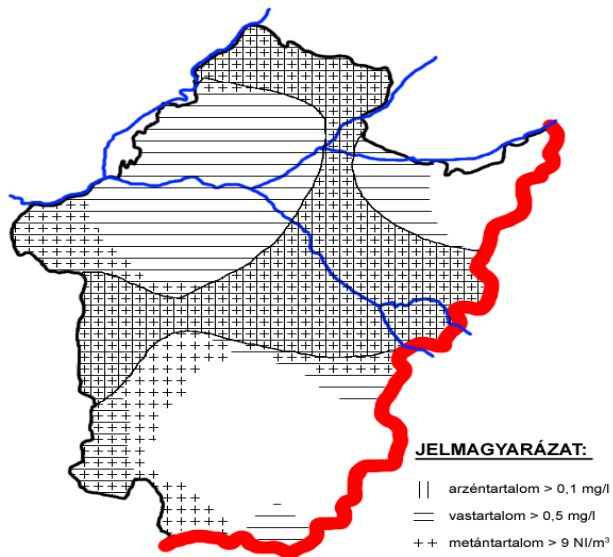
A talajvíz maximális, minimális és átlagos mélységét a **táblázat** mutatja.

év	Maximum (cm)	Minimum (cm)	Átlag (cm)
1988	310	231	278
1989	291	224	262
1990	304	234	262
1991	256	207	236
1992	306	122	237
1993	334	218	281
1994	340	235	289
1995	369	255	316

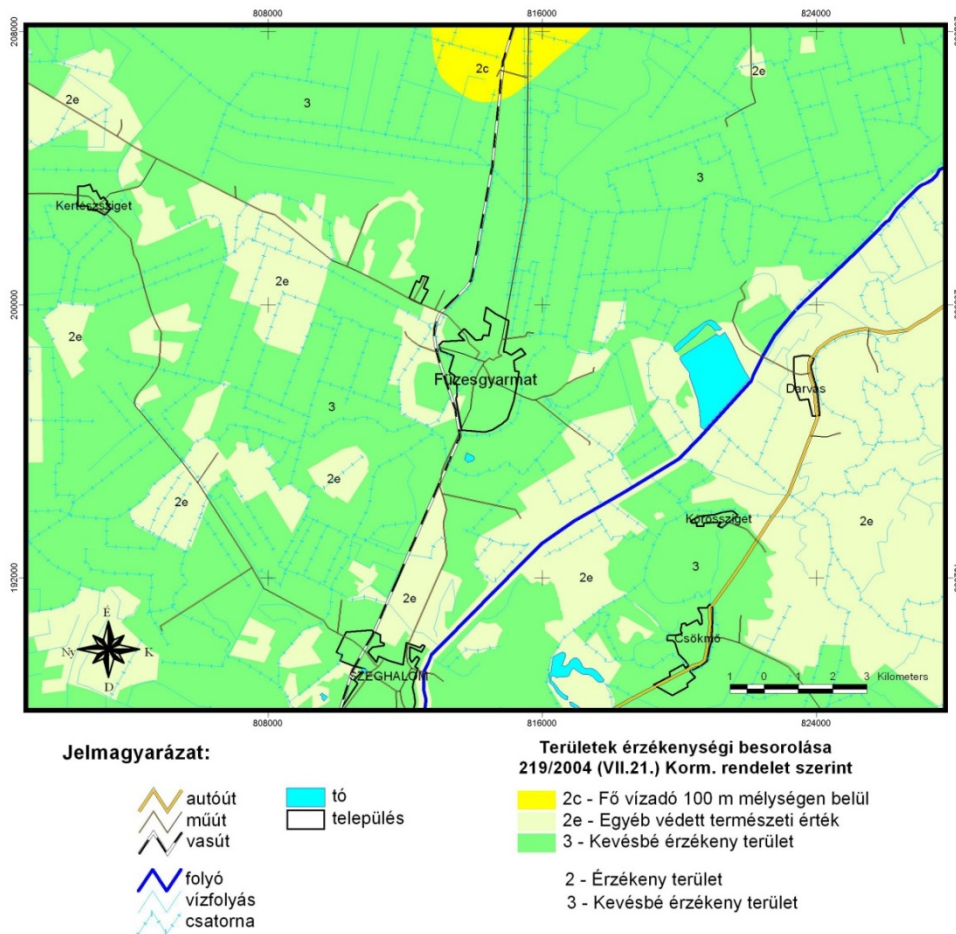
év	Maximum (cm)	Minimum (cm)	Átlag (cm)
1996	293	163	250
1997	198	131	165
1998	326	220	255
1999	267	174	234
2000	315	198	260
2003	334	198	273
2004	286	221	251
2005	285	217	250
2007	346	251	298
2008	322	238	282

1. táblázat: Minimális, maximális és átlagos talajvízszint a terephez viszonyítva

Rétegvizek vas-, metán-, és arzéntartalmának területi megoszlása

7. ábra Rétegvizek minősége (forrás KÖR-KÖVIZIG)

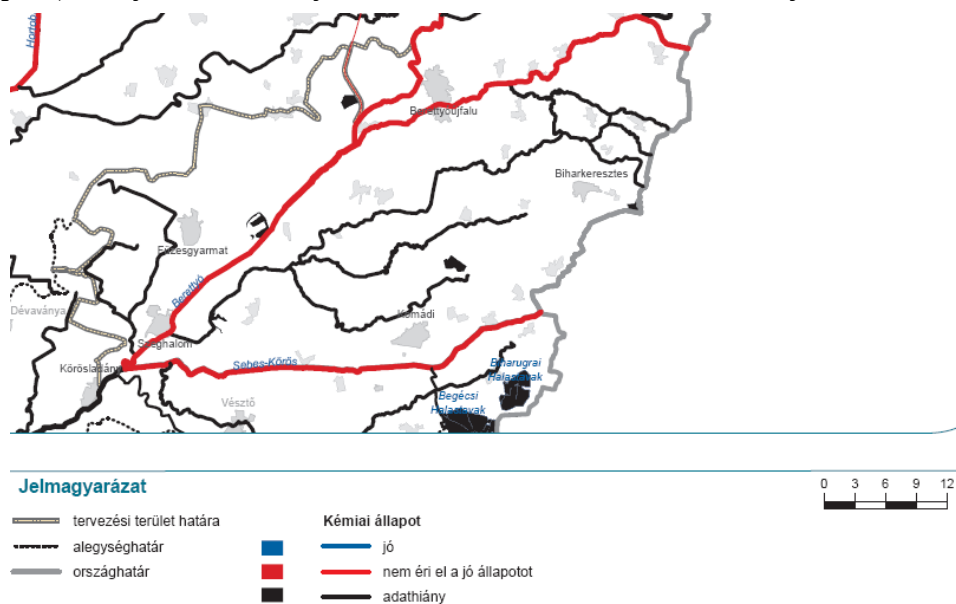

8. ábra Területérzékenység a 219/2004. (VII. 21.) Korm. rendelet szerint

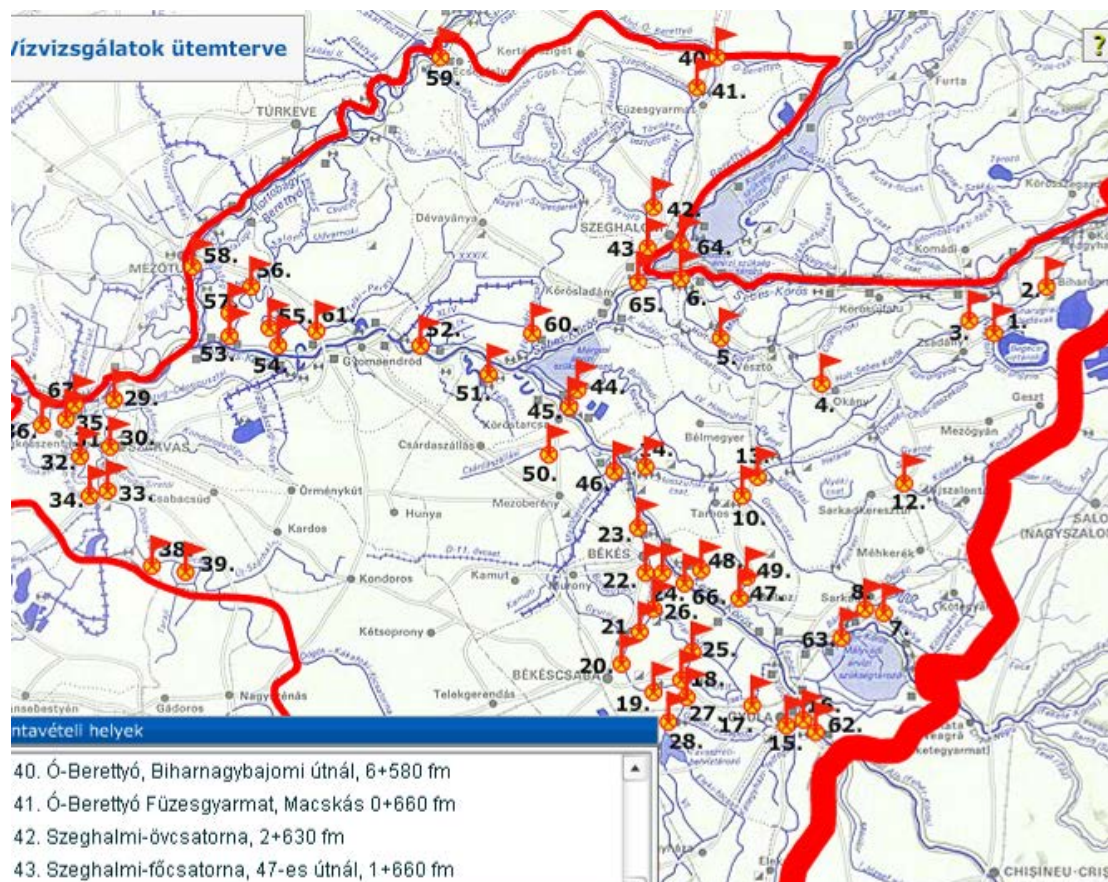
A rétegvíz mennyiségét alig 0,5 l/s/km²-re becsülik. A számos artézi kút mélységének átlaga meghaladja a 100 m-t, de a vízhozamuk nem éri el a 200 l/p-et. Füzesgyarmat rétegvizeinek vas, arzén és metántartalma meghaladja a határértéket (**7. ábra**)

A városban termálvizet tártak fel, amit a fürdő hasznosít. Területérzékenységet a **8. ábra** mutatja. A 27/2004 (XII. 25.) KvVM rendelet besorolása szerint a város érzékeny besorolású területen található.

A felszíni víz minőségvizsgálata Füzetgyarmat térségében jellemzően adathiányos, mely a Vízgyűjtő-gazdálkodási Tervben is rögzítésre kerül (**9. ábra**). Jelenleg a város térségében két helyen kerül öntözési szezonban mérésre a felszíni víz vízminősége (**10. ábra** 41. és 42. mérési pont), melynek eredményeit a **táblázat és a 3. táblázat** mutatja be.

9. ábra Felszíni víztestek kémiai állapota (www.vizeink.hu)

10. ábra Felszíni vízminőség mérőpontok (www.korkovizig.hu)

Vízminőségi jellemzők		41. Ó-Berettyó Füzeggyarmat Macskás 0+660fm			
Vizsgálat dátuma		20008.04.21.			
A csoport:oxigénháztartás			2008. 07.02.	2009.04.28.	2009.07.16
Oldott oxigén	mg/l	9,31 I			
Oxigéntelítettség	%	96,6 I	0,8 V	3,6 IV	0,3 V
Kémiai ox.ig. KOI _k	mg/l	29 III	9,0 V	36 IV	4 V
B csoport: N-P háztartás			24 III	38 III	40 III
Ammónium NH ₄ -N	mg/l	0,87 III			
Nitrit NO ₂ -N	mg/l	0,003 I	0,57 III	0,27 II	0,82 III
Nitrát NO ₃ -N	mg/l	0,4 I	0,000 I	0,014 II	0,017 II

Vízminőségi jellemzők		41. Ó-Berettyó Füzesgyarmat Macskás 0+660fm			
Vizsgálat dátuma		20008.04.21.			
A csoport:oxigénháztartás			2008. 07.02.	2009.04.28.	2009.07.16
Foszfátion PO_4^{3-}	ug/l	130	0,2 I	0,8 I	0,9 I
Ortofoszfát ($\text{PO}_4\text{-P}$)	ug/l	43 II	860	340	450
D csoport: mikroszennyezők			287 V	113 IV	150 IV
Cianid	ug/ l				
E csoport: egyéb jellemzők					
pH		7,68 I			
Fajlagos vezetés	uS/cm	1513 IV	7,22 I	7,53 I	7,07 I
Összes oldott anyag	mg/ l	1089 III	1317 IV	830 III	820 III
Vas Fe^{3+}	mg/ l		948 II	597,6	590
Mangán Mn^{2+}	mg/ l			0,1 I	0,31 III
Víz hőmérséklet	$^{\circ}\text{C}$	16		0,4 IV	1,4 V
Levegő-hőmérséklet	$^{\circ}\text{C}$		21,3	15	23,4
T.keménység	mg/l				
Kalciumoxid CaO	mg/ l			288	287
Ö.keménység	nk ⁰			161,28	160,72
Kalcium-keménység CaCO_3	mg/ l			16,13	16,07
Kalciumion Ca^{2+}	mg/ l			165	213
Kalcium eé.	mg/ l			66	85,2
Magnéziumion Mg^{2+}	mg/ l			3,3	4,26
Magnézium eé.	mg/ l			66,39	18,07
Magnézium	%			5,46	1,49
Káliumion K^{+}	mg/ l				
Kálium eé.	mg/l				
Nátriumion Na^{+}	mg/l				
Nátrium eé.	mg/ l				
Nátrium	%				

Vízminőségi jellemzők		41. Ó-Berettyó Füzesgyarmat Macskás 0+660fm			
Vizsgálat dátuma		20008.04.21.			
A csoport:oxigénháztartás			2008. 07.02.	2009.04.28.	2009.07.16
M-lúgosság	mval/ l	6,6			
P-lúgosság	mval/ l		6,8	5,3	4,3
Kloridion Cl^-	mg/ l				
Szulfátion SO_4^{2-}	mg/ l	84 I			
Szulfidion S^{2-}	mg/ l		234 II	114	153
Hidrogénkarbonátion	mg/ l	402,6 I			
Öntözővíz minősítése			414,8 I	457,5	262,3
kémiai mutatók alapján (MI-10-172/9-1990)		III		II.	II.

2. táblázat Vízipminőségi adatok Ó-Berettyó Füzesgyarmat Macskás 0+660fm szelvényében (www.korkovizig.hu)

Vízminőségi jellemzők	Mértékegység	42. Szeghalmi övcsatorna 2+630 fm			
Vizsgálat dátuma		20008.04.21.	2008. 07 2.	2009.04.28.	2009.07.16
A csoport:oxigénháztartás					
Oldott oxigén	mg/l	7,68 I	10,8 I	19,5 I	3,4 III
Oxigéntelítettség	%	79,2 II	130,0 III	198 IV	41 IV
Kémiai ox.ig. KOI_k	mg/ l	42 IV	47 IV	45 IV	39 III
B csoport: N-P háztartás					
Ammónium NH_4^-N	mg/l	4,68 V	0,40 II	0,36 II	0,47 II
Nitrit NO_2^-N	mg/l	0,092 III	0,041 IV	0,033 III	0,016 II
Nitrát NO_3^-N	mg/ l	2,1 II	0,6 I	1 I	0,8 I

Vízminőségi jellemzők	Mérték- egység	42. Szeghalmi övcsatorna 2+630 fm			
Vizsgálat dátuma		20008.04.21.	2008. 07 2.	2009.04.28.	2009.07.16
Foszfátion PO_4^{3-}	ug/l	680	1980	210	2330
Ortofoszfát ($\text{PO}_4\text{-P}$)	ug/l	267 V	660 V	70 III	777 V
D csoport: mikroszennyezők					
Cianid	ug/ l				
E csoport: egyéb jellemzők					
pH		7,87 I	8,22 I	8,35 II	7,81 I
Fajlagos vezetés	uS/cm	1553 IV	1232 IV	1536 IV	779 III
Összes oldottanyag	mg/ l	1118 III	887 II	1105,9	561
Vas Fe^{3+}	mg/ l			0,16 II	0,16 II
Mangán Mn^{2+}	mg/ l			0,7 V	0,6 V
Víz hőmérséklet	$^{\circ}\text{C}$	16,2	24,1	16,2	25,8
Levegő-hőmérséklet	$^{\circ}\text{C}$				
T.keménység	mg/l			421	153
Kalciumoxid CaO	mg/ l			235,76	85,68
Ö.keménység	nk 0			23,58	8,57
Kalciumkeménység CaCO_3	mg/ l			264	134
Kalciumion Ca^{2+}	mg/ l			105,6	53,6
Kalcium eé.	mg/ l			5,28	2,68
Magnéziumion Mg^{2+}	mg/ l			97,04	4,64
Magnézium eé.	mg/ l			7,98	0,38
Magnézium	%				
Káliumion K^+	mg/ l				
Kálium eé.	mg/l				
Nátriumion Na^+	mg/l				
Nátrium eé.	mg/ l				
Nátrium	%				

Vízminőségi jellemzők	Mérték- egység	42. Szeghalmi övcsatorna 2+630 fm			
Vizsgálat dátuma		20008.04.21.	2008. 07 2.	2009.04.28.	2009.07.16
M-lúgosság	mval/ l	7,9	8,6	7,5	6,7
P-lúgosság	mval/ l				
Kloridion Cl^-	mg/ l				
Szulfátion SO_4^{2-}	mg/ l	249 II	198 II	296	46
Szulfidion S^{2-}	mg/ l				
Hidrogénkarbonátion	mg/ l	481,9 I	524,6 I	323,3	408,7
Öntözővíz minősítése kémiai mutatók alapján (MI-10-172/9-1990)		III	II	III.	II.
				V.	V.

3. táblázat Vízminőségi adatok Szeghalmi övcsatorna 2+630 fm szelvényében (www.korkovizig.hu)

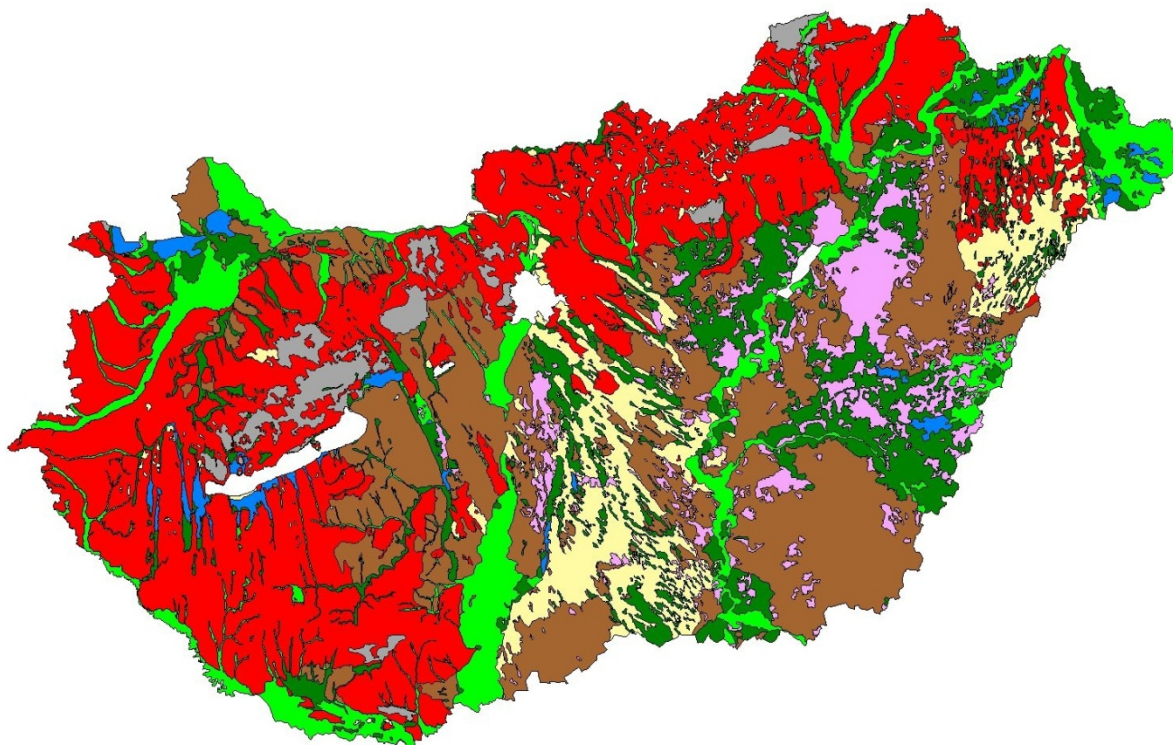
A felszíni vízkészletek kihasználtságát 80%-ra, a felszín alattiakét 20%-ra becsülik. A kutak kapacitásának a terhelése 60% körül van. A Berettyó mértékadó vízhozamának 57%-át külföldi készletlektetés terheli.

Növényzet: A kistáj teljes egészében az Alföld flóraidéke (Eupannonicum) Tiszántúli flórajárásába (Crisicum) tartozik. A jelentősebb potenciális erdőtársulások a part menti bokorfüzesek (Salicetum triandrac), a fűz-nyár-égerligetek (Saücetum albae fragilis hungaricum), a tölgy-kőris-szil ligeterdők (Querco-Ulmetumhungaricum) és a sziki tölgyesek (Pseudovino-Quercetum roboris). Nevezetesebb lágyszárú fajok az érdes hajperje (Elymus asper), a havasi szittyó (Juncus alpinus var.fuscoater), a berzedt sás (Carcx paerci ssp. lecsii), a gyilkos csomorika (Cicuta virosa) stb.

A jelentéktelen kiterjedésű erdészeti leg hasznosított területeken fiatal- és középkorú, fenyő- és lág lombos erdők díszlenek. Az összes erdő átlagos évi folyónövedéke 3,7—5,0 m/ha között ingadozik.

A mezőgazdaságilag hasznosított területeken elsősorban búzát (20—50q/ha), kukoricát (30—50 q/ha), cukorrépát (200—400 q/ha) és rostkendert (55—75 q/ha) termesztnek.

Talajok: A négyféle talajtípus viszonylag nagy kiterjedésű egységekben jelenik meg. A mezőgazdasági termelésre csak javítást követően alkalmas, vagy arra alkalmatlan szikes talajok a kistáj több mint 60%-ára terjednek ki (**11. ábra**).

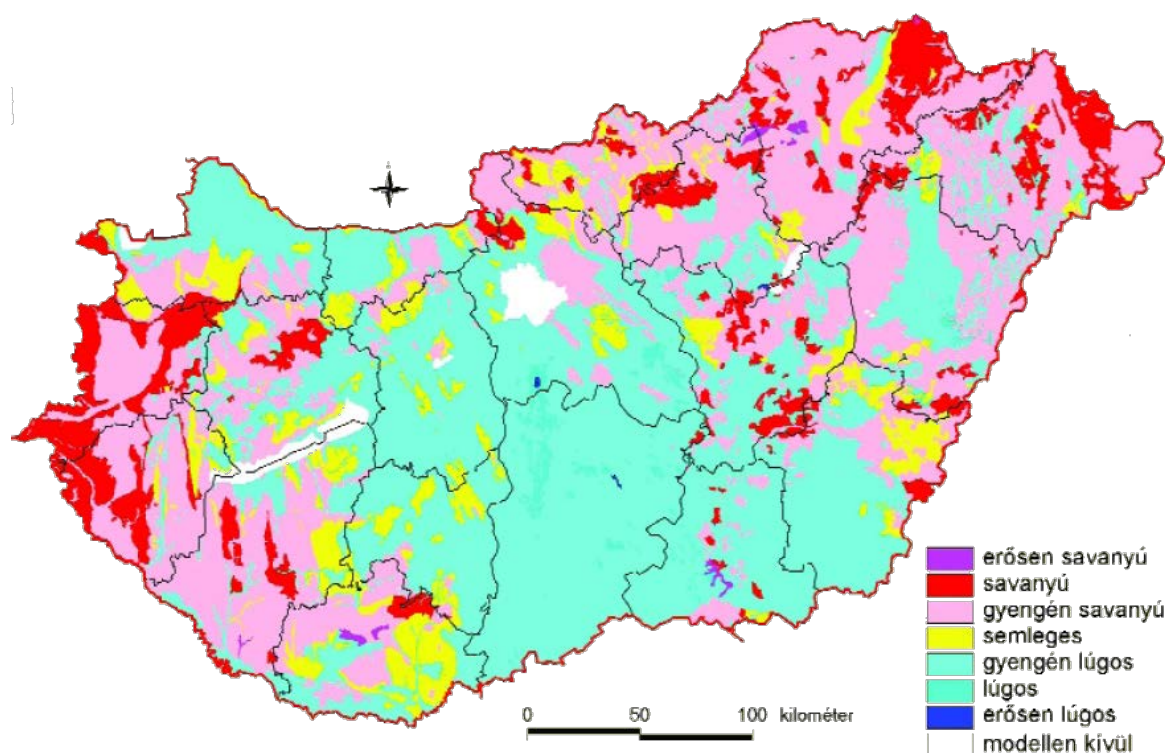

11. ábra Talajtípusok

Váztalajok	Közethatású talajok	Barna erdőtalajok
Csernozjom talajok	Szikes talajok	Réti talajok
Láptalajok	Öntés talajok	

A löszös üledékeken és a kistáj K-i határa közelében öntésanyagon képződött nehéz mechanikai összetételű (agyagos vályog és agyag) talajok közül a leginkább szikes réti szolonyecsek 17%-ot, a sztyepesedő réti szolonyecsek 32%-ot, a szolonyeces réti talajok 14%-ot tesznek ki. A sófelhalmozódás maximumának a talaj mélyebb rétegei felé mozdulásával egyidejűleg a talaj termékenysége javul, így a sztyepesedő réti szolonyecské IX., a szolonyeces réti talajoké pedig VII.

A nem szikes agyagos vályog és agyag mechanikai összetételű, szikes talajokéval egyezően nem felszíntől karbonátos réti talajok kiterjedése jelentős (37%). A gyengén savanyú változataik termékenysége az V., az erősen savanyú változatoké pedig a VI. talajminőségi kategória. A kistáj mezőgazdasági potenciálja a szikesség miatt kicsi (**12. ábra**).

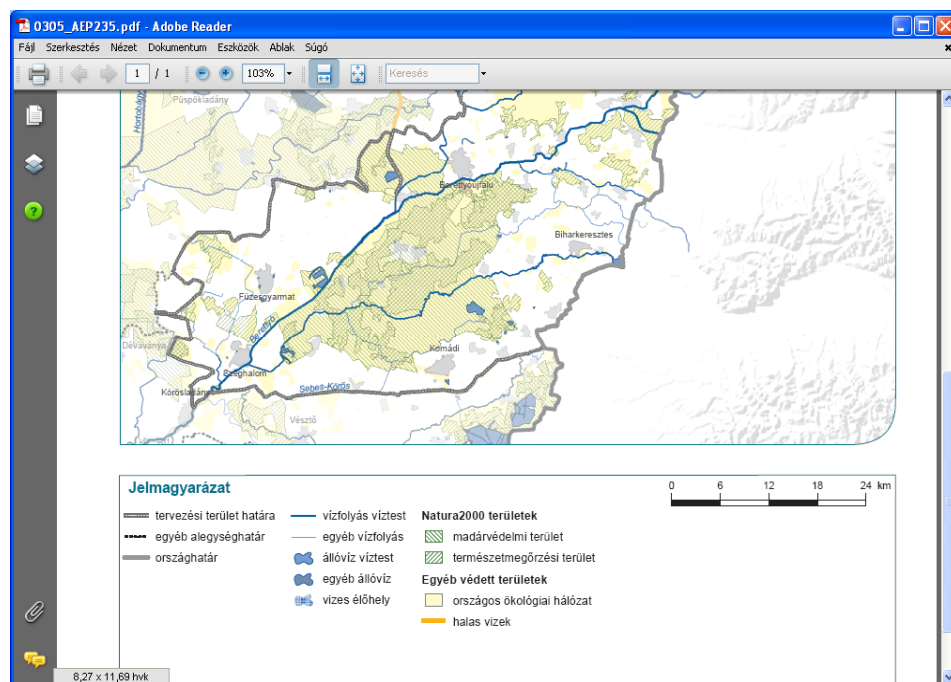
12. ábra Talajok kémhatása

Tájtípológiai összegzés: Mérsékelt meleg, száraz éghajlata miatt igen nagy a vízhiány. Két tájtípusra osztható.

A Nagy-Sárrét felé lejtő É-i és a Hortobágy—Berettyó felé lejtő Ny-i pereme alacsony fekvésű holtmedrekkel tagolt, magas talajvízű ártéri síkság. Talajai réti talajok és réti szolonyecsek. Rajtuk a szántóföldi termelés uralkodik. A laposokban az ártéri ligeterdők csekély maradványai és a korán kiégő szikes legelők foltjai tagolják az erősen kultúrsztyep jellegű tájképet.

A középső terület valamivel magasabb helyzetű folyóhátak és hordalékkúp-maradványok közé zárt, gyenge lefolyású szikes puszta. Talajai többnyire sztyeppesedő réti szolonyecsek és szolonyeces réti talajok. A szántóföldek uralmát itt nagy kiterjedésű, csak gyenge legelőnek használható szikes puszták váltják fel. A hajdani liget- és láperdőket kiirtották, s a szikes felszínen még az akác sem érzi jól magát. A kultúrsztyeppe jelleg általános. Dévaványa és Füzesgyarmat hévizű mélyfürásokra épült fürdői képviselnek némi változatosságot.

A NATURA 2000 területek Füzesgyarmatot kizárólag külterületen érintik. (13. ábra)

13. ábra NATURA 2000 területek (www.vizeink.hu)

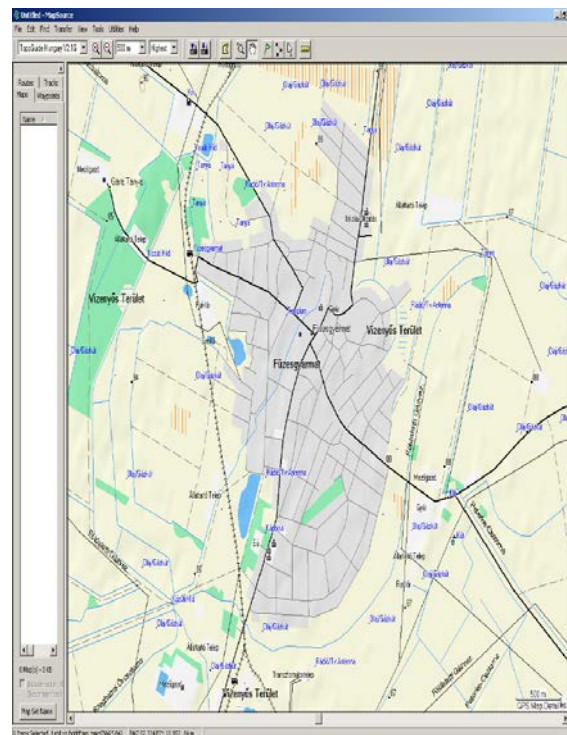
2.1.3. Jellemző településszerkezet

Füzesgyarmat átnézetes helyszínrajzát a **14. ábra** és **15. ábra** mutatja be.

Füzesgyarmat város településszerkezetileg jellegzetesen "alföldi kertes település". Jól elkülöníthetők az alföldi kertes településekre jellemző utca- és térszituációk, mint az utcás terek, útelágazások terei, zsákutcák, tölcser-, csillag-, sarok-, tömb- tér formációk. A beépítettség karaktere falusias. A település központi területén a népsűrűség 560 fő/km^2 , míg a belterület többi részén 510 fő/km^2 . Az összesített népsűrűség 535 fő/km^2 .

14. ábra Füzesgyarmat átnézeti helyszínrajza I.

15. ábra Átnézeti helyszínrajz II.

A település legfontosabb üdülőkörzete a Kastélypark fürdő környékén található.

A város belterületi és külterületi határvonalán zártkerti övezetek találhatóak, az egész települést körülvéve.

A településen az infrastruktúra kiépítettsége a térségi átlagnál magasabb. A vezetékes víz, gáz, elektromos áram már kiépítésre került. Megvalósult a szelektív hulladékszállítás, szélessávú internet, vezetékes telefonhálózat, valamint a különféle mobilszolgáltatások (adótorony).

Füzesgyarmat a Szeghalomi Kistérségben helyezkedik el, amely hátrányos helyzetű kistérség volt korábban is, mint azt mutatta a ma már nem hatályos 64/2004. (IV.15.) Korm. rendelet 3.sz. melléklete, illetve a 240/2006. (XI.30.) Korm. rend. melléklete szerint. A kistérség a 64/2004. (IV.15.) Korm. rendeletet módosító 311/2007 (XI.17.) 2. számú melléklete szerint szintén a leghátrányosabb helyzetű kistérségek közé van besorolva.

2.2. Gazdasági-társadalmi környezet bemutatása

2.2.1. Demográfiai helyzet, tendenciák

Füzesgyarmat	Belterületen	Külterületen	Összesen
Lakosság (fő)	6 225	49	6 274
Lakások száma (db)	2 394	24	2 418
Egyéb lakóegységek száma (db)	75	-	75

4. táblázat: Demográfiára, lakások és övezeti besorolásra vonatkozó adatok (2008) forrás: KSH

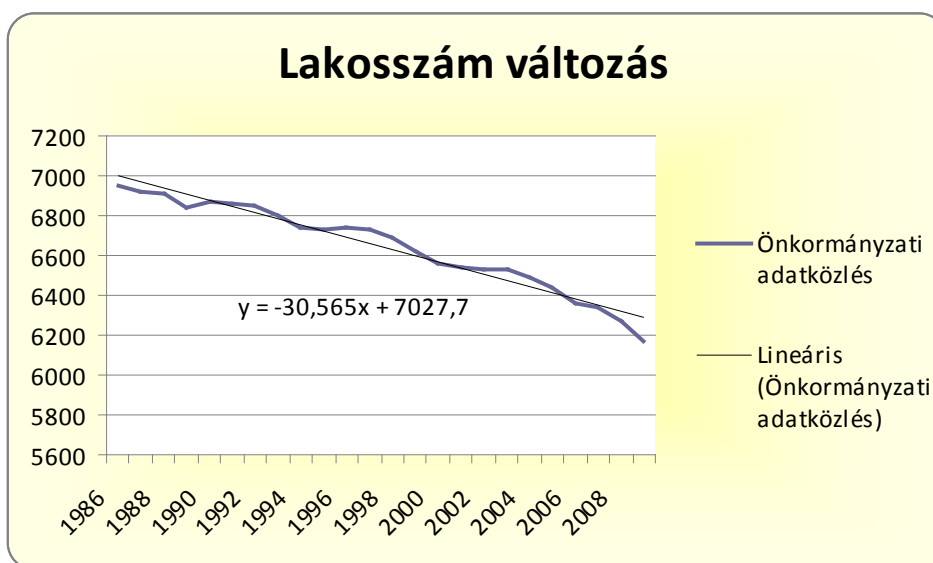
A demográfiai és lakáshelyzetre vonatkozó adatokat a **4. táblázat** mutatja.

A lakosság száma a mind a külterületen, mind a belterületen csökkenő tendenciát mutat az elmúlt 20 év adatai alapján (**5. táblázat**). A **16. ábra** ábrázolja a változást, amely lineáris trenddel közelíthető meg a legjobban. A pontosságot mutatja, hogy az R^2 a lakosság esetében 0,9599.

	Lakosságszám (fő)			
év	Központi belterületen	Egyéb belterületen	Külterületen	Összesen
1988	6838	-	75	6913
1989	6768	-	75	6843
1990	6807	-	62	6869
1991	6796	-	62	6858
1992	6792	-	62	6854
1993	6735	-	62	6797
1994	6682	-	62	6744
1995	6667	-	62	6729
1996	6680	-	60	6740
1997	6669	-	60	6729
1998	6627	-	60	6687
1999	6562	-	57	6619
2000	6499	-	57	6556
2001	6488	-	54	6542
2002	6480	-	54	6534
2003	6473	-	53	6526

	Lakosságszám (fő)			
év	Központi belterületen	Egyéb belterületen	Külterületen	Összesen
2004	6443	-	50	6493
2005	6388	-	50	6438
2006	6316	-	49	6365
2007	6292	-	49	6341
2008	6225	-	49	6274
2009	6125	-	49	6174
2010	6033	-	49	6082

5. táblázat: Lakosság számának alakulása 1986-2008 (Forrás Közigazgatás és Elektronikus Köszolgáltatások Központi Hivatala)

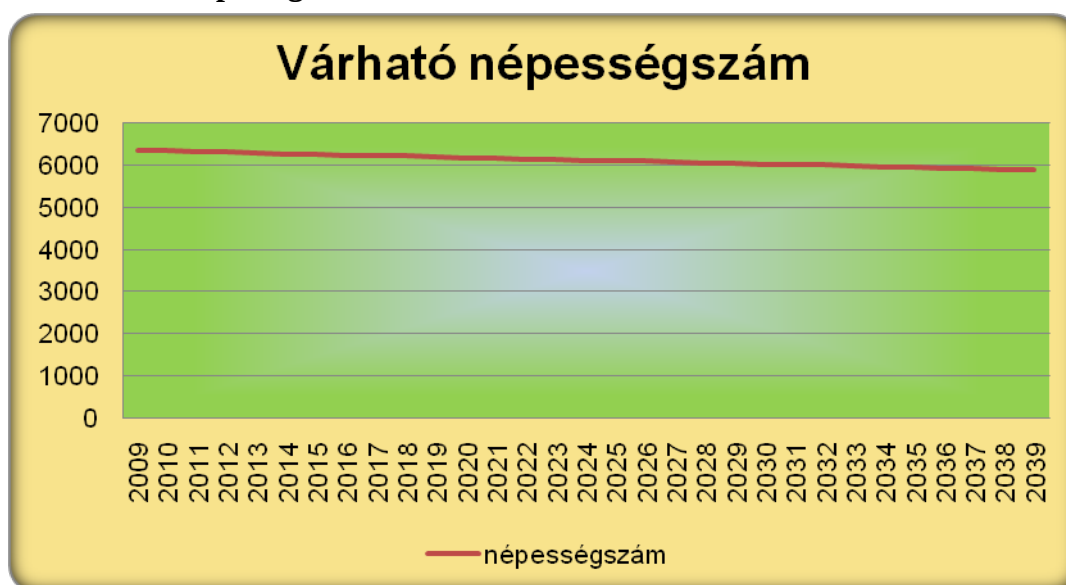
16. ábra Lakosság számának alakulása és trendvonal forrás: KSH

Az 5. táblázatban bemutatott korábbi lakosságszámokat és az ezek alapján meghatározott trendvonalat ($y_i = -30,565 \cdot x_i + 7027,7$) a **17. ábra** mutatja be. A trendvonal alapján a lakosságszám alakulásának előrejelzését a **6. táblázat** tartalmazza. A lakosságszám előrejelzését az óvatos becslés módszerét alkalmazva a trendanalízis eredményéből kiindulva határozták meg. A 2008-as alapadatokból elvégzett trendanalízis alapján felállított egyenletből kiszámolható, hogy fejlesztés nélkül a lakosság csökkenése a távlatban tovább folytatódik.

év	lakosságszám	év	lakosságszám
2020	5958	2031	5622
2021	5927	2032	5591
2022	5897	2033	5561

év	lakosságszám	év	lakosságszám
2023	5866	2034	5530
2024	5836	2035	5499
2025	5805	2036	5469
2026	5775	2037	5438
2027	5744	2038	5408
2028	5713	2039	5377
2029	5683		
2030	5652		

6. táblázat Várható népességszám változás

17. ábra Népességszám alakulása

A **18. ábra** és a **7. táblázat** a lakosság számát mutatja korösszetétel szerint az 1986 és 2007 közötti időszakra vonatkozóan. Az ábrán jól látható a lakosság számának fogyása, amely az 1986-os 6951 főről 2008-ra 6274-re csökkent, ami a lakosság számának 9%-os csökkenését jelent. Az adatokat részletesebben vizsgálva megfigyelhető, hogy a vizsgált időszak elején, 1986-tól 1990-ig folyamatosan csökken a népesség, ezután kisebb növekedés és stagnálás figyelhető meg 1993-ig. 1993 és 1995 között ismét csökken a népesség száma. 1995-től 1999-ig ismét kicsit növekszik. Ezt követően a lakosság száma folyamatosan csökken.

A csökkenés mellett kiemelendő még a korösszetétel változása. A vizsgált időszakban a 0-17 éves korosztály aránya 25%-ról 20%-ra csökkent. A legnagyobb arányú változás az aktív keresők korosztályában figyelhető meg, ez 47%-ról 62%-ra emelkedett. Az idős korosztály aránya 28%-ról 19%-ra csökkent. A változás viszonylag egyenletesnek mondható, hiszen a fiatal és az idős lakosság arányának csökkenése folyamatos, míg a keresőképes lakosság aránya ezzel fordított arányú, egyenletes változása figyelhető meg.

A településen 0-18 éves korosztály aránya kisebb, mint a kistérségi, és országos átlag, azonban

megegyezik a megyei és régiós átlaggal. Ezzel ellentétben a 19-59 éves korosztály Füzesgyarmaton a legmagasabb arányú, 3%-al magasabb a régiós és kistérségi átlagnál, 4%-al magasabb a megyei átlagnál, és 6%-al magasabb az országos átlagnál. Az idősebb korosztály ugyanúgy, mint a fiatal réteg itt a legkisebb arányú.

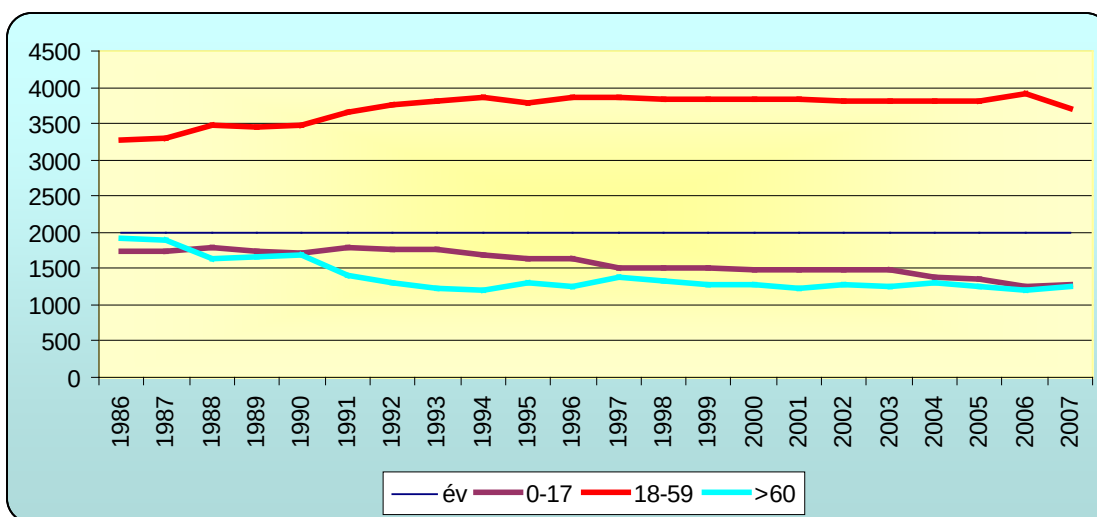
A korösszetétel, illetve a korábban bemutatott népességi adatok alapján elmondható, hogy Füzesgyarmaton a lakosság hasonló mértékben csökken és öregszik, mint az országos átlag.

Év	Élve születettek száma	Elhunytak száma	Korösszetétel						
			0-17	18-59	>60	Összesen	0-17	18-59	>60
1986	116	87	1745	3284	1922	6951	25%	47%	28%
1987	81	112	1733	3290	1897	6920	25%	48%	27%
1988	71	85	1796	3489	1628	6913	26%	50%	24%
1989	104	119	1742	3443	1658	6843	25%	50%	24%
1990	87	99	1711	3467	1691	6869	25%	50%	25%
1991	91	111	1788	3658	1412	6858	26%	53%	21%
1992	87	132	1776	3763	1315	6854	26%	55%	19%
1993	102	116	1768	3805	1224	6797	26%	56%	18%
1994	51	99	1683	3849	1212	6744	25%	57%	18%
1995	91	104	1639	3780	1310	6729	24%	56%	19%
1996	74	113	1630	3861	1249	6740	24%	57%	19%
1997	68	95	1501	3856	1372	6729	22%	57%	20%
1998	66	106	1499	3848	1340	6687	22%	58%	20%
1999	73	121	1520	3825	1274	6619	23%	58%	19%
2000	73	98	1479	3800	1277	6556	23%	58%	19%

Év	Élve születettek száma	Elhunytak száma	Korösszetétel						
			0-17	18-59	>60	Összesen	0-17	18-59	>60
2001	67	93	1479	3837	1226	6542	23%	58%	19%
2002	68	79	1469	3802	1263	6534	22%	59%	19%
2003	69	93	1478	3800	1248	6526	23%	58%	19%
2004	59	104	1376	3824	1293	6493	21%	59%	20%
2005	64	89	1364	3815	1259	6438	21%	59%	20%
2006	63	77	1255	3912	1198	6365	20%	61%	19%
2007	61	79	1245	3903	1193	6341	20%	62%	19%
2008	64	81	1291	3718	1265	6274	21%	59%	20%

7. táblázat: Születések, halálozások és korösszetétel főben kifejezve

A 7. táblázat Elhunytak száma oszlopa nemcsak Füzesgyarmat népesség fogyását jelzi, hanem tartalmazza a városban üzemelő Békés megyei Hajnal István Szociális Szolgáltató Centrum helyi részlegében elhunyt időseket is, melyek döntő többségben nem helyi lakosok.

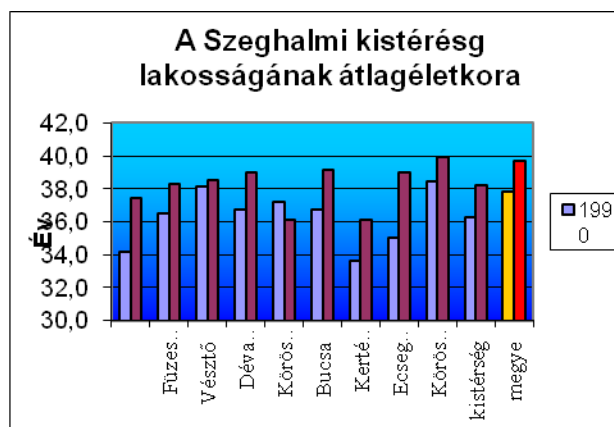

18. ábra Korösszetétel alakulása (fő) Forrás: KSH

Összesen	0-19	20-59	>60	0-19	20-59	>60

Füzesgyarmat	6341	1291	3718	1265	20 %	62%	19 %
Szeghalmi kistérség	42 009	9620	23707	9182	23 %	56%	21 %
Békés megye	389 590	79 600	219 550	90 440	21 %	55%	23 %
Dél-Alföld	1 354 938	278 828	775 630	300 480	21 %	57%	22 %
Magyarország	10 198 315	3 262 501	5 198 541	1 605 118	32 %	52%	16 %

8. táblázat: Korösszetétel (fő) (2007. évi adatok, KSH)

	Előregedési index		Változás
	1990	2001	
Szeghalom	0,62	0,93	0,31
Füzesgyarmat	0,83	1,04	0,21
Vésztő	1,01	1,08	0,08
Déaványa	0,85	1,22	0,37
Körösújfal	0,82	0,75	-0,07
Búcsa	0,86	1,07	0,21
Kertészsziget	0,53	0,94	0,41
Ecsegfalva	0,68	1,14	0,46
Körösladány	1,05	1,31	0,26
kistérség	0,81	1,05	0,25
megye	1,03	1,34	0,31

9. táblázat: Szeghalmi kistérség öregedési indexe (forrás KSH)

19. ábra Kistérség átlagéletkor (év)(forrás KSH)

A kistérség településeinek átlagéletkor változását az 1990-es és 2001-es népszámlálási adatok alapján a 19. ábra és a 9. táblázat mutatja.

	Dél-Alföld	Kistérség	Füzesgyarmat
Terület (km ²)	18 337	1010,19	127,41
Népesség (ezer fő)	1 354,938	42,009	6,341
Népsűrűség (fő/km ²)*	72,7	42	535
Városi népesség aránya (%)	67,7	na	100
Az eltartott népesség rátája	47,4	50,4	31,4

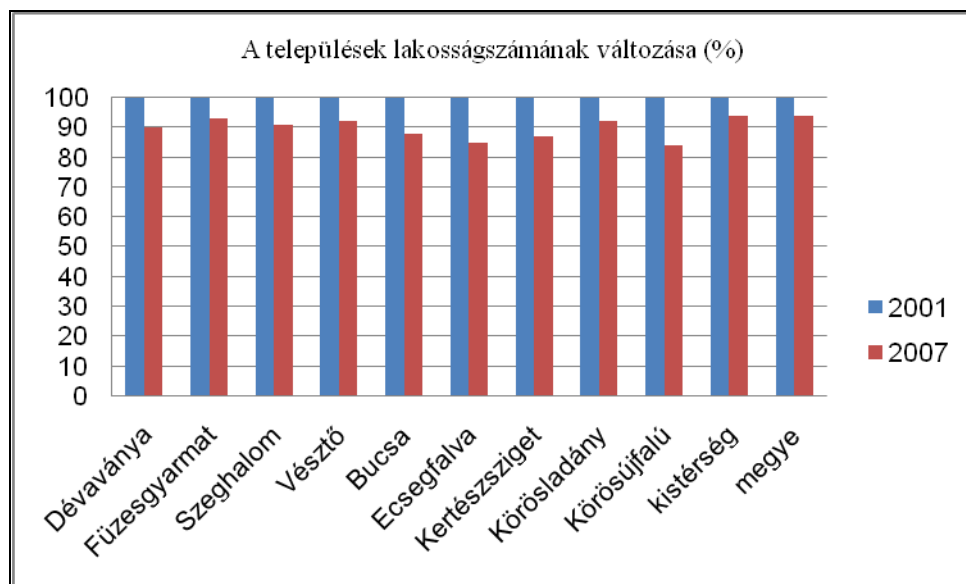
10. táblázat: Népsűrűség (2007. évi adat)

na=nincs adat

*átlagos népsűrűség

A **10. táblázat** a népsűrűséget és az eltartott népesség arányát mutatja. A régiós és kistérségi helyzetenél jobb az eltartott népesség rátája a településen.

A **20. ábra** jól mutatja, hogy a népesség fogyása minden településre jellemző. Füzesgyarmaton rosszabb a helyzet, mint a megye és a kistérség átlagában. Azonban a kistérség települései között a legkisebb mértékű csökkenés Füzesgyarmatra jellemző.

20. ábra A kistérség településeinek lakosságának változása 2007-ben, 2001-hoz képest (forrás KSH)

A településen az utóbbi 22 évben a külterületen a lakások száma nem változott. Belterületen 1998-ig folyamatosan épültek az új lakások, míg 1998 és 2003 között csökkenés volt jellemző. A 2003-as mélypont után újra növekedésnek indult a lakásszám és közelít a 1998-as csúcs felé (**11. táblázat**).

év	Lakások száma (db)		
	Belterületen (központi és egyéb)	Külterületen	Összesen
1986	2277	24	2301
1987	2281	24	2305
1988	2287	24	2311
1989	2300	24	2324
1990	2315	24	2339
1991	2358	24	2382
1992	2365	24	2389
1993	2371	24	2395

év	Lakások száma (db)		
	Belterületen (központi és egyéb)	Külterületen	Összesen
1994	2389	24	2413
1995	2395	24	2419
1996	2402	24	2426
1997	2406	24	2430
1998	2411	24	2435
1999	2398	24	2422
2000	2391	24	2415
2001	2395	24	2409
2002	2377	24	2401
2003	2377	24	2401
2004	2379	24	2403
2005	2382	24	2406
2006	2384	24	2408
2007	2392	24	2416
2008	2394	24	2418

11. táblázat Lakások számának alakulása

2007	Háztartások száma
Magyarország	3 809 947
Dél-Alföld régió	521 130
Békés megye	144 868
Szeghalmi kistérség	16 157
Füzesgyarmat	2 418
ebből belterületen	2 394

12. táblázat: Háztartások száma (db)

A háztartások arányát az országos, régiós, megyei, kistérségi adatokhoz a **12. táblázat** mutatja, ebből megállapítható, hogy a település háztartásai nem térnek el az átlagos háztartás létszámától. A város övezeti besorolását a **13. táblázat** mutatja.

Előforduló övezeti besorolások		
Központi belterületen	Egyéb belterületen	Külterületen
2001 előtt OTÉK szerint IV. számú építési övezetbe tartozott településünk.		
2001 után		
TV, KÜ-VI	kertvárosias lakóterület (KEL)	kü-h, kü-ho,
településközponti	FALUSIAS:	kü-tk,
vegyes terület,	történeti szerkezetű (FL-T, FL-A)	ig-sz, t-ig
vízművek, ivóvíz ellátásához szükséges üzemi terület	szabályos osztású (FL-Sz)	e-v, e-vö,
	szabályos laza (FL-L)	e-va, e-g,
	központi fekvésű (FL-K)	e-t,
	szabálytalan osztású (FL-R)	m-ám,
	üdülőövezet	m-km,
	üü-1, üü-2,	ig-m, m-gy
	különleges terület	
	kü-v1, kü-v2, kü-sp, kü-t, kü-kp, kü-st.	
	KÜ-SZ, VT-H, VT-K, V-TERM, KP, E,M-K.	
	kereskedelmi szolgáltató terület	
	KG-1, KG-2	
	ipari terület	
	IG-2, IG-KÖ, IG-SZ,T-IG	

13. táblázat Előforduló övezeti besorolások

A lakások számának várható száma az alábbiak szerint alakul:

év	lakásszám	év	lakásszám	év	lakásszám
2012	2394	2023	2394	2034	2394
2013	2394	2024	2394	2035	2394
2014	2394	2025	2394	2036	2394

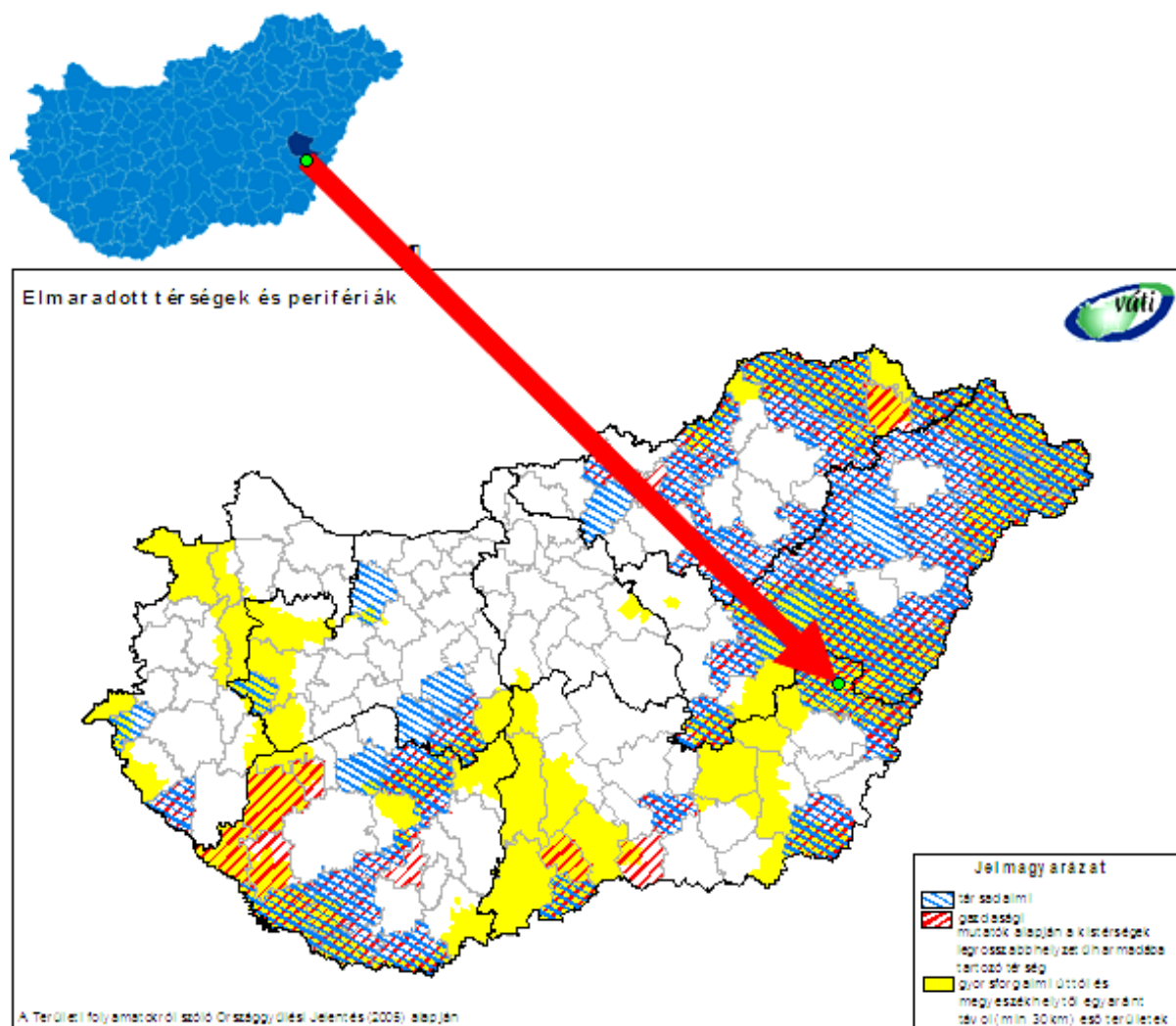
év	lakásszám	év	lakásszám	év	lakásszám
2015	2394	2026	2394	2037	2394
2016	2394	2027	2394	2038	2394
2017	2394	2028	2394	2039	2394
2018	2394	2029	2394		
2019	2394	2030	2394		

14. táblázat Belterületi lakások számának előrejelzése

2.2.2. Gazdasági jellemzők

Egy térség gazdasági helyzetét és versenyképességét számtalan tényező befolyásolhatja. A tényezők mindegyike egymással szoros összefüggésben van, így egymás hatásait erősíthetik, illetve gyengíthetik. A Szeghalmi kistérség helyzete társadalmi és gazdasági szempontból elmaradottnak mondható (21. ábra), mely állapot kialakulásában az alábbi tényezők játszották a fő szerepet:

- kedvezőtlen közlekedésföldrajzi helyzet,
- infrastrukturális hiányosságok,
- fejlett térségi központ hiánya,
- a térség gazdaságának előnytelen szerkezete (rurális helyzet),
- humánerőforrás képzetlensége,
- alacsony vállalkozási aktivitás,
- a megfelelő felvevőpiac távolsága, hiánya,
- a térségből kikerült termékek alacsony feldolgozottsági foka.

21. ábra Elmaradott térségek és perifériák (Forrás OTK 2005. június 6. munkaverzió)

A térségben működő vállalkozások alapvetően tőkeszegények. Mindhárom szektorban az 50 millió Ft árbevétel alatti vállalkozások dominálnak. Ez azt is jelenti, hogy a vállalkozások többségének a fejlesztésekre már igen kevés forrása marad, így fejlődésük és a piacon való megjelenésük, vagy ott tartósan való megmaradásuk komoly korlátokba ütközik.

A város lakosságára jellemző, hogy a dolgozók több, mint fele helyben vállal munkát, az aktív népesség kb.40 %-a ingázik a környező települések és lakóhelye között.

Füzesgyarmat a szeghalmi foglalkoztatási körzethez tartozik, ahol 2008 decemberében a regisztrált munkanélküliek és a nyilvántartott álláskeresők száma 3 581 fő volt, a Békés megyében regisztráltak 15 százaléka.

2008	Munkanélküliség (fő)
Magyarország	477 351
Dél-Alföld régió	70 392

Békés megye	23 325
Szeghalmi kistérség	3 581
Füzesgyarmat	568

15. táblázat Munkanélküliségi adatok 2008-ban

A munkanélküliségre jellemző adatokat a **15. táblázat** mutatja.

A településen az álláskeresőknél közel a fele pénzbeli ellátásban részesül. A munkanélküli-, álláskeresői járadékon, illetve álláskeresői segélyen lévők aránya a nyilvántartottak 24 százaléka. Meglehetősen magas a tartósan, egy éven túl regisztráltak aránya, 39%. A település a lakosság 5%-át részesíti szociális segélyben.

A Szeghalmi kistérségben működő vállalkozások száma alatta marad a Békés megyei átlagnak. A társaságok zöme tőkeszegény, fejlesztésekre alig van forrása. A kistérségben a városokban van a legtöbb vállalkozás. A Központi Statisztikai Hivatal adatai szerint az ezer főre jutó vállalkozások aránya Füzesgyarmaton 45 és 50 közötti, de nem éri el a megyei átlagot. Az alacsony vállalkozási kedv oka főleg a tőkeszegénység és az, hogy a vállalkozások között a térségben nincs együttműködés.

Az országos tendenciákhoz hasonlóan a vállalkozások számának alakulása Füzesgyarmaton és a térségben – az elmúlt években – csak kisebb ingadozást mutatott. Az egyéni vállalkozások száma a legmagasabb, sok a kényszervállalkozás. Füzesgyarmaton alig több mint fél tucat korlátolt felelősségű társaság működik. A gyenge helyi vállalkozások miatt Füzesgyarmat gazdasága csak újabb külső tőkebefektetések segítségével vehet lendületet. A több mint hatezer lakosú kisvárosban csaknem ötszáz egyéni vállalkozás működik, hatvan körüli betéti társaság és néhány szövetkezet van, alacsony tőkeellátottsággal.

Füzesgyarmaton nem nő a munkanélküliség, főként annak köszönhetően, hogy új befektetők települtek az ipari parkba, és a jól prosperáló helyi vállalkozások is bővítették tevékenységüket az elmúlt években.

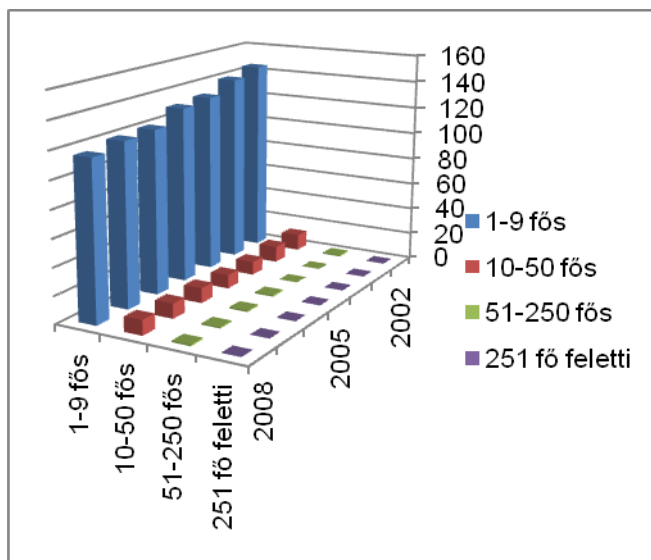
A település gazdaságát korábban meghatározó olajipar és mezőgazdaság egyre kevesebb embert foglalkoztat, ezért tartja az önkormányzat fontosnak az újabb és újabb munkahelyteremtő és -megőrző beruházásokat. Az élelmiszeripar válsága is érintette a települést. A mezőgazdaságból is folyamatosan felszabadul a munkaerő az alacsony jövedelmezőség és a technológia modernizációja következtében. A foglalkoztatásban a kilencvenes évek elején még meghatározó szövetkezetből több kisebb társaság jött létre, közülük ma már mindössze néhány prosperál, többségük a felszámolás sorsára jutott. Az ágazati termelés döntő hányadát a több száz hektáros nagybirtok és a néhány száz hektáros középgazdaság reprezentálja. A modern mezőgazdasági termelés mellett a kisvárosban jelentős azoknak a családoknak a száma is, akik kis területen gazdálkodva önellátásra rendezkedtek be.

Működő vállalkozások száma							
Méret szerinti eloszlás	Vállalkozás száma (db)						
	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
1-9 főt foglalkoztató	145	140	132	130	121	120	116

Működő vállalkozások száma							
Méret szerinti eloszlás	Vállalkozás száma (db)						
	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
10-50 főt foglalkoztató	12	12	10	10	11	11	11
51-250 főt foglalkoztató	1	0	0	1	1	1	1
>251 főt foglalkoztató	0	0	0	0	0	0	0

16. táblázat A településen található vállalkozások méret szerint (forrás Váti)

Működő vállalkozások száma az elmúlt hat évben a **16. táblázat és 22. ábra** szerint alakult. A kisvállalkozások száma csökkenő tendenciát mutat, de a csökkenés mértéke lelassult.

22. ábra Vállalkozások száma

A munkanélküliek foglalkoztatásában nagy szerepet játszik a Polgármesteri Hivatal, ahol 2009-ben közcélú, közhasznú foglalkoztatottak száma átlagosan 130 fő/nap. A nagyszámú középkorú mezőgazdasági gépész, átképzett vasipari és textilipari végzettségű munkaképes korú lakosság potenciális célpontja lehet a munkahely-teremtési és befektetési szándékkal Füzesgyarmatra látogató bel-és külföldi befektetők számára. A lakosság képzettségét tekintve, az utóbbi időben jelentős változások következtek be. A középiskolát végzett fiatalok többsége felsőfokú intézményekben tanul tovább és szerez diplomát. Így a befektetők humán emberi erőforrás igényét magasabb szinten tudják kielégíteni, amennyiben van ilyen igény. A diplomás pályakezdekők egy része Füzesgyarmaton és körzetében próbál elhelyezkedni, de egy részük nem talál képzettségének megfelelő munkahelyet, így kénytelenek más városokba, akár nagy távolságra is elköltözni, ahol képzettségüknek megfelelő álláshoz juthatnak, amivel a letelepedés lehetősége is együtt jár. Nagy részüket sajnos már nem várhatja vissza város, hogy a megszerzett tudásukat Füzesgyarmat javára hasznosítsák.

A település déli illetve nyugati részéinek belterületi határvonalán található gazdasági

övezetekbe települt jelentősebb ipari vállalatok. Az ide vonatkozó jogszabályi "Ipari Park" minősítést egyik övezet sem éri el.

A gazdaság felélénkítésében nagy szerepet játszik a turizmus fejlesztése. A település adottságai megfelelnek az idegenforgalmi irányú fejlesztésnek.

2.2.3. Társadalmi jellemzők

Füzesgyarmat az ország leghátrányosabb helyzetű kistérségében található. Hátrányos helyzetének oka elsősorban a megközelíthetőség. Távolság fekszik a fővárostól, s a modern közlekedési hálózat hiánya miatt a legnagyobb igyekezete mellett sem tudott bekapcsolódni a hazai nagy gazdasági folyamatokba. A településen egy háztartás havi jövedelme átlagosan 200 000 forint/hó, míg az egy főre eső havi belföldi jövedelem 76 923 forint/fő.

A rendszerváltás utáni másfél évtizedes lemaradást nehéz behozni, a kisváros mégis vállalkozott arra, hogy gyógy-idegenforgalmi pontként bekerül a köztudatba. Ezt erősíti a 2007-ben elfogadott megyei integrált esélyegyenlőségi terv is. A település a tervben szereplő „zászlóshajóprogramok” IV. egészségipari klaszterében található. A termálturizmus fejlesztésére fordított százmilliók, mára kezdik meghozni az eredményt: a fürdőfejlesztéssel párhuzamosan potenciális, tőkeerős befektetők is megjelentek az ágazatban. Több panzió épült a fürdő környékén, és új, az idegenforgalommal összefüggő szolgáltatásokat nyújtó vállalkozások jelentek meg a városban. Magántőkéből megújult a hajdani Gara Szálló, ahol modern fizioterápiás részleget is kialakítottak. Közel százmillió forintból, pályázati pénzek segítségével európai színvonalú kemping létesült a fürdő mellett, ahol már külföldi vendégek is megjelentek. Az idegenforgalmi környezet, az infrastruktúra tudatos továbbfejlesztése és összekapcsolása a településfejlesztéssel a kisváros számára valós esélyt jelent arra, hogy valóban számon tartott dél-alföldi termál-idegenforgalmi célpont legyen. A gyógy-idegenforgalomra építve a lovas és a falusi turizmusban (aktív turizmus) is van érzékelhető fejlődés Füzesgyarmaton és környékén. A városban 13 étterem és cukrászda, 1 étkező valamint 15 bár található. Látható, hogy bár a vendégéjszakák száma változó, mégis a vendégek száma évről-évre növekszik (17. táblázat).

év	2004	2005	2006	2007
szállóhelyek száma	14	15	17	16
vendégek száma	7216	7930	9696	9787
vendégéjszakák száma	20725	25150	27068	23667

17. táblázat turizmus adatok (db)

Ám az idegenforgalom önmagában nem oldja meg a város problémáit. A foglalkoztatási gondokra csak a helyi, illetve a szeghalmi kistérségi gazdasági élet élénkülése jelenthet megoldást, valamint újabb befektetők és beruházók megjelenése. A kisváros jövője függ attól is, hogy a helyi vállalkozások milyen léptékben és mennyire gyorsan tudnak bekapcsolódni a helyi befektetők által generált piaci folyamatokba. Füzesgyarmat és a Szeghalmi kistérség megközelíthetősége a 44-es főút modernizációjával lényegesen javult, s ez a gazdaságban is éreztetni fogja a hatását. A város és a térség erre a lehetőségre már most tudatosan készül,

legjobb példa erre a megyei integrált esélyegyenlőségi terv.

A város fejlett oktatási és kulturális intézményrendszerrel rendelkezik. Az önkormányzat városi könyvtárat és közművelődési intézményt működtet, mely 2004. május 31-én az e-Magyarország ponthoz csatlakozott. 2006. február 1-jén a könyvtár épületében megnyílt a Teleház, amely 6 db hálózatba kötött új számítógéppel és egy multifunkcionális lézernyomtatóval látja el feladatát. Továbbá 2006. februárjától a könyvtárban működik a FIP-pont, amely lehetőséget ad a munkanélküliek számára, hogy helyben keressenek állást az Interneten. Ezen kívül az önkormányzati működtetésű intézmények közé tartozik az Általános és Alapfokú Művészeti Iskola, a Napközi-otthonos Óvoda, Bölcsőde, valamint az Idősek Napközi Otthona.

A település járó beteg ellátását, valamint a szakrendeléseket a helyi Egészségügyi Központ látja el, mely 2005-ben került akadálymentesítésre.

A szakképzés modernizációja és a jól képzett munkaerő jelenléte a gazdasági növekedés elengedhetetlen feltétele. Ezért a kistérség önállóan hozza létre – EU-támogatás segítségével – saját térségi integrált szakképző központját Szeghalomban. A betanított munkára alapozott termelés a magas élőlomunka-kiadások miatt a jövőben látványosan nem fog bővülni Magyarországon, ezek a befektetők a kistérség helyett várhatóan az olcsóbb munkabérek költségű országokat választják. Ám a modern iparágak és a rájuk épülő szolgáltatói ágazat lehetőséget jelent a város és a térség számára, ha megfelelő szellemi munkaerő áll rendelkezésre.

A helyi társadalom építésében igen fontos szerepet játszanak a kultúra területén, valamint a települések jövőjéért tevékenykedő egyesületek, alapítványok. Ezen közösségek segítenek a hagyományok, tradíciók megőrzésében. A mozgalomban kiemelkedő szerepet játszik a Füzesgyarmati Nők Egyesülete.

Füzesgyarmati Nők Egyesülete (5525 Füzesgyarmat, Aradi u. 15.)

Az egyesület elnöke: Botorné Ványi Margit

Az egyesület célja: a nők képviselete a családon keresztül, a családok képviselete a nőkön keresztül. További célja a sárréti hagyományok ápolása, annak megőrzése, példát állítani és felhívni a figyelmet a régi családmodellre. Feladatának tartja a környezete megvédését, annak szépítését, hogy minél egészségesebb környezetben nevelhesse a következő generációt.

3. HELYZETÉRTÉKELÉS

3.1. Kérdőívek kiértékelése

A LOCAL AGENDA 21 program a lakosság részvételén is alapszik.

A Város helyzetének felméréséhez korábban, elsősorban a Város életében jelentő változást hozó szennyvízcsatorna-beruházással kapcsolatban kerültek kiküldésre kérdőívek, mely alapján közvetve az itt élők helyzete, megelégedettsége is lemérhető.

A közvélemény kutatási ív összeállításakor az alábbi szempontok figyelembevételével jártunk el:

- ne legyen túl sok kérdés
- az ív férjen rá egy lapra-akár két oldalon
- egyszerűen legyen megfogalmazva
- barátságos legyen a kérdésfeltevés, még a negatív válaszlehetőséget megfogalmazó kérdéseknél is

A kérdések tematikája a nagyobb egységből a kisebb felé haladás elvét követi. Ez azt jelenti, hogy az első kérdések a környezetvédelemről szólnak általában, a későbbiekben pedig a saját környezetükről, házukról, a szennyvízberuházással kapcsolatban.

A viszonylag rövid rendelkezésre álló idő alatt az 1500 kiküldött kérdőívből 299 db érkezett vissza.

Ez kb. 20 %-ot jelent, ami az önkéntes közvélemény kutatások átlagos érdeklődési szintjének megfelel. Ez a válasz mennyiség semmiképp nem szignifikáns, de jellemző, különösen azon válaszok tekintetében, ahol a véleményazonosság túlnyomó.

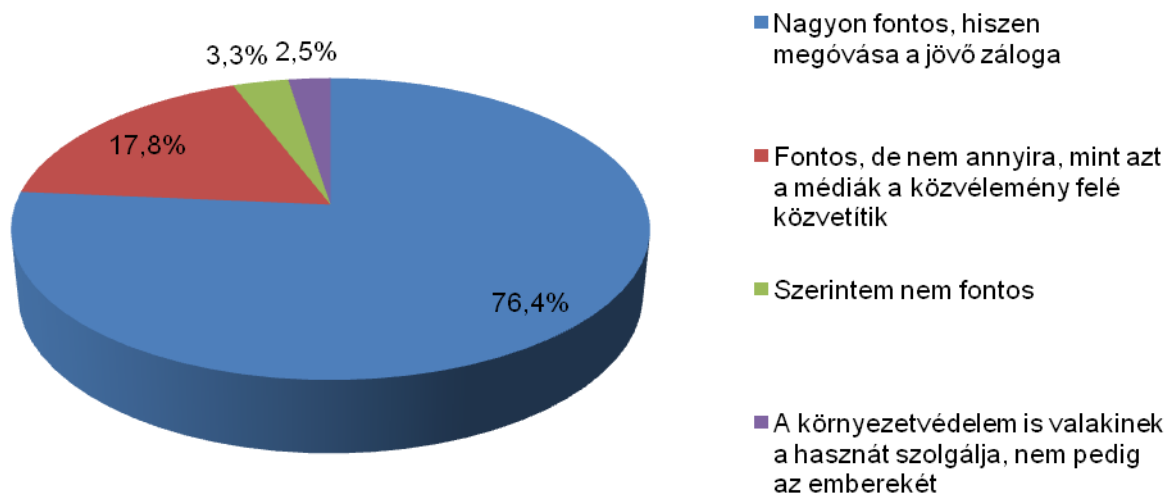
A következőkben a lakosság részére feltett 7 kérdésre adott válaszokat elemezzük.

1. Mi a véleménye a környezetvédelemről?

A válaszadók nagy többsége (76,4 %) fontosnak tekinti a környezetvédelmet, 17,8 %-a szintén fontosnak tekinti, de jelezték, hogy médiák ezt eltúlozzák a közvélemény felé. Csupán a válaszadók 5,8 %-a nem tekinti fontosnak.

A válaszok arányát a következő ábra szemlélteti.

1. Mi a véleménye a környezetvédelemről?

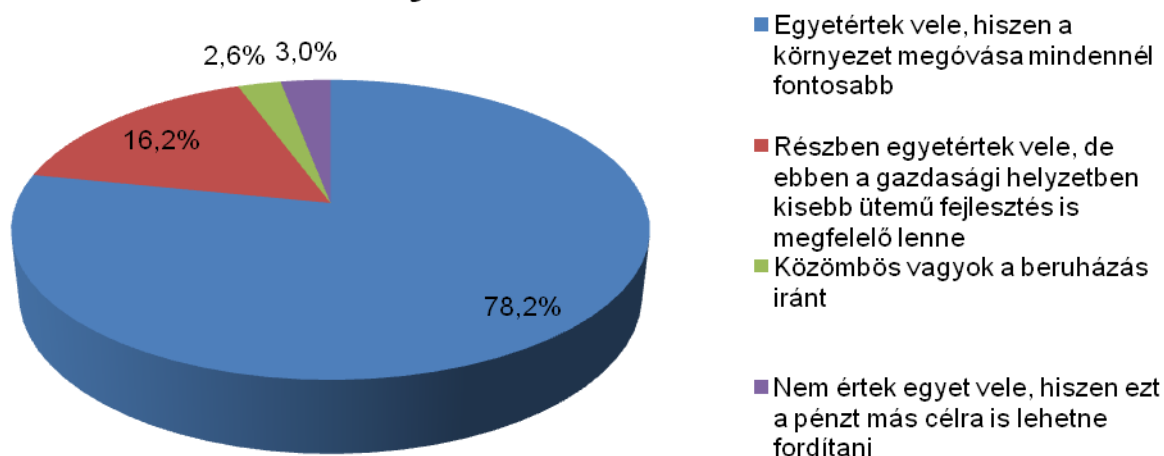

2. Mi a véleménye a tervezett szennyvízberuházásról?

A kapott eredmény szerint a válaszadók több mint három-negyede egyetért a tervezett szennyvízberuházással. Csak elenyészően kisszámú válaszadó (3 %) véleménye az, hogy ezt a pénzüsszeget más célra is lehetne fordítani.

A válaszok arányát a következő ábra szemlélteti.

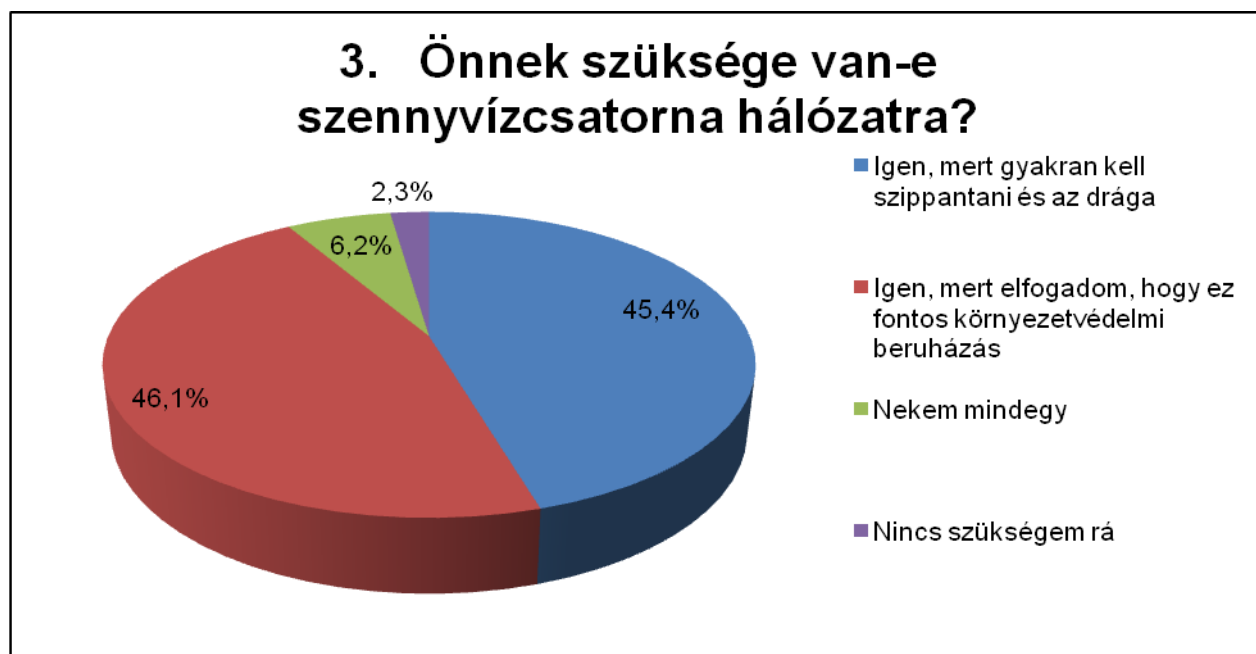
2. Mi a véleménye a tervezett szennyvízberuházásról?

3. Önnek szüksége van-e szennyvízcsatorna hálózatra?

A válaszadók igen nagy többsége (91,5 %) szerint szükség van a szennyvízcsatorna hálózat megépítésére. E véleményt adók közel fele ezt azzal indokolta, hogy a szennyvíz aknákban való gyűjtése gondot okoz a gyakori elszállítási költségek miatt, míg másik részük a szennyvízcsatorna megépítését környezetvédelmi szempontból tartotta fontosnak.

A válaszok arányát a következő ábra szemlélteti.

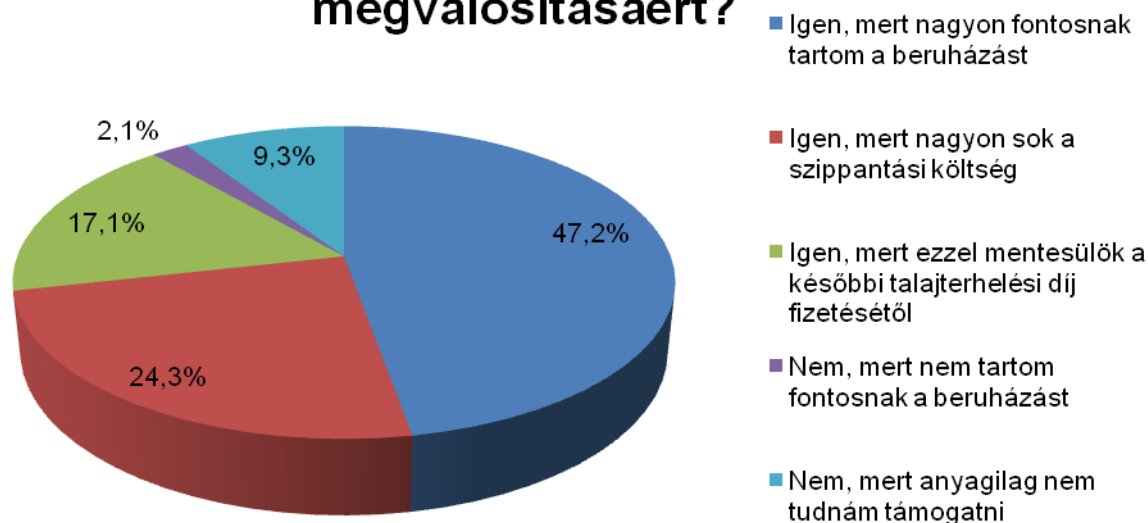
4. Hajlandó lenne-e anyagi áldozatot hozni a szennyvízcsatorna hálózat megvalósításáért?

A szennyvízcsatorna hálózat megvalósításáért hozott anyagi áldozat megítélése előzőekhez hasonló volt.

A válaszadók 88,6 %-a mondta azt, hogy e célért anyagi áldozatra is hajlandó. Ezen belül 47,2 % szerint ennek oka, hogy fontosnak tartja a beruházást, 24,3 % szerint az indok a magas szippantási költség, míg 17,1 % szerint a beruházás megvalósításával mentesül a későbbi talajterhelési díj fizetésétől.

A válaszok arányát a következő ábra szemlélteti.

4. Hajlandó lenne-e anyagi áldozatot hozni a szennyvízcsatorna hálózat megvalósításáért?

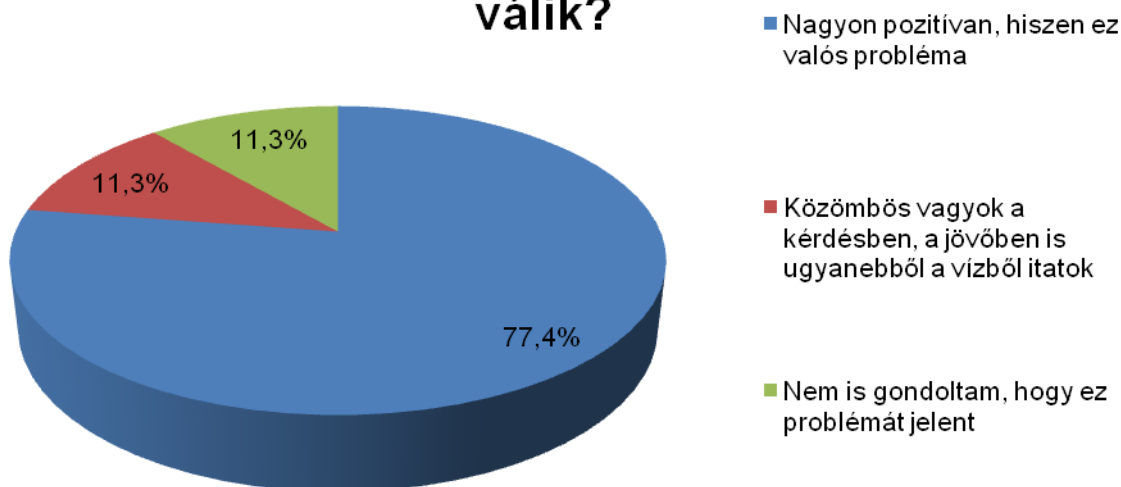

5. Hogyan ítéli meg, hogy a korábban elszennyezett kutak vizének öntisztulása után az állatitásra is felhasználhatóvá válik?

A szennyvízcsatorna hálózat megvalósításával nagyon sokan (77,4 %) pozitívan ítélik meg, hogy a korábban elszennyezett kutak vizének öntisztulása után az állatitásra is felhasználhatóvá válik, azaz jelentősen javul a Város környezeti állapota.

A válaszok arányát a következő ábra szemlélteti.

5. Hogyan ítéli meg, hogy a korábban elszennyezett kutak vizének öntisztulása után az állatitatóásra is felhasználhatóvá válik?

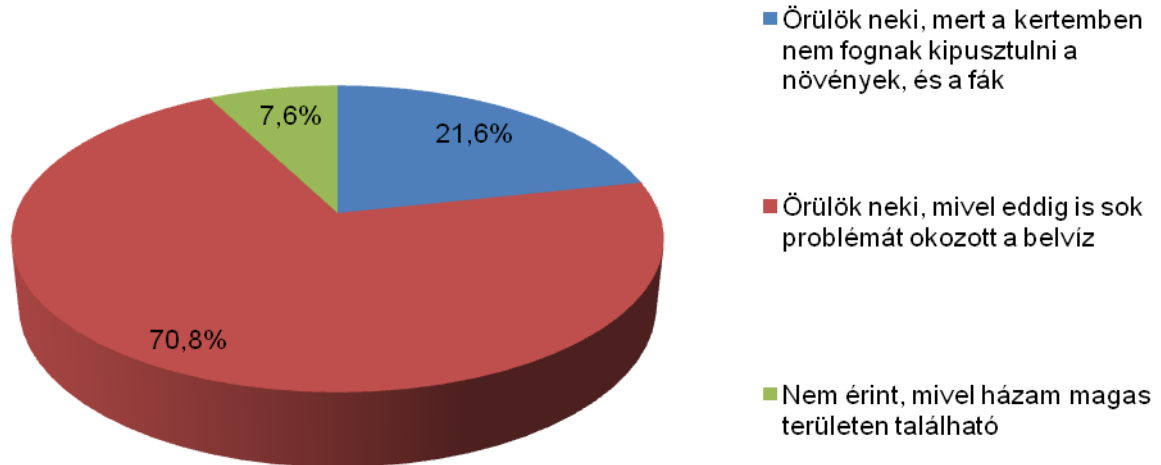

6. Hogyan ítéli meg, hogy a csatornázás következtében a magas talajvízállás csökken mintegy 60-70 cm-t?

A csatornázás következtében a magas talajvízállás jelentős csökkenését szintén nagyon sokan (92,4 %) örömmel várják, ezek közül 21,6 % szerint ennek oka, hogy a kertekben így nem fognak kipusztulni a növények és a fák, míg 70,8 %-uk szerint pozitív hozzáállásuk oka, hogy meg fognak szünni, az eddig sok problémát okozó belvizes időszakok.

A válaszok arányát a következő ábra szemlélteti.

6. Hogyan ítéli meg, hogy a csatornázás következtében a magas talajvízállás csökken, mintegy 60-70 cm-t?

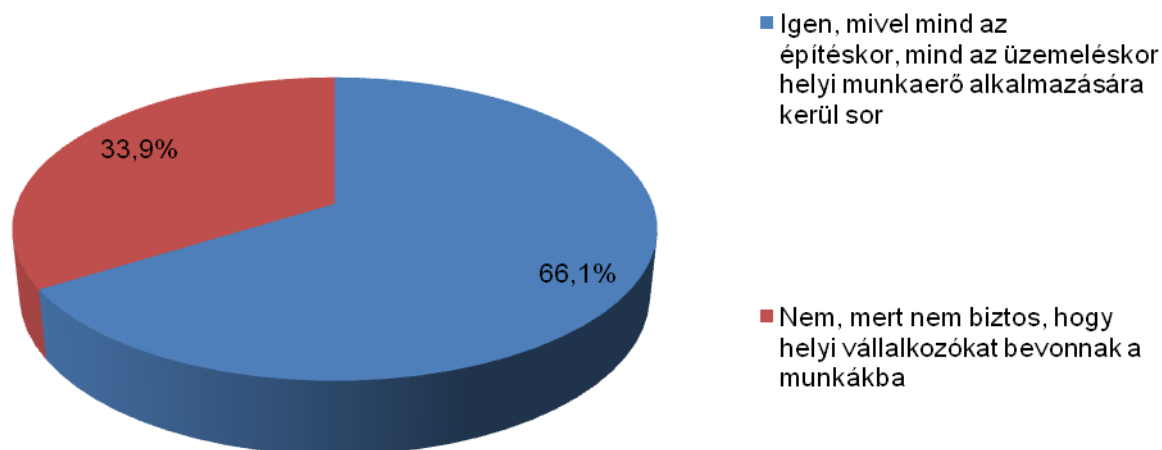

7. Véleménye szerint okoz-e változást foglalkoztatottság tekintetében a beruházás?

A válaszadók többsége (66,1 %) szerint a beruházás pozitív hatással lesz a jelenlegi foglalkoztatási helyzetre, míg csak 33,9 % szerint nem biztos, hogy helyi vállalkozók is bevonásra kerülnek a kivitelezési munkákba.

A válaszok arányát a következő ábra szemlélteti.

7. Véleménye szerint okoz-e változást foglalkoztatottság tekintetében a beruházás?

Következtetések

Egy adott kérdésen belül több válasz-lehetőség lett megadva úgy, hogy azok közül általában kettő pozitív, kettő negatív. Ahol három lehetőség van, ott egy semleges válasz is van a 7. kérdés természetéből adódóan csak két választási lehetőséget jelöl.

Ahol egyetlen válasz több mint 50 %, ott a válaszadók határozott véleményéről beszélhetünk. Ahol az egy irányba mutató kérdések együtt jelentenek többséget, ott a válasz-irányultság előjele a meghatározó vélemény.

A részletekből kiderül, hogy mind a környezetvédelem fontosságáról, mind a tervezett szennyvízcsatorna beruházásáról a lakosság több mint 75 %-ának pozitív a véleménye, ezeket a szempontokat fontosnak tartják. Ugyancsak több mint 75 %-os pozitív vélemény jelenik meg a szűkebb környezet vonatkozásában, történetesen a település életében nagy jelentőséggel szereplő állattartással kapcsolatos állat itató vizek várható tisztulásával kapcsolatban. A 3-as és 4-es kérdés vonatkozásában, mely a szennyvízcsatorna szükségességéről, valamint az ezzel kapcsolatos anyagi áldozatról kérdezi a lakosságot, a válaszadás az első két, illetve a 4-es kérdésnél három pozitív egy irányba mutató kitéételre 90 %-os a reagálás.

A csatornázás és a magas talajvíz állás csökkenése összefüggésben szintén 90 % fölötti az első két pozitív irányba mutató kérdésre adott válaszok összessége.

A beruházás következtében a foglalkoztatottság változásával kapcsolatban megosztottabb a közvélemény, 1/3-uk szkeptikus a kivitelezés alatt és után bekövetkező foglalkoztatottság kérdésében.

Összegzés

Az adott válaszokból egyértelműen kitűnik, hogy a lakosság átérzi a szennyvízcsatornázás szükségességét, annak környezetvédelmi pozitív hatását, valamint közvetlen lakókörnyezetével kapcsolatos előnyöket. Az adott pozitív válaszok matematikai átlaga 86,4 %, ami szignifikánsan pozitív megítélésnek minősül.

3.1. SWOT analízis

A célkitűzések megalapozásához a Város környezeti, társadalmi és gazdasági állapotának értékelése alapján szükséges meghatározni a főbb fejlődési, fejlesztési irányokat. Ennek egy jól bevált módszere az ún. SWOT analízis, amely a belső és külső tényezők alapján vizsgálja az adott állapotot és meghatározza a kitörési irányokat.

Az egyes betűk jelentése:

S - erősségek (*strengths*)

W - gyengeségek (*weaknesses*)

O - lehetőségek (*opportunities*)

T - fenyegetések (*threats*)

Az erősségek és a gyengeségek a belső állapotot jellemzik, míg a lehetőségek és a veszélyek a külső körülményeket.

	ERŐSSÉGEK	GYENGESÉGEK
Társadalmi pillér	- a Város beépítettségének kis aránya,, - értékes történelmi múlt, építészeti értékek, - Kastélypark Fürdő: gyógyvíz minősítésű termálvíz, üdülőház, panzió, kemping - az infrastrukturális ellátottság -víz, gáz, villamos energiaellátás- megfelelő, - a védett és műemlék jellegű épületek, - civil szervezetek aktivitása - lokálpatriotizmus - együttműködési készség a lakosság részéről - kitűnő oktatási lehetőségek a Fővárosban - évenként tartott közösségi rendezvények. - élénk kulturális tevékenység a kultúrházban, városi könyvtárban, moziban, tájházban és a képtárban	- főközlekedési utakkal és autópályákkal való viszonylag távoli kapcsolat, - szinte minden irányban rossz állapotú közutak - csökkenő gyermekvállalási hajlandóság - segélyezésre szorulóknak növekvő száma - rossz közbiztonság - kevés a biztonságos játszótér és kerékpárút a gyerekek számára
Környezeti pillér	- környezeti elemek kielégítő állapota, - termelő és szolgáltató szektor környezetterhelése alacsony, - a védett természeti területek biológiai sokfélesége jelentős, - a táji és geomorfológiai adottságok	- illegális hulladéklerakó helyek száma és kiterjedése jelentős, - csapadékvíz-elvezető árkok állapota csak részben megfelelő, a nagy intenzitású csapadékesemények terheléscsökkentése nem elégséges,

	- kedvezőek, - a talajok szennyezettsége csekély, - a helyi környezetvédelmi jogszabályalkotás a környezetvédelem valamennyi területét átfogja - kommunális és szelektív hulladékszállítás - belvárosi zöldfelületek aránya nagy	- az infiltráció egyes területeken magas, így különösen nagy esőzésekkor jelentős mennyiségű csapadékvíz kerül a szennyvízcsatornába, - a környék mezőgazdasági vállalkozásainak működése időnként kellemetlen, zavaró szaghatást okoz
Gazdasági pillér	- stabil, kiegyensúlyozott önkormányzati gazdálkodás, hitelképes a város - Kastélypark Fürdő: gyógyvíz minősítésű termálvíz, üdülőház, panzió, kemping - az infrastrukturális ellátottság -víz, gáz, villamos energiaellátás- megfelelő, a fejlesztésekhez szükséges ingatlanok rendelkezésre állnak - a védett és műemlék jellegű épületek, - rendelkezésre álló szakképzet munkaerő, - ipartelepítés feltételei adottak, - családi gazdaságok megléte. - jó termőképességű talajok, .	- jól működő vállalkozások száma alacsony az országos és a megyei átlaghoz képest . - részben kihasználatlan ipari és turisztikai lehetőségek, - meglévő szálláshelyek csekély száma, - az egykori gróf Blankenstein kastélyt elpusztították.

	LEHETŐSÉGEK	FENYEGETÉSEK
Társadalmi pillér	- fiatal társadalom (35 év alatti átlagos életkor), - új társadalmi szereplők megjelenése, új civil szervezetek alakulása, lakossági összefogás - fiatalok szórakozási lehetőségeinek bővítése, - kulturális élet fellendülése, - jól kihasznált közösségi terek kialakítása, - a lakosság környezettudatosságának növelése, - szakképzés, - fiatalok képzése a helyi, térségi igényeknek megfelelően, - magasabb fokú környezeti nevelés az óvodákban és az iskolákban - figyelemfelhívó rendezvények	- elvándorlási ráta növekedése, - népességfogyás, - az öregedési index növekedése, - lokálpatriotizmus háttérbe szorulása, - társadalmi elidegenedés, - globalizáció hatása, identitástudat csökkenése, - hagyományörzés háttérbe szorulása, - életszínvonal romlása.
Környezeti pillér	- kistérségi, természetvédelmi, fejlesztési együttműködés kialakításának megszervezése - csatornázás-fejlesztési beruházások (Füzesgyarmat és Térsége Szennyvízelvezetési- és Szennyvíztisztítási Projekt), - külső források (EU, hazai) bevonása a környezet és természetvédelmi fejlesztésekbe, - helyi jelentőségű védett területek	- környezetterhelő tevékenységek betelepülése a Városba, - környezeti káresemények kockázata, - a közlekedés okozta környezetszennyezés megnövekedése, - a Városi terjeszkedés kedvezőtlen tájképi hatása, - szelektív gyűjtőszigetekkel kapcsolatos lakossági ellenállás, - erőforráskészletek csökkenése, - talajszennyezettség növekedése, talajok

	- arányának növelése, - természeti és táji adottságok turisztikai szempontú érvényesítése, - környezetbarát közlekedés-fejlesztés (pl. kerékpárutak, hatékonyabb tömegközlekedés), - megújuló energiaforrások alkalmazása helyi szinten (szélenergia, napenergia, biogáz-üzem stb.), - külterületeken erdősítés, gyepesítés az eredeti természeti állapot visszaállítása - gyerekbárát környezet kialakítása	- fizikai és kémiai romlása, - mezőgazdasági túlhasznosításból adódóan talajok kimerülése - felszín alatti vizek szennyezettségének növekedése - légszennyezettség növekedése (mezőgazdasági idényben porszennyezés) - levegő allergén pollenmennyiségének növekedése - természeti értékek pusztulása.
Gazdasági pillér	- külső források (EU, hazai) bevonása a gazdasági fejlesztésekbe, - vizi-, sport-, lovas-, horgász-, vadász-, öko turizmus fejlesztése, - új munkahelyek megteremtése, - háztáji termékek piaci pozíciójának erősödése - kerékpáros turizmus népszerűsítése - szakképzett munkaerő rendelkezésre állása, - mezőgazdaságra alapozott feldolgozó ipar.	- fiatalok elköltözése, - munkanélküliség növekedése, - a gazdasági válság hatása sokáig érezhető, - hosszú távú finanszírozási problémák, - területi különbségek fokozódása, - vállalkozási önerő hiánya.

4. STRATÉGIA

4.1. Célállapot

Cél a **fenntartható fejlődés elősegítése**, melynek következményeként megvalósul az erőforrások gazdaságos felhasználása. Fellendül a Város gazdasága, fejlődik társadalma, új munkahelyek jönnek létre, bővülnek a jövedelemszerzési lehetőségek és a Város lakói több figyelmet fordítanak a környezetvédelemre és a megújuló energiaforrások használatára.

A Város vezetése a lakossággal együttműködve pedig mindent megtesz azért, hogy a fenntarthatóság szolgálatában álló döntések szülessenek és a környezeti erőforrásokkal kíméletesen gazdálkodó fejlesztések valósuljanak meg.

A jövőkép eléréséhez azonban hosszú távú (9–20 év) célkitűzések, középtávú (4–8 év) tematikus célok, ill. rövidtávú (1–3 év) részcélok megvalósulására van szükség.

4.2. Prioritások

A fenntartható fejlődéshez, mint központi célhoz szükséges a fenntarthatósági pillérek megerősítése. A megerősítések fontossági sorrendbe helyezése prioritásuk szerint kell történjen. Az elsőrendű szolgáltatási igények és problémák, kérdések felfedése a közösségi kérdőíveken keresztül.

Társadalmi prioritások: helyi egyetértés megteremtése a Város alapértékeiről, az egészséges életkörülményekről, a jelenlegi és jövő generációi számára szükséges feltételek biztosításával.

- társadalmi szemléletformálás a Fenntarthatóság jegyében,
- intézményi működés hatékonyságának növelése
- egészségügyi helyzet fejlesztése,
- szociális helyzet fejlesztése,
- oktatás, képzés fejlesztése
- közbiztonság fejlesztése,
- kulturális élet gazdagítása,
- esélyegyenlőségi jogok biztosítása,
- közösségi közlekedés fellendítése
- gyermekek és fiatalok társadalmi beilleszkedésének segítése.

Gazdasági prioritások: jelentős mértékben támaszkodik az emberi munkaerőre, a megújuló energiaforrásokra, erőforrásokra és a nemzetgazdaság egésze szempontjából optimális gazdasági formációkra.

- Nemzetközi együttműködés

- az Önkormányzat és az önkormányzati intézmények hatékony működéséhez szükséges gazdasági feltételek megteremtése,
- ipar fejlesztése,
- mezőgazdaság fejlesztése,
- gazdasági szektor (kereskedelem, szolgáltatás) fejlesztése,
- vendéglátás, idegenforgalom, turizmus fellendítése.

Környezeti prioritások: a káros anyagoktól való védelemmel és a természeti erőforrások hatékony hasznosításával garantáljuk a lakosság hosszú távú jólétét, valamint a növény és állatvilág életkörülményeinek és sokszínűségének fennmaradását.

- Környezet ismeret, környezettudatosság
- Települési és épített környezet védelme
- a lakókörnyezet védelme a káros emisszió kibocsátásoktól (levegő, zaj)
- infrastrukturális helyzet javítása, fejlesztése,
- energiafelhasználás hatékony és megújuló lehetőségeinek kihasználása,
- zöldterületek védelme, fenntartása – növény és állatvilág fenntartása
- hulladékgazdálkodás.

4.3. Várható hatások

A Local Agenda 21 terv készítése során a Fenntartható Fejlődés eléréséhez kitűzött fő és részcélok, valamint az ezek megvalósításához szükséges programoknak lehetnek közvetett és közvetlen hatásai az egyes fenntarthatósági pilléreket tekintve. A várható hatásokat a 3 fő pillérre vonatkozóan az alábbiakban soroljuk fel:

Társadalmi hatások:

- környezettudatos nevelés az oktatásban,
- közoktatás helyzete javul, korszerűsödik,
- a lakosság környezettudatossága nő,
- esélyegyenlőség javulása,
- egészségügyi ellátás javul,
- elvándorlás mértékének csökkenése,
- a lakosság korösszetétele javul,
- a lakosság gyermekvállalási kedve nő,
- a fiatal munkaerő helyben maradása,
- munkanélküliség csökken,
- kulturális értékek, hagyományok, sport, művelődés megőrzése,
- vendéglátás, idegenforgalom, turizmus javul,
- látogatók számának növekedése,
- szociális ellátás javul,
- közbiztonság javul,
- javuló életminőség.

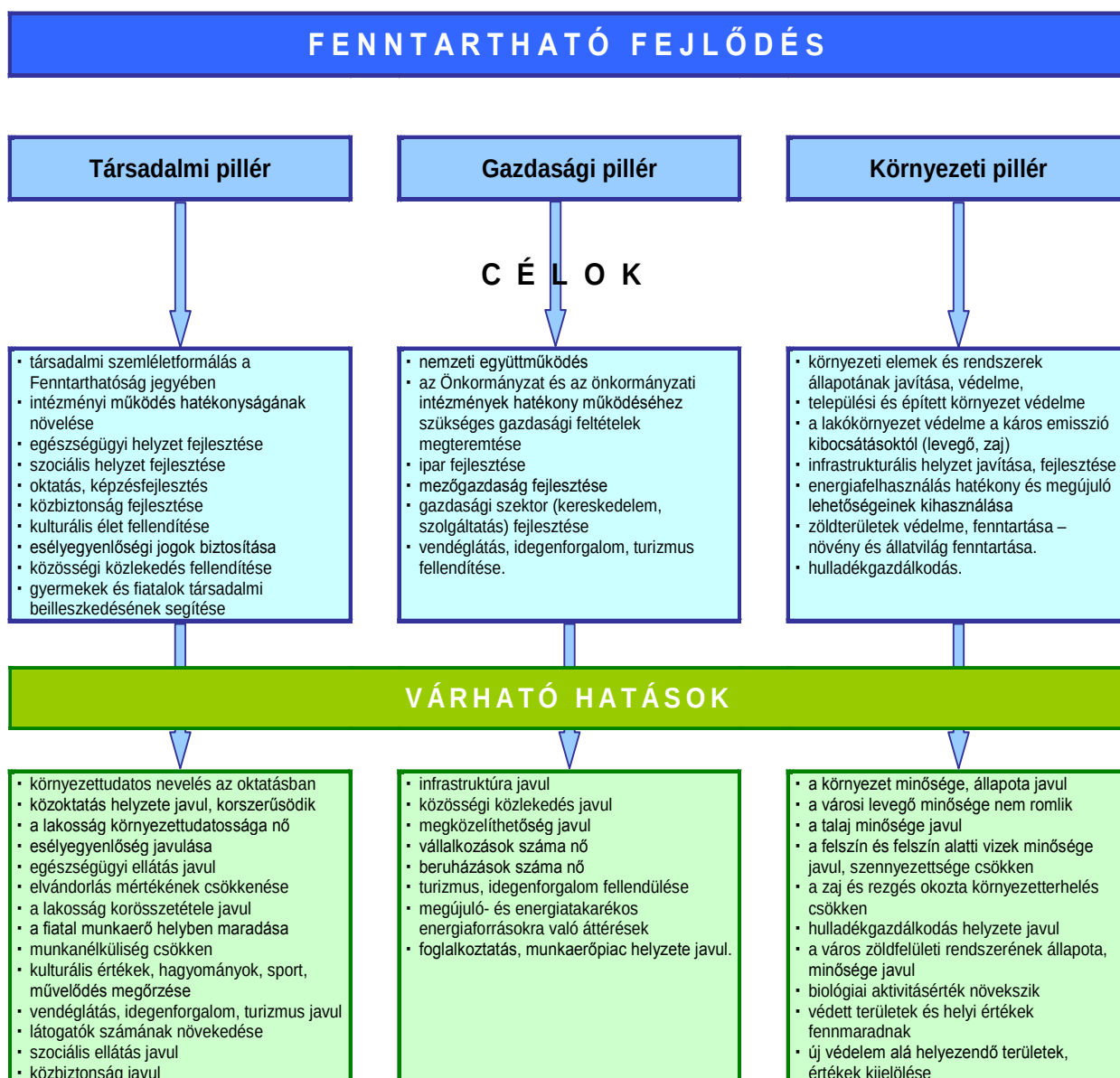
Gazdasági hatások:

- infrastruktúra javul,
- közösségi közlekedés javul,
- megközelíthetőség javul,
- vállalkozások száma nő,
- beruházások száma nő,
- turizmus, idegenforgalom fellendülése,
- megújuló- és energiatakarékos energiaforrásokra való áttérések,
- foglalkoztatás, munkaerőpiac helyzete javul.

Környezeti hatások:

- a környezet minősége, állapota javul,
- a városi levegő minősége nem romlik,
- a talaj minősége javul,
- a felszín és felszín alatti vizek minősége javul, szennyezettsége csökken,
- a zaj és rezgés okozta környezetterhelés csökken,
- hulladékgazdálkodás helyzete javul,
- a Város zöldfelületi rendszerének állapota, minősége javul,
- biológiai aktivitásérték növekszik,
- védett területek és helyi értékek fennmaradnak,
- új védelem alá helyezendő területek, értékek kijelölése,
- természetes élőhelyek fennmaradnak.

Fenntartható fejlődés összefoglaló ábra Füzesgyarmat város tekintetében

5. MEGVALÓSÍTÁS

Jelen fejezetben a fenntarthatósági pillérekre vonatkozó prioritások megvalósításához szükséges részprogramok, projektek kerülnek felsorolásra, részletesen tárgyalva a várható eredményeket és a megvalósítás körülményeit, feltételeit (cél, célcsoport, ütemezés, partnerek, beruházási költség, megvalósítási keretek). Az egyes intézkedések kijelölésénél forrásként szolgáltak Füzesgyarmat Város Polgármesteri Hivatalának pályázati anyagai; a folyamatban lévő, vagy beadásra tervezett pályázatokon kívül a tervi hierarchiában felsőbb szinten lévő tervek, programok, koncepciók, stratégiák által megjelölt fejlesztési irányokat vettük figyelembe.

A megjelölt fejlesztési programok ajánlások, melyek a fenntarthatósági szempontok érvényesülését célozzák, irányt mutatva a további feladatok kitűzéséhez. Az alábbiakban felsorolt projektek között szerepelnek az Önkormányzat által már beadott, vagy beadásra tervezett pályázatok, későbbi tervek között szereplő fejlesztési irányok és új javaslatok a következő évekre/évtizedekre vonatkozóan. Az ütemezésben ezért került megjelölésre csak a már futó pályázatok esetében konkrét évszám (a beadott, de még kétséges kimenetelő pályázatoknál az ütemezés a pozitív elbírálás esetére értendő), az egyéb intézkedéseket illetően inkább a megvalósítás ajánlott időkeretét tüntettük fel: rövidtáv (1–3 év), középtáv (4–8 év), hosszútáv (9–20 év). Ugyanez vonatkozik a beruházási költségre: a későbbi lehetséges fejlesztések költsége jelenleg – pontos tervek hiányában – csak becsülhető, a tényleges projektméret függvénye. Önkormányzati hatáskörön kívül eső célkitűzések is bekerültek a programokba, hiszen a fenntarthatóság csak a teljes közösség részvételével valósítható meg.

A megvalósítás keretétől szolgáló pályázati lehetőséget jelenti az ÚMVP, az ÚMFT ágazati operatív programjai és a regionális operatív program (KMOP), melyek a 2007-2013 időszakra tervezett konkrét programok terén nyújtanak segítséget a források megteremtésére. A közeljövőben életbe lépő Széchényi Terv és egyéb jövőbeni pályázati lehetőségek még nem ismertek programszerűen, ezért nem került a közép- és hosszútávú javaslatokat illetően konkrét megvalósítási keret megjelölésre.

A megvalósítás során javasolt projektek kijelölésénél figyelembe vettük a „Füzesgyarmat Város Önkormányzat Gazdasági Programja 2010-2014.”-ban foglaltakat is.

5.1. Társadalmi pillér

A Fenntartható Fejlődés társadalmi pillére a jelenlegi és a jövő generációinak szükséges társadalmi feltételek biztosítása az egészséges, biztonságot nyújtó életér kialakításához.

5.1.1. Társadalmi szemléletformálás

Az intézkedés célja: a jelen és a jövő generációk számára a fenntarthatósági szempontok megismertetése.

PROJEKTEK:

<i>Projekt neve</i>	Szemléletformáló közösségi fórumok szervezése a helyi média bevonásával
<i>Projekt célja</i>	Rendszeres, a környezettudatos társadalmi magatartást (komposztálás, szelektív gyűjtés, tudatos vásárlás, hatékony energiagazdálkodás) és a helyi értékek (közösségi, kulturális, épített és természeti értékek) megőrzését elősegítő társadalmi fórumok szervezése, melyről a helyi média is rendszeresen és kiemelten tudósít.
<i>Célcsoport</i>	Lakosság
<i>Érintett terület</i>	▪ helyi értékek ▪ védett értékek ▪ Város közigazgatási területe
<i>Javasolt ütemezés</i>	az első Local Agenda 21 fórum
<i>Partnerek</i>	▪ Füzesgyarmat Város Önkormányzata ▪ meghívott előadók
<i>Beruházási költség</i>	1.000.000 Ft/év
<i>Megvalósítási keret</i>	▪ pályázati forrás ▪ saját forrás

5.1.2. Intézményi működés hatékonyságának növelése

Az intézkedés célja: a Városban működő intézmények, közintézmények, szervezetek vizsgálata, fejlesztése, elősegítve ezzel a hatékony munkavégzést és a lakossággal való kapcsolat fejlesztését, könnyebb és gyorsabb ügyintézés.

PROJEKTEK:

<i>Projekt neve</i>	Eszközbeszerzés a hatékonyabb intézményi működés érdekében
<i>Projekt célja</i>	Eszközbeszerzés a zöld beszerzés szempontjainak figyelembe vételével.
<i>Célcsoport</i>	Füzesgyarmat Város Polgármesteri Hivatalának alkalmazottai

<i>Érintett terület</i>	Füzesgyarmat Város Polgármesteri Hivatala
<i>Javasolt ütemezés</i>	rövid- és középtáv
<i>Partnerek</i>	Füzesgyarmat Város Önkormányzata
<i>Beruházási költség</i>	projektmérettől függően
<i>Megvalósítási keret</i>	▪ pályázati forrás ▪ saját forrás

<i>Projekt neve</i>	A civil társadalom és a helyi közigazgatás szereplői közötti együttműködés fejlesztése
<i>Projekt célja</i>	A hatékonyabb közösségi részvétel elősegítése, párbeszéd-programok, fórumok (akár interneten keresztül) révén a lakosság és a hivatalok, hatóságok közötti együttműködés hatékonyságának növelése.
<i>Célcsoport</i>	Lakosság
<i>Érintett terület</i>	Füzesgyarmat Város közigazgatási területe
<i>Javasolt ütemezés</i>	Folyamatosan
<i>Partnerek</i>	▪ Füzesgyarmat Város Önkormányzata ▪ Civil szervezetek
<i>Beruházási költség</i>	projektmérettől függően
<i>Megvalósítási keret</i>	▪ pályázati forrás ▪ saját forrás

5.1.3. Egészségügyi helyzet fejlesztése

Az intézkedés célja: Egészséges és kulturált környezet, illetve életkörülmények biztosítása, életminőség javítása. Prioritása az önkormányzatok alapvető feladatai közé tartozik az egészségügyi és szociális ellátás biztosítása.

PROJEKTEK:

<i>Projekt neve</i>	A Város optimális környezet—egészségügyi helyzetének biztosítása
<i>Projekt célja</i>	Egészséges és kulturált környezet biztosítása, a környezet-egészségügyi helyzet folyamatos figyelemmel kísérése és értékelése, szükség esetén az illetékes hatóságok bevonása és a megfelelő intézkedések megtétele. Települési egészségterv készítése, kidolgozása.
<i>Célcsoport</i>	Lakosság
<i>Érintett terület</i>	Füzesgyarmat Város közigazgatási területe

<i>Javasolt ütemezés</i>	Folyamatosan
<i>Beruházási költség</i>	projektmérettől függően
<i>Megvalósítási keret</i>	▪ pályázati forrás ▪ saját forrás

<i>Projekt neve</i>	Prevenció és rehabilitáció megvalósítása az egészségügyben
<i>Projekt célja</i>	Primer prevenció megvalósítása, melyen keresztül szűrésekkel, az életmód és az egészségügyi szemlélet formálásával, tanácsadással a betegségek bekövetkezésének gyakorisága csökkenthető - ez pedig jóval olcsóbb, mint az adott betegség ellátása. Szekunder prevenció során - ha már kialakult valamilyen betegség - arra kell törekedni, hogy ne alakuljon ki további szövődmény, ill. irreverzibilis folyamat - megfelelő orvosi ellátás biztosítása. Ha mégis kialakul károsodás, akkor a terciér prevenció keretén belül törekedni kell arra, hogy mindez ne okozzon zavart a társadalmi életben történő részvételkor, ill. ne alakuljon ki rokkantság. Amennyiben a rokkantság nem elkerülhető, fontos, hogy a beteg a maradék képességeinek maximális felhasználásával képes legyen minimálisan az önellátásra, és ha lehetséges, az újbóli társadalmi beilleszkedésre - ez a rehabilitáció megvalósításának esete, amikor szakképzett szociális munkások, ápolók alkalmazását kell biztosítani.
<i>Célcsoport</i>	Lakosság
<i>Érintett terület</i>	Füzesgyarmat Város közigazgatási területe
<i> Javasolt ütemezés</i>	Folyamatosan – feltételek megteremtése rövidtávon
<i>Partnerek</i>	▪ Füzesgyarmat Város Önkormányzata ▪ Körzeti orvosok ▪ Egészségügyi ellátással foglalkozó vállalkozások
<i>Beruházási költség</i>	projektmérettől függően
<i>Megvalósítási keret</i>	▪ pályázati források ▪ saját forrás

<i>Projekt neve</i>	Rendelők, eszközök, épületek felújításának biztosítása
<i>Projekt célja</i>	Az egészségügyi alapellátáshoz szükséges feltételek biztosítása (az orvosi rendelők akadálymentesítése, rendelők korszerűsítése, gépkocsipark fejlesztése).
<i>Célcsoport</i>	Lakosság
<i>Érintett terület</i>	Füzesgyarmat Város közigazgatási területe
<i> Javasolt ütemezés</i>	Középtáv – 2015.
<i>Beruházási költség</i>	projektmérettől függően
<i>Megvalósítási keret</i>	▪ pályázati források ▪ saját forrás

<i>Projekt neve</i>	Egészségügyi rendszer kialakítása
<i>Projekt célja</i>	Szakorvosok és házi orvosok egészségügyi, beteg nyilvántartásának egyesítése, melynek célja a tartósan beteg (magas egészségügyi kockázatú) emberek segítése, számukra könnyebb időpont egyeztetés és hely biztosítása, valamint szűrővizsgálatokra történő felhívás. A projekt megvalósításának alapja számítástechnikai rendszer fejlesztése, valamint szakképzett egészségügyi dolgozókból álló létszámnövelés.
<i>Célcsoport</i>	Lakosság
<i>Érintett terület</i>	Füzesgyarmat egészségügyi intézményei
<i> Javasolt ütemezés</i>	Középtáv – 2015.
<i>Partnerek</i>	Önkormányzat, egészségügyi ellátást biztosító intézmények a Város területén
<i>Beruházási költség</i>	projektmérettől függően
<i>Megvalósítási keret</i>	- pályázati források - saját forrás

5.1.4. Szociális helyzet fejlesztése

Az intézkedés célja: korszerű infrastrukturális keretek között működő, a lakosság igényeit kielégítő szociális ellátás biztosítása

PROJEKTEK:

<i>Projekt neve</i>	Szociális szolgáltatások fejlesztése
<i>Projekt célja</i>	A szociális szolgáltatások körének szélesítése, a természetbeni szolgáltatások színvonalának javítása, a házi gondozás minőségének javítása, az ellátás elhelyezésére szolgáló épület felújítása. Hosszútávon önkormányzat által üzemeltetett bentlakásos intézmény kialakítása.
<i>Célcsoport</i>	Lakosság
<i>Érintett terület</i>	Füzesgyarmat Város közigazgatási területe
<i>Javasolt ütemezés</i>	Folyamatosan – Önkormányzat hosszútávon
<i>Partnerek</i>	- Füzesgyarmat Város Önkormányzata - Alapítványok - Városban jelenleg is működő szociális intézmények
<i>Beruházási költség</i>	projektmérettől függően

<i>Megvalósítási keret</i>	▪ pályázati forrás ▪ saját forrás ▪ magántőke
----------------------------	---

5.1.5. Oktatás, képzés fejlesztése

Az intézkedés célja: a Városban található oktatási intézményekben fellelhető képzés, oktatás fejlesztése, továbbképzések, tanfolyamok indítása a versenyképes munkaerő biztosítása érdekében. Prioritás a lakosság környezettudatosságának növelése.

PROJEKTEK:

<i>Projekt neve</i>	„ÖKO iskola” programban való részvétel
<i>Projekt célja</i>	Az Ökoiskola cím azon iskolák munkájának legmagasabb szintű állami elismerése, melyek iskolafejlesztési, pedagógiai munkája kiemelkedően magas színvonalon képviseli a környezeti nevelés, a fenntarthatóság pedagógiai értékeit. Az Ökoiskola cím adományozása kapcsolódik az ENSZ "A fenntarthatóságra oktatás" 2005 - 2014 . évtizedének programjához. Az Ökoiskola egyfajta szempontrendszer, mely irányt mutat: Egy Ökoiskolában nemcsak a tanításban érvényesülnek a környezeti nevelés, a fenntarthatóság pedagógiájának elvei, hanem az iskolai élet minden területén. Az oktatásban szerepet kap a környezeti nevelés, a diákok ötleteikkel, munkájukkal segítik az iskola környezettudatos működését. Iskolánk működtetése környezetkímélő, a szülőkkel és a helyi közösséggel együttműködve a helyi környezeti problémák megoldásában.
<i>Célcsoport</i>	▪ Iskolások ▪ Oktatók ▪ Tanárok
<i>Érintett terület</i>	Füzesgyarmati iskolák
<i>Javasolt ütemezés</i>	Rövid- és középtáv
<i>Partnerek</i>	▪ Önkormányzat ▪ Iskolák
<i>Beruházási költség</i>	projekt méretétől függ
<i>Megvalósítás helye</i>	Általános és középfokú oktatási intézmények Füzesgyarmaton
<i>Megvalósítási keret</i>	Pályázati forrás, saját forrás

<i>Projekt neve</i>	Egészségnap/hét és környezetvédelmi nap/hét
<i>Projekt célja</i>	Az egészségnap olyan projekt, amelyben helyet kaptak a testi és lelki egészséggel kapcsolatos tevékenységek, a fizikai állapotfelméréstől a különböző sporttevékenységeken, az egészséggel kapcsolatos tesztfeladatok megoldásán, az önértékelésen át az önismereti játékokig. A nap programja kiterjedt a családvédelem, az élelem- és kémiai biztonság, a szájhigiénia, a fogápolás, a testhigiénia, a környezetegészség és az egészséges táplálkozás problémáira. Környezetvédelmi nap szervezéssel a diákok környezettudatos életre nevelésének programja, veszélyes hulladékgyűjtési akciókkal (pl. elem, használaton kívüli mobiltelefon, papírgyűjtés...)
<i>Célcsoport</i>	▪ Iskolások ▪ Oktatók ▪ Tanárok
<i>Érintett terület</i>	Füzesgyarmati iskolák
<i>Javasolt ütemezés</i>	Rövid- és középtáv
<i>Partnerek</i>	▪ Önkormányzat ▪ Iskolák
<i>Beruházási költség</i>	projekt méretétől függ
<i>Megvalósítás helye</i>	Általános és középfokú oktatási intézmények Füzesgyarmaton
<i>Megvalósítási keret</i>	Pályázati forrás, saját forrás

5.1.6. Kulturális élet fellendítése

Az intézkedés célja: a Város különböző érdeklődésű társadalmi csoportjai számára szervezett programokkal a kikapcsolódási igények kielégítése

PROJEKTEK:

<i>Projekt neve</i>	Hagyományörző rendezvények szervezése, támogatása
<i>Projekt célja</i>	Füzesgyarmat városi hagyományainak megismertetése, helytörténeti anyagok gyűjtése, dokumentálása és kiállítása.
<i>Célcsoport</i>	▪ Lakosság ▪ Turisták ▪ Testvérvárosok ▪ Könyvtárhasználók
<i>Érintett terület</i>	Füzesgyarmat Város közigazgatási területe
<i>Javasolt ütemezés</i>	Folyamatosan

<i>Beruházási költség</i>	Projektmérettől függően
<i>Megvalósítási keret</i>	▪ pályázati források ▪ saját forrás

<i>Projekt neve</i>	Rendszeres szabadtéri nyári programok
<i>Projekt célja</i>	Hagyományteremtő céllal nyári szórakoztató, szabadtéri programok szervezése.
<i>Célcsoport</i>	Lakosság
<i>Érintett terület</i>	▪ Városközpont ▪ Közparkok ▪ Iskolák ▪ Közintézmények udvarai
<i> Javasolt ütemezés</i>	Közép- és hosszútáv – éves rendszerességgel
<i>Partnerek</i>	▪ Füzesgyarmat Város Önkormányzata kulturális és művelődési intézményei ▪ Civil szervezetek ▪ Felajánlók
<i>Beruházási költség</i>	Projektmérettől függően
<i>Megvalósítási keret</i>	▪ Önkormányzati és intézményi önerő ▪ Nemzeti Kulturális Alap ▪ Egyéb kulturális pályázati források ▪ Vállalkozói támogatások ▪ Felajánlások

<i>Projekt neve</i>	Sportrendezvények
<i>Projekt célja</i>	Sporttevékenységek, mozgásos tevékenységek megszerettetése, közösségformálás, egészséges életmódra nevelés.
<i>Célcsoport</i>	Lakosság
<i>Érintett terület</i>	▪ Sportpálya ▪ Sportcsarnok ▪ Közparkok ▪ Iskolaudvar ▪ Tornaterem
<i> Javasolt ütemezés</i>	Folyamatosan
<i>Partnerek</i>	▪ Füzesgyarmat Város Önkormányzata ▪ Iskolák ▪ Sportot támogató civil szervezetek ▪ Sport Egyesületek
<i>Beruházási költség</i>	Projektmérettől függően
<i>Megvalósítási keret</i>	▪ Civil szervezetek önerője ▪ Önkormányzati önerő

	▪ Pályázati források ▪ Tagdíjak ▪ Felajánlások
--	--

5.1.7. Esélyegyenlőségi jogok biztosítása

Az intézkedés célja: a Városban élő kisebbség és fogyatékos személyek a helyi közösség egyenrangú tagjai, ezért meg kell teremteni azokat a feltételeket, amelyek lehetővé teszik számukra a társadalmi életben való részvételt az őket megillető jogok biztosításával

PROJEKTEK:

<i>Projekt neve</i>	A fogyatékkal élők jogainak biztosítása
<i>Projekt célja</i>	Az önkormányzat feladata, hogy gondoskodjon a fogyatékos személyeket megillető jogok érvényesítéséről, a fogyatékos személyek hátrányait kompenzáló akadálymentesítésről a Város intézményeinél.
<i>Célcsoport</i>	Füzesgyarmat Városban fogyatékkal élő személyek
<i>Érintett terület</i>	Füzesgyarmat Város közigazgatási területe
<i>Javasolt ütemezés</i>	Folyamatos
<i>Partnerek</i>	▪ Füzesgyarmat Város Önkormányzata ▪ Füzesgyarmat Városában működő szervezetek
<i>Beruházási költség</i>	Projektmérettől függően
<i>Megvalósítási keret</i>	▪ Saját forrás ▪ Pályázati forrás

<i>Projekt neve</i>	Fogyatékkal élők integrálása és aktív foglalkoztatása
<i>Projekt célja</i>	Olyan munkahelyek teremtése, ahol a csökkent munkaképességű, fogyatékkal élő Füzesgyarmat-i lakosoknak is biztosítani tudnak munkalehetőséget. Egy jól működő alapítvány, vagy egyesület sokat segíthet abban, hogy ők is teljes életet élhessenek.
<i>Célcsoport</i>	Fogyatékkal élők
<i>Érintett terület</i>	Füzesgyarmat Város közigazgatási területe
<i>Javasolt ütemezés</i>	Folyamatosan – hosszútáv
<i>Partnerek</i>	▪ Önkormányzat ▪ Vállalkozások
<i>Beruházási költség</i>	Projektmérettől függ
<i>Megvalósítási keret</i>	Pályázati lehetőségek

<i>Projekt neve</i>	Akadálymentesítés
<i>Projekt célja</i>	Az intézmények felújításánál, új épületek létesítésénél biztosítani kell az akadálymentes közlekedés feltételeit.
<i>Célcsoport</i>	Fogyatékkal élő személyek
<i>Érintett terület</i>	Füzesgyarmat Város közigazgatási területe
<i>Javasolt ütemezés</i>	Folyamatos
<i>Partnerek</i>	Füzesgyarmat Város Önkormányzata
<i>Beruházási költség</i>	Projektmérettől függően
<i>Megvalósítási keret</i>	▪ Saját forrás ▪ Pályázati forrás

5.1.8. Községi közlekedés fellendítése

Az intézkedés célja: A munkaerő mobilitásának biztosításához építeni kell a régió erősségeire, így például a közösségi közlekedés hálózatának, illetve kerékpárutak fejlesztésével, kiterjesztésével.

PROJEKTEK:

<i>Projekt neve</i>	A biztonságos kerékpáros közlekedés feltételeinek biztosítása
<i>Projekt célja</i>	A kerékpáros közlekedést vonzóvá, kényelmessé és biztonságossá kell tenni a lakosság számára ahhoz, hogy valóban növekedjen e közlekedési mód részaránya a városi közlekedésben. Összefüggő kerékpárút hálózatot kell kialakítani a Városban, amely kifelé csatlakozik a fontosabb pihenőterületekhez, biztosítani kell a belvárosban a pihenőterületeken és az intézmények környezetében megfelelő számú fedett, támasztós kerékpártároló kiépítést. El kell végezni a meglévő kerékpár utak burkolatának felújítását, új kerékpárutak kialakítását a kerékpárút hálózat bővítésével. A kerékpárutak és a közlekedési utak kereszteződéseit úgy kell kialakítani, hogy az a kerékpárosok számára biztonságosan használható legyen, az autósok számára külön figyelmeztető jelzéseket kell kialakítani, hogy a kereszteződésben kerékpárút keresztezése is történik.
<i>Célcsoport</i>	Lakosság
<i>Érintett terület</i>	Füzesgyarmat Város közigazgatási területe

<i>Javasolt ütemezés</i>	Rövid és középtáv
<i>Partnerek</i>	▪ Füzesgyarmat Város Önkormányzata ▪ Civil szervezetek ▪ Kerékpáros egyesület
<i>Beruházási költség</i>	Beruházás méretétől függően
<i>Megvalósítási keret</i>	pályázati forrás

5.2. Környezeti pillér

A helyi környezet káros anyagoktól való védelmével és a természeti erőforrások hatékony hasznosításával járul hozzá a lakosság hosszú távú jólétéhez, valamint a növény- és állatvilág életkörülményeinek fenntartásához és sokféleségének megőrzéséhez.

5.2.1 Környezet ismerete, környezettudatosság

Az intézkedés célja: Az oktatás minden szintjén a környezetvédelmi tudatformálás integrált megjelenítése. Az oktatás pedagógiai célrendszerében helyet kell adni az aktív állampolgárrá nevelésnek, a környezettudatos gondolkodás kialakításának, a fenntartható fejlődés előmozdításának. Rendkívül fontos a helyi környezeti értékek és problémák megismertetése, illetve ezek kezelése.

Cél egy olyan társadalom kialakítása, mely „úgy elégíti ki a jelenben élők szükségleteit, hogy az ne veszélyeztesse a jövő generációk szükségleteinek kielégítését”. A környezeti tudatosság társadalmi beágyazódásának elősegítése a szemléletformálás, környezettudatos gondolkodás kialakítása, az ismeretközvetítés, a környezeti információk terjesztése, aktív állampolgárrá nevelés és közösség fejlesztés révén

Olyan mindenki számára elérhető környezeti adatbázist kell létrehozni, mely biztosítja, hogy a Város polgárai naprakész adatokkal rendelkezzenek a Város környezeti állapotára vonatkozóan és értesülhessenek a Városban előkészítés alatt áll környezeti állapotát esetlegesen befolyásoló beruházások, fejlesztések várható környezeti hatásairól.

PROJEKTEK:

<i>Projekt neve</i>	Füzesgyarmat Környezetvédelmi Programjának felülvizsgálata
<i>Projekt célja</i>	a 2009. évben elkészített Környezetvédelmi Program felülvizsgálata, aktualizálása az 1995. Évi LIII. Tv. 46. §-nak megfelelően.
<i>Célcsoport</i>	Lakosság

<i>Érintett terület</i>	Füzesgyarmat Város közigazgatási területe
<i>Javasolt ütemezés</i>	Rövidtáv – 2013.
<i>Partnerek</i>	Füzesgyarmat Város Önkormányzata
<i>Beruházási költség</i>	1.500.000,- Ft.
<i>Megvalósítási keret</i>	Önerő

<i>Projekt neve</i>	Helyi hulladékgazdálkodás jogi szabályozása
<i>Projekt célja</i>	Az országos jogi szabályozás és a hulladékgazdálkodási tervezés folyamatos módosulása, illetve a helyi igények nyomán szükséges a helyi rendelet jogi szempontú folyamatos nyomon követése és amennyiben szükséges azok módosítása illetve újabb rendeletek megalkotása a hulladékgazdálkodás területén.
<i>Célcsoport</i>	▪ Lakosság, ▪ Város közszolgáltató intézménye
<i>Érintett terület</i>	Füzesgyarmat Város közigazgatási területe
<i>Javasolt ütemezés</i>	Rövidtáv, folyamatosan
<i>Partnerek</i>	Füzesgyarmat Város Önkormányzata
<i>Beruházási költség</i>	-
<i>Megvalósítási keret</i>	-

<i>Projekt neve</i>	Környezetvédelmi kommunikációs terv kidolgozása
<i>Projekt célja</i>	A társadalom környezeti tudatossága csak úgy javítható, ha folyamatosan tájékozott környezetének állapotáról, ismeri a gazdaság, társadalom és a környezet összefüggéseit, azok egymásra hatását. Tudatosan törekedni kell arra, hogy a fenntartható fejlődés a mindennapi nyilvánosság részét képezze, beépüljön a hétköznapi világába. A kommunikációs terv alkalmas arra, hogy az internetes eszközök, az oktatási rendszer, munkahelyek, a médiumok, tanácsadás, rendezvények és egyéb területeken folyó környezeti kommunikációáramlás egymást erősítse, hatásuk megsokszorozódjon. Összehangolt kommunikációs terv készítésére van szükség, melyben megtörténik az eddigi gyakorlat helyzetelemzése, meghatározásra kerül a kommunikáció cél- és eszközrendszere, a partnerek, a kommunikációs célok és üzenetek célcsoportonként meghatározása, konkrét kampányok kijelölése és e

	tevékenységek ütemezése.
<i>Célcsoport</i>	Lakosság
<i>Érintett terület</i>	Füzesgyarmat Város közigazgatási területe
<i>Javasolt ütemezés</i>	Rövidtáv, folyamatosan
<i>Partnerek</i>	Füzesgyarmat Város Önkormányzata Civil szervezetek PR szakértők
<i>Beruházási költség</i>	Projektmérettől függően
<i>Megvalósítási keret</i>	Pályázati forrás, önerő

<i>Projekt neve</i>	Nyilvánosság a Város környezeti ügyeivel kapcsolatban
<i>Projekt célja</i>	A környezeti tudatosság növelése mellett a környezeti ügyek nyilvánosságának garanciája is lehet a már javasolt kommunikációs terv és annak megvalósítása, melyben helyet kell adni a társadalmi részvételt biztosító tevékenységeknek. Biztosítani kell a nyilvánosság részvételét az egyes tevékenységekkel kapcsolatos döntéshozatalban. Ennek érdekében: ▪ a nyilvánosságot közzététel, hirdetmény formájában tájékoztatni kell a javasolt tevékenységről a döntéshozás legkorábbi fázisában, (tervek, tervpályázatok közzététele, bemutatása) ▪ meg kell ismertetni a közvéleményt a biztosított részvételi formákról (kereshető személyek a hely és időpont megjelölésével, közmeghallgatás helye, ideje, címek stb.), ▪ tájékoztatni kell a szükséges környezeti információk rendelkezésre állásáról, a betekintés módjáról, a nyilvánosságot meg kell ismertetni a várható környezeti hatásokkal és azok csökkentésére tett javaslatokkal, intézkedésekkel, ▪ be kell mutatni a rendelkezésre álló alternatívákat, ▪ lehetővé kell tenni a nyilvánosság számára a közmeghallgatást, vagy írásbeli bejelentés formájában a véleménynyilvánítást, ▪ a nyilvánossággal meg kell ismertetni a döntést és annak szövegét, a fő okokat és megfontolásokat. ▪ elő kell segíteni az Interneten a közérdekű adatok nyilvánosságát, éves jelentéseket, környezeti információkat, ▪ a Város honlapján a közérdekű környezetvédelmi ügyekkel kapcsolatos fórum létrehozása.
<i>Célcsoport</i>	Lakosság
<i>Érintett terület</i>	Füzesgyarmat Város közigazgatási területe
<i>Javasolt ütemezés</i>	Rövidtáv, folyamatosan

<i>Partnerek</i>	Füzesgyarmat Város Önkormányzata Civil szervezetek
<i>Beruházási költség</i>	Projektmérettől függően
<i>Megvalósítási keret</i>	Pályázati forrás, önerő

5.2.2 Települési és épített környezet védelme

Az intézkedés célja: A környezeti konfliktusok kialakulását megelőző mechanizmusok érvényesítése a városi fejlesztési, tervezési és engedélyezési folyamatokban. A településszerkezetből és területhasználatból adódó környezeti konfliktusok megelőzése. A jó lakókörnyezet és életminőség hosszú távú biztosítása a városlakók számára.

PROJEKTEK:

<i>Projekt neve</i>	Természet közeli élőhelyek védelme
<i>Projekt célja</i>	Megvédeni és megőrizni a természetközeli élőhelyeket hozzájárulva a biodiverzitás sokszínűségéhez. Természetközeli élőhelyeknek tekinthetők azok a területek, ahol az emberi beavatkozás, emberi tevékenységek (pl. gazdálkodás) mértéke elhanyagolható. Szükség esetén a védelem biztosítása jogszabályi úton (városi rendelettel).
<i>Célcsoport</i>	▪ Lakosság ▪ Városba látogatók
<i>Érintett terület</i>	▪ Füzesgyarmat Város közigazgatási területe ▪ helyi védetté nyilvánításra javasolt területek ▪ már védettség alatt álló területek
<i>Javasolt ütemezés</i>	Folyamatosan
<i>Partnerek</i>	▪ Füzesgyarmat Város Önkormányzata ▪ Civil szervezetek ▪ Nemzeti Park ▪ Környezetvédelmi és Természetvédelmi Felügyelőség
<i>Beruházási költség</i>	Projektmérettől függően
<i>Megvalósítási keret</i>	▪ Pályázati forrás ▪ Saját forrás

<i>Projekt neve</i>	Helyi jelentőségű védett területek arányának növelése, a védelemre tervezett területek védetté nyilvánításának lefolytatása
---------------------	---

<i>Projekt célja</i>	Helyi jelentőséggel bíró természeti területek, zöldfelületek, kulturális szempontból kiemelkedő fontosságú különleges területek, egyedi tájértékek védettségének biztosítása jogszabályi úton (városi rendeletekkel). A védettség érvényesítése a helyi tervek, programok tartalmában.
<i>Célcsoport</i>	▪ Lakosság ▪ Városba látogatók
<i>Érintett terület</i>	▪ Füzesgyarmat Város közigazgatási területe ▪ természeti területek ▪ védetté nyilvánításra javasolt területek
<i>Javasolt ütemezés</i>	Közép- és hosszútáv
<i>Partnerek</i>	Füzesgyarmat Város Önkormányzata Civil szervezetek
<i>Beruházási költség</i>	-
<i>Megvalósítási keret</i>	-

<i>Projekt neve</i>	Műemléki épületek, helyi jelentőségű épített értékek, régészeti lelőhelyek védelme, a Város építészeti emlékeinek felújítása
<i>Projekt célja</i>	A Város műemlékeinek, műemlék jellegű épületeinek és építményeinek, továbbá a helyi szempontból védelemre méltó, értékes épületek rekonstrukciója vizuális környezetesztétikai szempontból is fontos.
<i>Célcsoport</i>	Lakosság, turisták, ide látogatók
<i>Érintett terület</i>	Füzesgyarmat Város közigazgatási területe
<i>Javasolt ütemezés</i>	Közép- és hosszútáv
<i>Partnerek</i>	▪ Füzesgyarmat Város Önkormányzata ▪ Kulturális Örökségvédelmi Hivatal
<i>Beruházási költség</i>	-
<i>Megvalósítási keret</i>	Saját forrás, pályázat

<i>Projekt neve</i>	Tájvédelmi tevékenység
<i>Projekt célja</i>	A településrendezési terv módosításakor a természet közeli tájállapot érvényre juttatása. Megfelelő zöldfelület arány kialakítása, természetközeli területek beépítési arányának és módjának szigorú szabályozása.
<i>Célcsoport</i>	Lakosság

<i>Érintett terület</i>	Füzesgyarmat Város közigazgatási területe
<i>Javasolt ütemezés</i>	folyamatos
<i>Partnerek</i>	Füzesgyarmat Város Önkormányzata
<i>Beruházási költség</i>	-
<i>Megvalósítási keret</i>	-

5.2.3 A lakókörnyezet védelme a káros emisszió kibocsátásoktól (levegő, víz, zaj)

Az intézkedés célja: az emisszió kibocsátási értékeinek csökkentésére való intézkedési program megfogalmazása

PROJEKTEK:

<i>Projekt neve</i>	Környezetminőség javítása, élhető, egészséges városi környezet kialakítása
<i>Projekt célja</i>	Az élhető, vonzó városi környezet megteremtéséhez mindenképp az egészségre veszélyes környezeti ártalmak csökkentésére (a levegő, a víz, a talaj szennyezésének visszaszorítására, valamint a zajterhelés korlátozására) van szükség. - Levegőtisztaság védelem, - Talajvédelem, - Vízvédelem, - Élővilág, természetvédelem, - Hulladékgazdálkodás és szennyvízkezelés, - Környezeti ismeretek környezettudatosság közvetítése a lakosság részére, - Zajvédelem, - Települési és épített környezet védelme, - Energiagazdálkodás, - Környezetbiztonság.
<i>Célcsoport</i>	Lakosság, turisták, ide látogatók
<i>Érintett terület</i>	Füzesgyarmat Város közigazgatási területe és térsége
<i>Javasolt ütemezés</i>	Rövidtáv
<i>Partnerek</i>	▪ Füzesgyarmat Város Önkormányzata ▪ Környezetvédelmi és Természetvédelmi Felügyelőség

<i>Beruházási költség</i>	Projektmérettől függően
<i>Megvalósítási keret</i>	Saját forrás, pályázati lehetőségek

<i>Projekt neve</i>	Allergén növényekkel kapcsolatos intézkedések
<i>Projekt célja</i>	Az allergén növények egészségkárosító hatásának mérséklése érdekében: ▪ Részletesen fel kell térképezni a Város területén előforduló allergén növények elterjedését, tényleges és potenciális élőhelyeit. ▪ Meg kell határozni azon növények körét, amelyek pollenje ténylegesen jelentős egészségügyi veszélyforrást jelent. ▪ Az elterjedési térkép alapján intézkedési programot kell kidolgozni, amely meghatározza a különböző területtípusok kezelési feladatait az allergén növények terjedésének visszaszorítása érdekében. A kezelési feladatoknak elsődlegesen az élőhelyi körülmények természetes módszerekkel történő megváltoztatására kell irányulniuk, amely az allergén növény terjedését akadályozza meg. ▪ Az intézkedési program megvalósítása. A programot megfelelően kommunikálni kell, megvalósításába be kell vonni a területhasználókat, tulajdonosokat ▪ A növényvédelemről szóló 2000. évi XXXV. Törvény előírja, hogy minden földtulajdonos és földhasználó köteles az ingatlanán és az ingatlan előtti területen a gyommentesítést június 30.-ig elvégezni. Ezt követően a fertőzött területen közérdekű védekezés (kényszerkaszálás) elrendelésére is sor kerülhet.
<i>Célcsoport</i>	Lakosság
<i>Érintett terület</i>	Füzesgyarmat Város közigazgatási területe
<i>Javasolt ütemezés</i>	Rövidtáv
<i>Partnerek</i>	▪ Füzesgyarmat Város Önkormányzata
<i>Beruházási költség</i>	-
<i>Megvalósítási keret</i>	-

<i>Projekt neve</i>	Utak pormentesítése
<i>Projekt célja</i>	A Város útjai okozta diffúz porszenyezés csökkentésének leghatékonyabb módja a burkolatlan utak szilárd burkolattal történő ellátása, illetve szilárd burkolatú utakon a rendszeres utcaseprés elvégzése illetve nyáron az utak locsolása.
<i>Célcsoport</i>	Lakosság, turisták, ide látogatók
<i>Érintett terület</i>	Füzesgyarmat Város közigazgatási területe
<i>Javasolt ütemezés</i>	folyamatosan
<i>Partnerek</i>	▪ Füzesgyarmat Város Önkormányzata
<i>Beruházási költség</i>	Projektmérettől függ
<i>Megvalósítási keret</i>	Pályázati forrás és saját költség

<i>Projekt neve</i>	Levegőtisztaság-védelmi intézkedési terv készítése
<i>Projekt célja</i>	Uniós elvárásoknak és a jogszabályokban előírt határértékeknek való megfelelés.
<i>Célcsoport</i>	Lakosság, turisták, ide látogatók
<i>Érintett terület</i>	Füzesgyarmat Város közigazgatási területe és térsége
<i>Javasolt ütemezés</i>	Rövidtáv
<i>Partnerek</i>	▪ Füzesgyarmat Város Önkormányzata ▪ Környezetvédelmi és Természetvédelmi Felügyelőség
<i>Beruházási költség</i>	Projektmérettől függően
<i>Megvalósítási keret</i>	Saját forrás

<i>Projekt neve</i>	A felszíni vizekbe történő illegális szennyvízbevezetések feltárása és visszaszorítása
<i>Projekt célja</i>	Fel kell tární és meg kell szüntetni a Város felszíni vizeibe történő közvetlen szennyvízbevezetéseket. Szükséges azonosítani azokat a szennyezőforrásokat is, amelyek a csapadécsatornákon keresztül terhelik ezeket a vizeket. Illegális folyékonyhulladék leürítő helyek és illegális szennyvíz és csapadékvíz bevezetések megszüntetése.
<i>Célcsoport</i>	Lakosság, turisták, ide látogatók
<i>Érintett terület</i>	Füzesgyarmat Város közigazgatási területe
<i>Javasolt ütemezés</i>	folyamatos
<i>Partnerek</i>	▪ Füzesgyarmat Város Önkormányzata ▪ Civil szervezetek ▪ Víz és csatornamű szolgáltató
<i>Beruházási költség</i>	Projektmérettől függ
<i>Megvalósítási keret</i>	Pályázati forrás és saját költség

<i>Projekt neve</i>	A felszíni és felszín alatti vizeket szennyező illegális hulladéklerakó helyek felszámolása
<i>Projekt célja</i>	A felszíni és felszín alatti vizeket szennyező illegális hulladéklerakók felszámolása különös tekintettel a felszíni vizek parti sávjában és azon mélyfekvésű területekre, ahol a hulladék és a talajvíz közvetlenül érintkezhet. Illegális hulladéklerakó és hulladéklerakó helyek megszüntetése.
<i>Célcsoport</i>	Lakosság
<i>Érintett terület</i>	Füzesgyarmat Város közigazgatási területe

<i>Javasolt ütemezés</i>	folyamatos
<i>Partnerek</i>	▪ Füzesgyarmat Város Önkormányzata ▪ Civil szervezetek ▪ Környezetvédelmi Felügyelőség
<i>Beruházási költség</i>	Projektmérettől függ
<i>Megvalósítási keret</i>	Pályázati forrás és saját költség

<i>Projekt neve</i>	Záportározók, vízgyűjtő medencék kialakítása
<i>Projekt célja</i>	Csapadékvíz rendezés, lehullott nagy mennyiségű csapadékvíz elvezetése.
<i>Célcsoport</i>	▪ Lakosság ▪ Intézmények
<i>Érintett terület</i>	Füzesgyarmat Város közigazgatási területe
<i>Javasolt ütemezés</i>	Közép- és hosszútáv
<i>Partnerek</i>	▪ Önkormányzat ▪ Szolgáltató
<i>Beruházási költség</i>	Beruházás méretétől függően
<i>Megvalósítási keret</i>	Pályázati forrás, önerő

<i>Projekt neve</i>	Zajterhelés megelőzése
<i>Projekt célja</i>	A településrendezési tervekben a zajvédelmi követelmények érvényre juttatása (pl. zajvédelmi távolságok). Telephely engedélyezése során műszeres méréssel kell ellenőrizni, illetve igazolni a megengedett zajterhelési határértékek teljesülését. Közlekedési eredetű fokozott zajterhelés csökkentése érdekében forgalomszervezési, járműkorszerűsítési és útminőségi fejlesztések elvégzése.
<i>Célcsoport</i>	Lakosság, turisták, ide látogatók
<i>Érintett terület</i>	Füzesgyarmat Város közigazgatási területe
<i>Javasolt ütemezés</i>	folyamatos
<i>Partnerek</i>	▪ Füzesgyarmat Város Önkormányzata ▪ Civil szervezetek ▪ Környezetvédelmi Felügyelőség
<i>Beruházási költség</i>	Projektmérettől függ
<i>Megvalósítási keret</i>	Pályázati forrás és saját költség

<i>Projekt neve</i>	Lakóövezeti zajforrások megszüntetése
<i>Projekt célja</i>	A lakóterületek közé ékelődött zajt okozó létesítmények

	áttelepítése, megszüntetése (pl. hulladék gyűjtősziget).
<i>Célcsoport</i>	Lakosság
<i>Érintett terület</i>	Füzesgyarmat Város közigazgatási területe
<i>Javasolt ütemezés</i>	folyamatos
<i>Partnerek</i>	▪ Füzesgyarmat Város Önkormányzata ▪ Civil szervezetek ▪ Környezetvédelmi Felügyelőség
<i>Beruházási költség</i>	Projektmérettől függ
<i>Megvalósítási keret</i>	Pályázati forrás és saját költség

<i>Projekt neve</i>	Kerti hulladékok komposztálásának elősegítése Lásd. 5.2.7. Hulladékgazdálkodás
---------------------	---

5.2.4 Infrastrukturális helyzet javítása, fejlesztése

Az intézkedés célja: a városi infrastruktúra fejlesztése, egyben a szennyvíz- és ivóvízhálózat korszerűsítése, mivel a megfelelő infrastrukturális kiépítettség nagymértékben hozzájárul a beruházások, tőke idevonzásához és a környezeti elemek, ill. rendszerek védelméhez

PROJEKTEK:

<i>Projekt neve</i>	Füzesgyarmat szennyvíztisztító telep rekonstrukciója, és bővítése, a szennyvízelvezető rendszer fejlesztése
<i>Projekt célja</i>	A szennyvízhálózat 100%-ra való bővítése, a szennyvíztisztító telep kapacitásának növelése.
<i>Célcsoport</i>	Lakosság
<i>Érintett terület</i>	Füzesgyarmat Város közigazgatási területe és térsége
<i>Javasolt ütemezés</i>	Rövidtáv – 2013.
<i>Partnerek</i>	▪ Füzesgyarmat Város Önkormányzata
<i>Beruházási költség</i>	projekt összköltsége
<i>Megvalósítási keret</i>	KEOP-1.2.0/2F pályázati konstrukció

<i>Projekt neve</i>	Belterületi csapadékvíz-elvezetés és gyűjtés
<i>Projekt célja</i>	A felszíni vízelvezetés problémájának megoldása
<i>Célcsoport</i>	Lakosság
<i>Érintett terület</i>	A Város közigazgatási területe
<i>Javasolt ütemezés</i>	Középtáv – 2015.

<i>Partnerek</i>	Füzesgyarmat Város Önkormányzata
<i>Beruházási költség</i>	-
<i>Megvalósítási keret</i>	Pályázati lehetőségek

<i>Projekt neve</i>	Önkormányzati tulajdonú kül- és belterületi meglévő közutak fejlesztése, földburkolatú utcákban aszfalt utak kiépítése
<i>Projekt célja</i>	A meglévő útburkolat minőségének javítása, 5,5 m széles aszfalt burkolatú kül- és belterületi utak építése a jelenleg még burkolatlan utcákban.
<i>Célcsoport</i>	Lakosság
<i>Érintett terület</i>	Füzesgyarmat Város közigazgatási területe
<i>Javasolt ütemezés</i>	Minőségjavítás folyamatos, építés hosszútáv
<i>Partnerek</i>	Füzesgyarmat Város Önkormányzata
<i>Beruházási költség</i>	Projektmérettől függően
<i>Megvalósítási keret</i>	Pályázati forrás

<i>Projekt neve</i>	Lakossági Járdaépítési Program
<i>Projekt célja</i>	Ahol nincs kiépítve, ill. a nem megfelelően kialakított járdák helyett biztonságosan használható járdák építése, a lakosság bevonásával.
<i>Célcsoport</i>	Lakosság
<i>Érintett terület</i>	Füzesgyarmat Város területe – ahol szükséges
<i>Javasolt ütemezés</i>	Folyamatosan
<i>Partnerek</i>	▪ Füzesgyarmat Város Önkormányzata ▪ Lakosság
<i>Beruházási költség</i>	Költségvetésben elkülönített összeg
<i>Megvalósítási keret</i>	Önkormányzati és lakossági önerő
<i>Projekt neve</i>	A városközpont járdáinak egységesítése
<i>Projekt célja</i>	Biztonságosan használható, kiselemes térburkolóval kialakított járdák építése a városkép szempontjából hangsúlyos területeken, attraktívabbá, egységessé téve ezáltal a városközpontot.
<i>Célcsoport</i>	Lakosság
<i>Érintett terület</i>	Városközpont még fel nem újított járdái
<i>Javasolt ütemezés</i>	Közép- és hosszútáv
<i>Partnerek</i>	Füzesgyarmat Város Önkormányzata
<i>Beruházási költség</i>	Projektmérettől függően
<i>Megvalósítási keret</i>	Pályázati források

<i>Projekt neve</i>	A kerékpárút bel és külterületi szakaszának felújítása, bővítése
<i>Projekt célja</i>	Kerékpáros közlekedés biztonságos feltételeinek kialakítása, útminőség javítása, bővítése.
<i>Célcsoport</i>	▪ Lakosság ▪ Ide látogató kerékpáros turisták
<i>Érintett terület</i>	Városközpont még fel nem újított járdái
<i>Javasolt ütemezés</i>	Közép- és hosszútáv
<i>Partnerek</i>	Füzesgyarmat Város Önkormányzata
<i>Beruházási költség</i>	Projektmérettől függően
<i>Megvalósítási keret</i>	Pályázati források

5.2.5 Energiafelhasználás hatékony és megújuló lehetőségeinek kihasználása

Az intézkedés célja: a megújuló energiaforrások felhasználási arányának növelése, környezetbarát technológiák bevezetése a Városban, törekedni kell az energiatakarékosságra, melyhez szükség van a megújuló energiaforrások felhasználásának növelésére.

Az Önkormányzat a saját energiafogyasztását csökkenti és segítségnyújtás a lakosság saját energia felhasználásának csökkentéséhez.

PROJEKTEK:

<i>Projekt neve</i>	Napenergia hasznosítási és alkalmazási lehetőségeinek vizsgálata (napelemek, napkohó)
<i>Projekt célja</i>	A napsütéses órák száma a Város területén megközelíti a 2000 órát, mely kedvező mennyiségű hőenergia átalakítására, ill. áram termelésére nyújt lehetőséget.
<i>Célcsoport</i>	▪ Lakosság ▪ Intézmények
<i>Érintett terület</i>	▪ Közintézmények ▪ Iparterületek ▪ Lakóházak
<i>Javasolt ütemezés</i>	▪ Megvalósíthatósági vizsgálat - Középtáv – 2015. ▪ Létesítés - hosszútáv – 2030.
<i>Partnerek</i>	▪ Füzesgyarmat MJ Város Önkormányzata ▪ Non-profit szervezetek ▪ Vállalkozások
<i>Beruházási költség</i>	Projektmérettől függően
<i>Megvalósítási keret</i>	▪ Pályázati források ▪ Magántőke

<i>Projekt neve</i>	„Megújuló energia, megújuló közösség” előadások
<i>Projekt célja</i>	Környezetvédelmi előadások keretében a lakosság ismereteinek bővítése, szemléletváltás elősegítése, vállalkozásösztönzés. Ökológiai lábnyom számításával kapcsolatos ismeret átadás.
<i>Célcsoport</i>	▪ Lakosság ▪ Vállalkozók
<i>Érintett terület</i>	Füzesgyarmat Város közigazgatási területe
<i>Javasolt ütemezés</i>	Rövidtáv – 2012-től folyamatosan
<i>Partnerek</i>	Füzesgyarmat Város Önkormányzata
<i>Beruházási költség</i>	Projektmérettől függően
<i>Megvalósítási keret</i>	Pályázati források

<i>Projekt neve</i>	Geotermikus energia, szélenergia alkalmazási lehetőségeinek vizsgálata
<i>Projekt célja</i>	A fosszilis energiahordozók helyett megújuló energiák alkalmazása, csökkentve ezzel a környezetterhelést, és hosszútávon az energiaköltségeket.
<i>Célcsoport</i>	Lakosság
<i>Érintett terület</i>	▪ Közintézmények ▪ Iparterületek ▪ Lakóházak
<i>Javasolt ütemezés</i>	Megvalósíthatósági vizsgálat – középtáv; Létesítés - hosszútáv
<i>Partnerek</i>	▪ Füzesgyarmat Város Önkormányzata ▪ Non-profit szervezetek ▪ Vállalkozások
<i>Beruházási költség</i>	Projektmérettől függően
<i>Megvalósítási keret</i>	▪ Pályázati források ▪ Magántőke

<i>Projekt neve</i>	Támogatások, segélyezések energiahatékonysághoz kötötten
<i>Projekt célja</i>	Kedvezőbb feltételek biztosítása, ill. támogatás nyújtása azoknak, akik meghatározott típusú és meghatározott mennyiségben megújuló energiaforrásokat használnak, támogatás, vagy kedvezmények nyújtása azon lakosság számára, akik energiatakarékos eszközöket használnak (energiatakarékos izzó).
<i>Célcsoport</i>	Lakosság
<i>Érintett terület</i>	Füzesgyarmat Város közigazgatási területe
<i>Javasolt ütemezés</i>	Hosszútáv – 2030.

<i>Partnerek</i>	Füzesgyarmat Város Önkormányzata
<i>Megvalósítási keret</i>	Pályázati források

5.2.6 Zöldterületek védelme, fenntartása – növény és állatvilág fenntartása

Az intézkedés célja: a városi környezet javítása, a biológiai aktivitás és esztétikai érték növelése, a megfelelően kialakított városi zöldfelületi rendszer a lakosság jólétét szolgálja, javítja a városi klímát, jótékonyan befolyásolja a városképet

PROJEKTEK:

<i>Projekt neve</i>	Meglévő közparkok megújítása és új közparkok, közösségi terek kialakítása zöldterületeken, Sétálóutca kiépítése Kossuth utcán
<i>Projekt célja</i>	A lakosság számára rekreációs területként szolgáló rendezett közparkok kialakítása, ezáltal a Város összképének javítása, turistabarátta tétele.
<i>Célcsoport</i>	▪ Lakosság ▪ Városba látogatók, turisták
<i>Érintett terület</i>	▪ Közparkok ▪ Játzóterek
<i>Javasolt ütemezés</i>	Közép- vagy hosszútáv
<i>Partnerek</i>	Füzesgyarmat Város Önkormányzata
<i>Beruházási költség</i>	Projektmérettől függően
<i>Megvalósítási keret</i>	Pályázati források

<i>Projekt neve</i>	Szabványos játszótér kialakítása
<i>Projekt célja</i>	Új szabványos játszótér kialakítása a városközpontban lévő zöldterületeken, lakóövezetekben, lakóparkokba hozzájárulva a családbarát városképhez.
<i>Célcsoport</i>	▪ Lakosság ▪ Városba látogatók, turisták
<i>Érintett terület</i>	Füzesgyarmat Város közigazgatási területe.
<i>Javasolt ütemezés</i>	Középtáv
<i>Partnerek</i>	Füzesgyarmat Város Önkormányzata
<i>Beruházási költség</i>	Projektmérettől függően
<i>Megvalósítási keret</i>	▪ Pályázati forrás ▪ Saját forrás

5.2.7 Hulladékgazdálkodás

Az intézkedés célja: Az országos, regionális és helyi hulladékgazdálkodási tervek prioritásainak érvényesítése, a megelőzés szempontú hulladékgazdálkodás kialakítása. Környezetbarát és „a szennyező fizet” elven alapuló rendszer kialakítása. A termelési és a lakossági hulladékcsökkentés ösztönzése. Lakossági veszélyes hulladékmennyiség csökkentése és szervezett begyűjtés megvalósítása.

PROJEKTEK:

<i>Projekt neve</i>	Települési illegális hulladéklerakó helyek felszámolása, rekultivációja
<i>Projekt célja</i>	A Város bel-és külterületén található illegális hulladéklerakó helyek felszámolása. Cél önkéntesek, illetve civil szervezetek és a városi közszolgáltató segítségével felmérni az illegális hulladéklerakó helyeket és közös összefogással megszüntetni.
<i>Célcsoport</i>	Illegális hulladéklerakó és hulladékleürítő helyek
<i>Érintett terület</i>	A Város közigazgatási területe
<i>Javasolt ütemezés</i>	Hosszútáv, folyamatos
<i>Partnerek</i>	Füzesgyarmat Város Önkormányzata
<i>Beruházási költség</i>	-
<i>Megvalósítási keret</i>	Saját forrás

<i>Projekt neve</i>	Házi komposztálás és esővíz-gazdálkodás ösztönzése, tájékoztató kampányok
<i>Projekt célja</i>	A családi házas ingatlanok esetén az ingatlantulajdonosok tájékoztatási és meggyőzése e tevékenységek előnyeiről mind közösségi szinten, mind háztartás szintjén. A drága és fenntarthatatlan zöldhulladék-szállítás helyett gazdálkodást, valamint az ingatlanon való ésszerű vízgazdálkodást ösztönözni.
<i>Célcsoport</i>	Lakosság, intézménytulajdonosok
<i>Érintett terület</i>	Füzesgyarmat Város közigazgatási területe
<i>Javasolt ütemezés</i>	2012-től kezdődően
<i>Partnerek</i>	Füzesgyarmat Város Önkormányzata
<i>Beruházási költség</i>	500.000 – 1.000.000 Ft
<i>Megvalósítási keret</i>	Önerő

<i>Projekt neve</i>	Házi szennyvíztisztítás fejlesztése a közműves szennyvízcsatornával gazdaságosan el nem látható területeken
<i>Projekt célja</i>	A különböző előírások vagy terepviszonyok miatt közműves csatornával el nem látható területeken a szennyvíztisztítás és kezelés korszerűbb, fenntarthatóbb módjának elterjesztése, bevezetése
<i>Célcsoport</i>	▪ Lakosság, ingatlantulajdonosok
<i>Érintett terület</i>	Füzesgyarmat Város közigazgatási területe
<i> Javasolt ütemezés</i>	2012- től kezdődően.
<i>Partnerek</i>	Füzesgyarmat Város Önkormányzata
<i>Beruházási költség</i>	Projektmérettől függően
<i>Megvalósítási keret</i>	Ingatlantulajdonosok

<i>Projekt neve</i>	Hulladékgyűjtő udvar(ok) kialakítása
<i>Projekt célja</i>	A hulladékok szelektív gyűjtésének elősegítésére, valamint a nem kívánatos gyűjtőszigetek megszüntetésére a Város több pontján célszerű hulladékgyűjtő udvarokat kialakítani.
<i>Célcsoport</i>	Lakosság
<i>Érintett terület</i>	Füzesgyarmat Város közigazgatási területe
<i> Javasolt ütemezés</i>	Közép- és hosszútáv
<i>Partnerek</i>	▪ Füzesgyarmat Város Önkormányzata
<i>Beruházási költség</i>	Tervezéstől függően
<i>Megvalósítási keret</i>	Pályázati lehetőségek és saját forrás

<i>Projekt neve</i>	Építési és bontási hulladékok hasznosítása
<i>Projekt célja</i>	A lakosság megfelelő tájékoztatásával el kell érni, hogy a Városban keletkező építési és bontási hulladékokat a hulladékkezelő telepre szállítsák, ne pedig illegális hulladéklerakások keletkezzenek belőlük a Város külterületein. Szükséges a hulladékszállítást végző vállalkozások rendszeres ellenőrzése. Ösztönözni szükséges az építési hulladékok újrahasznosítását pl. a városi utak, épületek felújítása során keletkező nem veszélyes bontási hulladékokból a szilárd burkolattal nem ellátott utak útalapját is elkészíthetik.
<i>Célcsoport</i>	Lakosság, építési vállalkozók
<i>Érintett terület</i>	Füzesgyarmat Város közigazgatási területe
<i> Javasolt ütemezés</i>	Rövidtáv, folyamatosan
<i>Partnerek</i>	▪ Füzesgyarmat Város Önkormányzata

	▪ Helyi építési vállalkozók
<i>Beruházási költség</i>	-
<i>Megvalósítási keret</i>	Saját forrás

<i>Projekt neve</i>	Oktatás, szemléletformálás
<i>Projekt célja</i>	Fogyasztói magatartás befolyásolása: közterületi és önkormányzati médiában szereplő reklámok környezettudatos kezelése. Intézményi hulladékcsökkentő megoldások bevezetése. Alternatívák alkalmazása. Az önkormányzati oktatási és kulturális intézményi hálózaton keresztül lehetőség van a keletkező hulladékmennyiség csökkentését szolgáló, a helyi hulladékgazdálkodási tervben részletezett nevelési és szemléletformálási programok teljesítésére. Az Önkormányzat és a közszolgáltató közös hulladékgazdálkodási akciók megvalósítása: Iskolákban és óvodákban szelektív hulladékgyűjtést népszerűsítő oktatóprogram, A szelektív hulladékgyűjtést népszerűsítő Hulladékért virágot akció, Karácsonyfagyűjtő akció, Általános iskolások számára vetélkedősorozat szervezése a szelektív hulladékgyűjtés témakörében, A környezetvédelmi világnap alkalmából egy napos szelektív hulladékgyűjtést szorgalmazó akció
<i>Célcsoport</i>	Lakosság
<i>Érintett terület</i>	Füzesgyarmat Város közigazgatási területe
<i>Javasolt ütemezés</i>	Folyamatos
<i>Partnerek</i>	▪ Füzesgyarmat Város Önkormányzata ▪ Civil szervezetek
<i>Beruházási költség</i>	Beruházás méretétől függően
<i>Megvalósítási keret</i>	Pályázati forrás, önerő

5.3. Gazdasági pillér

A fenntartható helyi gazdasági rendszer előnyben részesíti a helyi lehetőségeket, adottságokat és erőforrásokat, prioritásként jelenik meg a környezeti szempontok érvényesítése, a környezetet érő terhelések minimalizálása.

5.3.1 Az Önkormányzat és az önkormányzati intézmények hatékony működéséhez szükséges gazdasági feltételek megteremtése

Az intézkedés célja: a városi kötelező és a vállalt feladatok ellátása az önkormányzat Feladata, így az intézkedés célja a városi önkormányzati feladatok ellátásához szükséges tőke előteremtése, biztosítása, biztosítva ezzel a lakosság megfelelő életminőségét és elősegítve a Város és az ott található intézmények fejlődését

PROJEKTEK:

Projekt neve	Önkormányzati bevételek növelése
Projekt célja	A bevételek és kiadások egyensúlyának megteremtése, a költségvetési arányok jelenlegi helyzetének felmérése, a közpénzek gazdaságos és hatékony elosztása, a bevételek növelése pályázatok és vissza nem térítendő támogatások révén.
Célcsoport	Füzesgyarmat Város Önkormányzata
Javasolt ütemezés	Folyamatosan
Partnerek	Füzesgyarmat Város Önkormányzata
Megvalósítási keret	Projekttől függ
Megvalósítási keret	▪ Pályázati források ▪ Adók, egyéb támogatások

Projekt neve	Hatékony intézményi struktúra kialakítása
Projekt célja	Városi intézményekben optimálisan kialakítható munkakörök meghatározása, tényleges igényeknek megfelelő feladatmegoldások alkalmazása, intézmények személyi állományának, az optimális létszámszükségletnek biztosítása a kialakított munkakörök és foglalkoztatottság alapján. Szervezetek közötti együttműködés hatékonyságának növelése.
Célcsoport	Füzesgyarmat Város Önkormányzata
Érintett terület	Városi Intézmények
Javasolt ütemezés	Folyamatosan
Partnerek	▪ Intézmények ▪ Füzesgyarmat Város Önkormányzata
Beruházási költség	-
Megvalósítási keret	▪ Pályázati források ▪ Saját forrás

Projekt neve	Pályázatokkal kapcsolatos monitoring
Projekt célja	Pályázatok horizontális (esélyegyenlőségi és környezeti

	fenntarthatósági) vállalásaihoz kapcsolódó monitoring rendszer kialakítása, működtetése a Polgármesteri Hivatalban.
<i>Célcsoport</i>	Füzesgyarmat Város Önkormányzata
<i>Érintett terület</i>	Polgármesteri Hivatal
<i>Javasolt ütemezés</i>	Folyamatosan
<i>Partnerek</i>	-
<i>Beruházási költség</i>	-
<i>Megvalósítási keret</i>	-

5.3.2 Ipar fejlesztése

Az intézkedés célja: Füzesgyarmat Városában olyan ipari termelő egységek letelepedésének elősegítése, melyek alacsony környezeti terhelés mellett nagy hozzáadott értékű termékeket állítanak elő. Az ipar fejlesztésének további célja a Városban képzett szakemberek számára helyi munkalehetőség biztosítása.

PROJEKTEK:

<i>Projekt neve</i>	Befektetési projekt-portfólió összeállítása, népszerűsítése
<i>Projekt célja</i>	A Városban található befektetési lehetőségek feltérképezése, népszerűsítése által sikeres magánberuházások generálása, Füzesgyarmat-i munkahelyek létrehozása érdekében.
<i>Célcsoport</i>	Potenciális befektetők
<i>Érintett terület</i>	Füzesgyarmat Város közigazgatási területe
<i>Javasolt ütemezés</i>	2012-től folyamatosan, hosszútávra
<i>Partnerek</i>	- Füzesgyarmat Város Önkormányzata - Nemzetgazdasági Minisztérium
<i>Beruházási költség</i>	Projektmérettől függően
<i>Megvalósítási keret</i>	Saját forrás, Pályázati forrás, EU támogatás

<i>Projekt neve</i>	Helyi vállalkozás-támogatási program kidolgozása és működtetése
<i>Projekt célja</i>	A Városban beruházni kívánó vállalkozások megtelepedésének elősegítése, ügyintézésének előmozdítása, ezáltal sikeres magánberuházások generálása, Füzesgyarmat-i munkahelyek létrehozása érdekében.
<i>Célcsoport</i>	Potenciális befektetők
<i>Érintett terület</i>	Füzesgyarmat Város közigazgatási területe
<i>Javasolt ütemezés</i>	2012-től folyamatosan, hosszútávra

<i>Partnerek</i>	▪ Füzesgyarmat Város Önkormányzata ▪ Nemzetgazdasági Minisztérium
<i>Beruházási költség</i>	Projektmérettől függően
<i>Megvalósítási keret</i>	Saját forrás, Pályázati forrás, EU támogatás

<i>Projekt neve</i>	Szakképzett munkaerőt foglalkoztató vállalatok letelepedésének kiemelt támogatása
<i>Projekt célja</i>	Füzesgyarmat Városában rendelkezésre álló szakképzett munkaerő részére helyi munkahelyek létrehozásának segítése, mely nagyban csökkentené a helyi lakosság fővárosi munkahelyre való utazásának időigényét.
<i>Célcsoport</i>	Munkavállalók
<i>Érintett terület</i>	Füzesgyarmat Város közigazgatási területe
<i>Javasolt ütemezés</i>	Közép- és hosszútáv
<i>Partnerek</i>	▪ Termelők ▪ Vállalkozók
<i>Beruházási költség</i>	Projektmérettől függően
<i>Megvalósítási keret</i>	▪ Pályázati források ▪ Magántőke

<i>Projekt neve</i>	Nagy hozzáadott értékű termékeket előállító vállalatok letelepedésének kiemelt támogatása
<i>Projekt célja</i>	A hozzáadott érték növelésének (minőségi alapanyagok, hagyományokra építkező termelés, szaktudás, hatékonyság, optimális termékösszetétel) eredményeképp nő az előállított termékek jövedelmezősége.
<i>Célcsoport</i>	▪ Vállalkozók ▪ Termelők ▪ Szolgáltatók
<i>Érintett terület</i>	Füzesgyarmat Város közigazgatási területe
<i>Javasolt ütemezés</i>	Közép- és hosszútáv
<i>Partnerek</i>	▪ Termelők ▪ Vállalkozók
<i>Beruházási költség</i>	Projektmérettől függően
<i>Megvalósítási keret</i>	▪ Pályázati források ▪ Magántőke

<i>Projekt neve</i>	Környezetbarát technológiák alkalmazása
<i>Projekt célja</i>	A környezetbarát technológiák olyan megoldásokat biztosítanak,

	amelyek révén csökkenthető a nyersanyagigény, visszaszorítható az energia-felhasználás és a károsanyag kibocsátás, valamint minimalizálhatók a hulladékártalmatlanítási problémák. Tehát csökkenek a környezetet ért károk, terhelések, hosszú távon elősegítve a fenntartható fejlődést.
<i>Célcsoport</i>	▪ Vállalkozók ▪ Termelők
<i>Érintett terület</i>	▪ Füzesgyarmat Város közigazgatási területe ▪ Vállalkozások
<i>Javasolt ütemezés</i>	Folyamatos
<i>Partnerek</i>	Vállalkozások
<i>Beruházási költség</i>	Projektmérettől függően
<i>Megvalósítási keret</i>	▪ Pályázati források ▪ Magántőke

<i>Projekt neve</i>	Megújuló energiákra alapozott ipar telepítése
<i>Projekt célja</i>	Olyan ipari üzemek letelepedésének kiemelt támogatása, melyek a megújuló energiát hasznosító berendezéseket állítanak elő (pl. napkollektor, széltubina...)
<i>Célcsoport</i>	▪ Vállalkozók ▪ Termelők
<i>Érintett terület</i>	▪ Füzesgyarmat Város közigazgatási területe ▪ Iparterület
<i>Javasolt ütemezés</i>	Közép- és hosszútáv
<i>Partnerek</i>	▪ Befektetők ▪ Önkormányzat
<i>Beruházási költség</i>	Projektmérettől függően
<i>Megvalósítási keret</i>	▪ Pályázati források ▪ Magántőke

5.3.3 Mezőgazdaság fejlesztése

Az intézkedés célja: Az erőforrásokkal kíméletesen gazdálkodó, hatékony és fenntartható mezőgazdaság kialakítása, mely megélhetési forrást biztosít és segít fenntartani a természeti, környezeti értékeket.

PROJEKTEK:

<i>Projekt neve</i>	Biatermékek előállítása – biotermesztés, biotermelés
<i>Projekt célja</i>	Káros szermaradványoktól mentes, kiváló minőségű élelmiszer

	előállítás.
<i>Célcsoport</i>	Lakosság – mint vásárló.
<i>Érintett terület</i>	Biatermelésre bejelentett területek.
<i>Javasolt ütemezés</i>	Folyamatosan.
<i>Partnerek</i>	Gazdálkodók
<i>Beruházási költség</i>	A biatermelés magasabb költségeket eredményez a szigorított termelési feltételek következtében, azonban mégis tisztességesebb jövedelemre tesznek szert, termékeikkel (túlvegyszerezett, érésgyorsítóval kezelt) nem verik át a vásárlókat.
<i>Megvalósítási keret</i>	Pályázati források
<i>Projekt neve</i>	Vegyszermentes háztáji termékek előállítása
<i>Projekt célja</i>	Háztáji keretek között, műtrágyák és növényvédőszeres felhasználása nélkül előállított, biztonságosan fogyasztható élelmiszerek termelése.
<i>Célcsoport</i>	Társadalom – mint hatásviselő.
<i>Érintett terület</i>	Gazdálkodók földterületei.
<i>Javasolt ütemezés</i>	Folyamatosan.
<i>Partnerek</i>	Gazdálkodók
<i>Beruházási költség</i>	▪ Termelői költség ▪ Vetőmag költség
<i>Megvalósítási keret</i>	Saját forrás

<i>Projekt neve</i>	Termelői Értékesítési Szövetkezet létrejöttének elősegítése
<i>Projekt célja</i>	A Füzesgyarmat –i mezőgazdasági termelők piacra jutásának segítése, piaci pozícióinak javítása, a város mezőgazdaság jövedelemtermelő potenciáljának növelése
<i>Célcsoport</i>	Helyi mezőgazdasági vállalkozások
<i>Érintett terület</i>	Helyi termelők
<i>Javasolt ütemezés</i>	2012-től.
<i>Partnerek</i>	Gazdálkodók
<i>Beruházási költség</i>	-
<i>Megvalósítási keret</i>	Pályázati források

<i>Projekt neve</i>	Helyi kistermelők piaca
<i>Projekt célja</i>	A helyi kistermelők helyi lakóknak való értékesítésének megteremtése
<i>Célcsoport</i>	Lakosság – mint vásárló, kistermelők – mint értékesítők
<i>Érintett terület</i>	Piaci árusok, kistermelők

<i>Javasolt ütemezés</i>	Folyamatosan.
<i>Partnerek</i>	Gazdálkodók
<i>Beruházási költség</i>	-
<i>Megvalósítási keret</i>	Saját területek felhasználásával, az érintett termelők bevonásával

5.3.4 Gazdasági szektor (kereskedelem, szolgáltatás) fejlesztése

Az intézkedés célja: A gazdaság fejlesztésekor nem kerülhetnek háttérbe a környezetvédelmi szempontok és a környezettudatos magatartás. A gazdaság dinamikus fejlesztéséhez, a beruházások, a tőke Városba vonzásához szükség van a gazdasági kockázatok csökkentésére.

PROJEKTEK:

<i>Projekt neve</i>	Marketingstratégia kidolgozása
<i>Projekt célja</i>	Megfelelő marketingstratégia kidolgozásával, a célcsoportok, arculati elemek, reklámanyagok meghatározásával az értékesítési lehetőségek javulnak, a piaci pozíció megszilárdul.
<i>Célcsoport</i>	Vállalkozók
<i>Érintett terület</i>	▪ Füzesgyarmat Város közigazgatási területe
<i>Javasolt ütemezés</i>	Közép- és hosszútáv
<i>Partnerek</i>	▪ Füzesgyarmat Város Önkormányzata ▪ Kistérségi társulás ▪ Vállalkozások
<i>Beruházási költség</i>	Projektmérettől függően
<i>Megvalósítási keret</i>	▪ Pályázati források ▪ Magántőke

<i>Projekt neve</i>	Önkormányzati támogatás és koordináció a gazdaságfejlesztési / munkahelyteremtő folyamatokban
<i>Projekt célja</i>	Kedvező feltételek biztosítása a gazdasági fejlesztések támogatásához.
<i>Célcsoport</i>	▪ Lakosság ▪ Vállalkozók
<i>Érintett terület</i>	Füzesgyarmat Város közigazgatási területe
<i>Javasolt ütemezés</i>	Folyamatosan
<i>Partnerek</i>	Füzesgyarmat Város Önkormányzata
<i>Beruházási költség</i>	Projektmérettől függően

<i>Megvalósítási keret</i>	▪ Pályázati források ▪ Saját forrás ▪ Magántőke
----------------------------	---

<i>Projekt neve</i>	Fórumok, kiállítások szervezése a helyi vállalkozások számára
<i>Projekt célja</i>	Információs szolgáltatás és gyűjtés, kapcsolati tőke kiépítésének céljából tájékoztató előadások, fórumok, kiállítások szervezése.
<i>Célcsoport</i>	Vállalkozók
<i>Érintett terület</i>	Füzesgyarmat Város közigazgatási területe
<i>Javasolt ütemezés</i>	Közép- és hosszútáv
<i>Partnerek</i>	▪ Füzesgyarmat Város Önkormányzata ▪ Meghívott előadók
<i>Beruházási költség</i>	Projektmérettől függően
<i>Megvalósítási keret</i>	Pályázati források

<i>Projekt neve</i>	Mikro-, kis- és középvállalkozások támogatása
<i>Projekt célja</i>	Vállalkozások technológiai, infrastrukturális és ingatlan jellegű fejlesztéseinek támogatása, együttműködésének és piacra jutásának segítése, javítva ezzel munkahelyteremtő képességüket és jövedelmezőségüket.
<i>Célcsoport</i>	Mikro-, kis- és középvállalkozások
<i>Érintett terület</i>	Füzesgyarmat Város közigazgatási területe
<i>Javasolt ütemezés</i>	Folyamatosan
<i>Partnerek</i>	▪ Önkormányzat ▪ Állami szervek ▪ Mikro-, kis- és középvállalkozások
<i>Beruházási költség</i>	Projektmérettől függően
<i>Megvalósítási keret</i>	▪ Pályázati források ▪ Magántőke

<i>Projekt neve</i>	Környezetbarát technológiák alkalmazása
<i>Projekt célja</i>	A környezetbarát technológiák olyan megoldásokat biztosítanak, amelyek révén csökkenthető a nyersanyagigény, visszaszorítható az energia-felhasználás és a károsanyag kibocsátás, valamint minimalizálhatók a hulladékártalmatlanítási problémák. Tehát csökkenek a környezetet ért károk, terhelések, hosszú távon elősegítve a fenntartható fejlődést.
<i>Célcsoport</i>	▪ Vállalkozók ▪ Termelők

<i>Érintett terület</i>	▪ Füzesgyarmat Város közigazgatási területe ▪ Vállalkozások
<i>Javasolt ütemezés</i>	Közép- és hosszútáv
<i>Partnerek</i>	Vállalkozások
<i>Beruházási költség</i>	Projektmérettől függően
<i>Megvalósítási keret</i>	▪ Pályázati források ▪ Magántőke

5.3.5 Vendéglátás, idegenforgalom, turizmus fellendítése

Az intézkedés célja: alternatív jövedelemforrás teremtése.

PROJEKTEK:

<i>Projekt neve</i>	Szálláshelyek és vendéglátóhelyek számának bővítése
<i>Projekt célja</i>	Vendéglátóhelyek, éttermek, szállodák, panziók, hotelek, camping és magánszálláshelyek létrehozása, fejlesztése.
<i>Célcsoport</i>	▪ Füzesgyarmat Város Önkormányzata ▪ Családok ▪ Kisebb csoportok ▪ Befektetők
<i>Érintett terület</i>	▪ Füzesgyarmat Város közigazgatási területe ▪ Magántulajdonban lévő telkek, épületek
<i>Javasolt ütemezés</i>	Közép- és hosszútáv
<i>Partnerek</i>	▪ Füzesgyarmat Város Önkormányzata ▪ Befektetők ▪ Utazási irodák
<i>Beruházási költség</i>	Projektmérettől függően
<i>Megvalósítási keret</i>	▪ Pályázati források ▪ Magántőke

<i>Projekt neve</i>	Komplex turisztikai tájékoztatórendszer kialakítása
<i>Projekt célja</i>	Tájékoztató szórólapokon, kiadványokon és az internet segítségével, a tájékozódás, egységes arculat kialakítása, internetes honlap készítése, korszerűsítése.
<i>Célcsoport</i>	Füzesgyarmat Városába látogató turisták

<i>Érintett terület</i>	▪ Meglévő utazási irodák, ▪ Közintézmények ▪ Város forgalmasabb pontjai, útkereszteződései – táblák kihelyezése ▪ Sajtó ▪ Internet
<i> Javasolt ütemezés</i>	Középtáv
<i>Partnerek</i>	Füzesgyarmat Város Önkormányzata
<i>Beruházási költség</i>	Projektmérettől függően
<i>Megvalósítási keret</i>	▪ Pályázati források ▪ Befektetők

<i>Projekt neve</i>	Gyógyvíz felhasználása és a kapcsolódó szolgáltatások fejlesztése
<i>Projekt célja</i>	A Város természeti értékének számító gyógy termálvíz turisztikai forgalmának növelése. Kastélypark Fürdő fejlesztése (pl. élmény komplexum) és további önkormányzati szálláshelyek létrehozása
<i>Célcsoport</i>	Lakosság, Füzesgyarmat Városába látogató turisták
<i>Érintett terület</i>	▪ Utazási irodák ▪ Önkormányzat ▪ Befektetők
<i> Javasolt ütemezés</i>	Középtáv
<i>Partnerek</i>	Füzesgyarmat Város Önkormányzata, befektetők
<i>Beruházási költség</i>	Projektmérettől függően
<i>Megvalósítási keret</i>	▪ Pályázati források ▪ Befektetők

<i>Projekt neve</i>	Lovas turizmus fejlesztése
<i>Projekt célja</i>	Város külterületén, esetleg látványosságaihoz vezető lovas ösvény kijelölése.
<i>Célcsoport</i>	Füzesgyarmat Városába látogató turisták, lakosság
<i>Érintett terület</i>	▪ Füzesgyarmat közigazgatási területe
<i> Javasolt ütemezés</i>	Középtáv
<i>Partnerek</i>	Füzesgyarmat Város Önkormányzata, befektetők
<i>Beruházási költség</i>	Projektmérettől függően
<i>Megvalósítási keret</i>	▪ Pályázati források ▪ Befektetők

<i>Projekt neve</i>	Sport turizmus fejlesztése
<i>Projekt célja</i>	A Város külterületén, mezőgazdasági művelésre alkalmatlan területen Kalandpark és sportpályák (tenisz, golf) kialakításának lehetősége. A Sárreai túraútvonalakhoz igazodva helyi túraútvonalak megtervezése
<i>Célcsoport</i>	Füzesgyarmat Városába látogató turisták, lakosság
<i>Érintett terület</i>	▪ Füzesgyarmat közigazgatási területe
<i> Javasolt ütemezés</i>	Középtáv
<i>Partnerek</i>	Füzesgyarmat Város Önkormányzata, sportegyesület, befektetők
<i>Beruházási költség</i>	Projektmérettől függően
<i>Megvalósítási keret</i>	▪ Pályázati források ▪ Befektetők

5.4. A programok áttekintő táblázata

TÁRSADALMI PILLÉR

Részprojektek	Projektek	Partnerek	Ütemezés		
			Rövidtáv	Középtáv	Hosszútáv
Társadalmi szemléletformálás	Szemléletformáló közösségi fórumok szervezése a helyi média bevonásával	Önkormányzat, előadók	✓	✓	✓
Intézményi működés hatékonyságának növelése	Eszközbeszerzés a hatékonyabb intézményi működés érdekében	Önkormányzat	✓	✓	
	A civil társadalom és a helyi közigazgatás szereplői közötti együttműködés fejlesztése	Önkormányzat, civil szervezetek	✓	✓	✓
Egészségügyi helyzet fejlesztése	A Város optimális környezet—egészségügyi helyzetének biztosítása	Önkormányzat, Körzeti orvosok, Egészségügyi ellátással foglalkozó vállalkozások	✓	✓	✓
	Prevenció és rehabilitáció megvalósítása az egészségügyben		✓	✓	✓
Szociális helyzet fejlesztése	Szociális szolgáltatások fejlesztése	Önkormányzat, alapítványok, szociális intézmények	✓	✓	✓
Oktatás, képzés fejlesztése	„ÖKO iskola” programban való részvétel	Iskolások, oktatók, tanárok	✓	✓	
	Egészségnap/hét és környezetvédelmi nap/hét		✓	✓	
Kulturális élet fellendítése	Hagyományőrző rendezvények szervezése, támogatása	Önkormányzat, városi intézmények, civil szervezetek, felajánlók, alapítványok	✓	✓	✓
	Rendszeres szabadtéri nyári programok		✓	✓	✓

	Sportrendezvények	Önkormányzat, egyesületek, civil szervezetek, iskolák	✓	✓	✓
Esélyegyenlőségi jogok biztosítása	A fogyatékkal élők jogainak biztosítása	Önkormányzat, szociális szervezetek	✓	✓	✓
	Fogyatékkal élők integrálása és aktív foglalkoztatása	Önkormányzat, vállalkozások	✓	✓	✓
	Akadálymentesítés	Önkormányzat	✓	✓	✓
Közösségi közlekedés fellendítése	A biztonságos kerékpáros közlekedés feltételeinek biztosítása	Önkormányzat, civil szervezetek, kerékpáros egyesület	✓	✓	

KÖRNYEZETI PILLÉR

Részprojektek	Projektek	Partnerek	Ütemezés		
			Rövidtáv	Középtáv	Hosszútáv
Környezet ismerete, környezettudatosság	Füzesgyarmat Környezetvédelmi Programjának felülvizsgálata	Önkormányzat	✓		
	Helyi hulladékgazdálkodás jogi szabályozása	Önkormányzat	✓	✓	✓
	Környezetvédelmi kommunikációs terv kidolgozása	Önkormányzat, civil szervezetek, PR szakértő	✓	✓	✓
	Nyilvánosság a Város környezeti ügyeivel kapcsolatban	Önkormányzat, civil szervezetek,	✓	✓	✓
Települési és épített környezet védelme	Természet közeli élőhelyek védelme	Füzesgyarmat Város	✓	✓	✓
	Helyi jelentőségű védett területek arányának növelése, a védelemre tervezett területek védetté nyilvánításának lefolytatása	Önkormányzata, Civil szervezetek, Közterület fenntartó, Lakosság Füzesgyarmat Város Önkormányzata Civil szervezetek Nemzeti Park Környezetvédelmi és Természetvédelmi Felügyelőség Füzesgyarmat Város Önkormányzata Civil szervezetek Nemzeti Park Környezetvédelmi és Természetvédelmi Felügyelőség Önkormányzat, civil szervezetek	✓	✓	✓
	Műemléki épületek, helyi jelentőségű épített értékek, régészeti lelőhelyek	Füzesgyarmat Város Önkormányzata		✓	✓

	védelme, a Város építészeti emlékeinek felújítása	Civil szervezetek Nemzeti Park Környezetvédelmi és Természetvédelmi Felügyelőség Önkormányzat, civil szervezetek Füzesgyarmat Város Önkormányzata Civil szervezetek Nemzeti Park Környezetvédelmi és Természetvédelmi Felügyelőség Önkormányzat, KÖH			
	Tájvédelmi tevékenység	Önkormányzat	✓	✓	✓
A lakókörnyezet védelme a káros emisszió kibocsátásoktól	Környezetminőség javítása, élhető, egészséges városi környezet kialakítása	Önkormányzat, Környezetvédelmi Felügyelőség	✓		
	Allergén növényekkel kapcsolatos intézkedések	Önkormányzat	✓		
	Utak pormentesítése	Önkormányzat	✓	✓	✓
	A felszíni vizekbe történő illegális szennyvízbevezetések feltárása és visszaszorítása	Önkormányzat, civil szervezetek, szolgáltató, Környezetvédelmi Felügyelőség	✓	✓	✓
	A felszíni és felszín alatti vizeket szennyező illegális hulladéktelepítési helyek felszámolása	Önkormányzat, civil szervezetek, szolgáltató, Környezetvédelmi Felügyelőség Önkormányzat, szolgáltató	✓	✓	✓
	Zajterhelés megelőzése	Önkormányzat, civil	✓	✓	✓

		szervezetek, szolgáltató, Környezetvédelmi Felügyelőség Önkormányzat, szolgáltató Önkormányzat			
	Záportározók, vízgyűjtő medencék kialakítása	Önkormányzat, civil szervezetek, szolgáltató, Környezetvédelmi Felügyelőség Önkormányzat, szolgáltató Önkormányzat Önkormányzat		✓	✓
	Lakóövezeti zajforrások megszüntetése	Önkormányzat, civil szervezetek, szolgáltató, Környezetvédelmi Felügyelőség Önkormányzat, szolgáltató Önkormányzat Önkormányzat	✓	✓	✓
	Kerti hulladékok komposztálásának elősegítése	Önkormányzat, civil szervezetek, szolgáltató, Környezetvédelmi Felügyelőség Önkormányzat, szolgáltató Önkormányzat Önkormányzat	✓	✓	✓
Infrastrukturális helyzet javítása, fejlesztése	Füzesgyarmat szennyvíztisztító telep rekonstrukciója, és bővítése, a szennyvízelvezető rendszer fejlesztése	Önkormányzat, lakosság	✓		
	Belterületi csapadékvíz-elvezetés és gyűjtés	Önkormányzat, lakosság		✓	
	Önkormányzati tulajdonú kül- és belterületi meglévő közutak fejlesztése, földburkolatú utcákban aszfalt utak kiépítése	Önkormányzat, lakosság	✓	✓	✓
	Lakossági Járdaeépítési Program	Önkormányzat, lakosság	✓	✓	✓

	A kerékpárút bel és külterületi szakaszának felújítása, bővítése	Önkormányzat		✓	✓
Energiafelhasználás hatékony és megújuló lehetőségeinek kihasználása	Napenergia hasznosítási és alkalmazási lehetőségeinek vizsgálata (napelemek, napkóhó)	Önkormányzat, Non-profit szervezetek, vállalkozások		✓	✓
	„Megújuló energia, megújuló közösség” előadások	Önkormányzat	✓		
	Geotermikus energia, szélenergia alkalmazási lehetőségeinek vizsgálata	Önkormányzat, Non-profit szervezetek, vállalkozások		✓	✓
	Támogatások, segélyezések energiahatékonysághoz kötötten	Önkormányzat			✓
Zöldterületek védelme, fenntartása	Meglévő közparkok megújítása és új közparkok kialakítása zöldterületeken	Önkormányzat		✓	✓
	Szabványos játszótér kialakítása	Önkormányzat		✓	
Hulladékgazdálkodás	Települési illegális hulladéklerakó helyek felszámolása	Önkormányzat	✓	✓	✓
	Házi komposztálás és esővíz-gazdálkodás ösztönzése, tájékoztató kampányok	Önkormányzat		✓	✓
	Házi szennyvíztisztítás fejlesztése a közműves szennyvízcsatornával gazdaságosan el nem látható területeken	Önkormányzat		✓	✓
	Hulladékgyűjtő udvar(ok) kialakítása	Önkormányzat, közszolgáltató	✓	✓	✓
	Építési és bontási hulladékok hasznosítása	Önkormányzat, közszolgáltató, építési vállalkozók	✓	✓	✓
	Oktatás, szemléletformálás	Önkormányzat, közszolgáltató, civil szervezetek	✓	✓	✓

GAZDASÁGI PILLÉR

Részprojektek	Projektek	Partnerek	Ütemezés		
			Rövidtáv	Középtáv	Hosszútáv
Önkormányzat és az önkormányzati intézmények hatékony működéséhez szükséges gazdasági feltételek megteremtése	Önkormányzati bevételek növelése	Önkormányzat	✓	✓	✓
	Hatékony intézményi struktúra kialakítása	Önkormányzat, intézmények	✓	✓	✓
	Pályázatokkal kapcsolatos monitoring	-	✓	✓	✓
Ipar fejlesztése	Befektetési projekt-portfólió összeállítása, népszerűsítése	Önkormányzat, Nemzetgazdasági Minisztérium	✓	✓	✓
	Helyi vállalkozás-támogatási program kidolgozása és működtetése	Önkormányzat, 7 Nemzetgazdasági Minisztérium	✓	✓	✓
	Szakképzett munkaerőt foglalkoztató vállalatok letelepedésének kiemelt támogatása	Termelők, vállalkozók		✓	✓
	Nagy hozzáadott értékű termékeket előállító vállalatok letelepedésének kiemelt támogatása	Termelők, vállalkozók		✓	✓
	Környezetbarát technológiák alkalmazása	Vállalkozások	✓	✓	✓
	Megújuló energiákra alapozott ipar telepítése	Befektetők, Önkormányzat		✓	✓
Mezőgazdaság fejlesztése	Biatermékek előállítása – biotermesztés, biotermelés	Gazdálkodók	✓	✓	✓
	Vegyszermentes háztáji termékek előállítása	Gazdálkodók	✓	✓	✓
	Termelői Értékesítési Szövetkezet létrejöttének elősegítése	Gazdálkodók	✓	✓	✓
	Helyi kistermelők piaca	Gazdálkodók	✓	✓	✓
Gazdasági szektor fejlesztése	Marketingstratégia kidolgozása	Önkormányzat, társulások,		✓	✓

		vállalkozások			
	Önkormányzati támogatás és koordináció a gazdaságfejlesztési / munkahelyteremtő folyamatokban	Önkormányzat	✓	✓	✓
	Fórumok, kiállítások szervezése a helyi vállalkozások számára	Önkormányzat, meghívott előadók		✓	✓
	Mikro-, kis- és középvállalkozások támogatása	Önkormányzat, állami szervek, vállalkozások	✓	✓	✓
	Környezetbarát technológiák alkalmazása	Vállalkozások		✓	✓
Vendéglátás, idegenforgalom, turizmus fellendítése	Szálláshelyek és vendéglátóhelyek számának bővítése	Önkormányzat, utazási irodák, befektetők		✓	✓
	Komplex turisztikai tájékoztatórendszer kialakítása	Önkormányzat		✓	
	Gyógyvíz felhasználása és a kapcsolódó szolgáltatások fejlesztése	Önkormányzat, befektetők		✓	
	Lovas turizmus fejlesztése	Önkormányzat, befektetők		✓	

6. MONITORING ÉS VISSZACSATOLÁS

A monitoring célja: A partnerkapcsolatok és programok beindítása, működtetése. A terv végrehajtása közben adatgyűjtés a folyó tevékenységekről, a szolgáltatásokban és a rendszerekben bekövetkezett változásokról.

- Az erőforrásigények és források meghatározása.
- Kivitelezési ütemterv.
- Az önkormányzati költségvetés és az akcióterv közötti „híd” megteremtése.
- A programok kivitelezése.
- A tevékenységek és eredmények dokumentálása.
- A sikerek és problémák felismerése, jelentéskészítés.

A visszacsatolás és értékelés célja: Az előrehaladás és teljesítmény hagyományos értékelése célközpontú mutatók segítségével. A szolgáltatók és felhasználók tájékoztatása az eredményekről. A konzultáció, felülvizsgálat és/vagy tervezési folyamat megismétlése meghatározott küszöböknel.

- Értékelő csoportok létrehozása.
- Értékelés időbeosztásának meghatározása.
- Célokra alapuló mutatók kidolgozása.
- A jelentés kereteinek definiálása.
- Értékelés elvégzése.
- A partnerek tájékoztatása az értékelés eredményeiről.

6.1. Cselekvési terv

1. Fenntarthatósági megbízott és monitoring csoportok kijelölése

A fenntarthatósági tervben leírtakkal, valamint a Város környezeti fenntartásával kapcsolatos feladatok koordinálására, a fenti tervben leírt feladatok betartásának figyelemmel kísérésére, a fenntarthatósági terv felülvizsgálatához szükséges lakossági véleménygyűjtéshez fenntarthatósági megbízott kijelölése szükséges.

Monitoring rendszer szereplői

Polgármester

Alpolgármesterek

Bizottsági elnökök

- Szociális és Egészségügyi Bizottság
- Gazdálkodási és Ellenőrzési Bizottság
- Oktatási-, Kulturális, Turisztikai és Sportbizottság

Az Önkormányzat által fenntartott oktatási Intézmények vezetői

- Kossuth Lajos Általános és Alapfokú Művészeti Iskola, Napközi Otthonos Óvoda Egységes Pedagógiai Szakszolgálat

Az önkormányzat által fenntartott óvodák vezetői

- Kossuth Lajos Általános és Alapfokú Művészeti Iskola, Napközi Otthonos Óvoda Egységes Pedagógiai Szakszolgálat

Az önkormányzat által fenntartott közintézmények vezetői

- Hegyesi János Városi Könyvtár és Közművelődési Intézmény
- Egészségügyi Központ

Társulások

- Füzesgyarmati Víziközmű Társulat
- Szeghalmi Többcélú Kistérségi Társulás

Közműszolgáltatók

- Hulladékgazdálkodás: ...Békés-Manifest Közszolgáltató Kht.....
- Víz-, és csatornaszolgáltató: ...Békés Megyei Vízművek Zrt.....
- Gázosztálytató: GDF-SUEZ Energia Magyarország Zrt.....
- Áramszolgáltató: .E-ON Tiszántúli Áramhálózati Zrt.

Polgármesteri hivatal munkatársai

- Jegyző
- Aljegyző
- Pénzügyi Irodavezető
- Szociális Csoport vezetője
- Műszaki csoport vezetője
- Városmenedzser
- egyéb munkatársak...

A fenti irodavezetőkkel, illetve csoportvezetővel történt egyeztetések alapján a monitoring csoportban – az LA21-ben – az irodavezetők kerülnek megjelölésre, akik, adott esetben kijelölik az adott iroda azon munkatársát vagy munkatársait, akik a konkrét monitoring feladatot ellátják.

Civil szervezetek, helyi közösségek

2. Fenntarthatósági terv felülvizsgálata

Jelen Környezeti Fenntarthatósági Terv felülvizsgálatát évente 1 alkalommal felül kell vizsgálni, a fenntarthatósági megbízott által begyűjtött lakossági és intézményi vélemények figyelembe vételével, ennek megfelelően a szükséges módosításokat el kell végezni.

3. Tudatformálás, konzultációk, gyűlések tartása

Évente két alkalommal – tavasszal és ősszel – konzultáció szervezése a környezeti fenntarthatósági tervben foglaltak megvalósításáról, valamint az elhangzott vélemények,

ajánlatok kiértékelése és a fenntarthatósági terv ennek alapján történő felülvizsgálata.

6.2. Indikátorok

A Local Agenda 21 program keretén belül szükség van az előrehaladás, a bekövetkezett változások, a teljesítmény értékelésére. Az egyes részek előrehaladásának méréséhez olyan mutatószámok **(INDIKÁTOROK)** szükségesek, amelyek segítségével értékelhetők a bekövetkezett változások. Az indikátorok a környezeti, társadalmi-, gazdasági folyamatok elemzéséhez, teljesítményértékeléshez nyújtanak segítséget és az információkat közérthető formában juttatják el a célszemélyekhez. Hozzájárulnak a társadalom szereplőinek tudatossága és viselkedése közötti eltérés csökkentésére, segítik a döntési folyamatok koordinációját - mindezt a fenntarthatóság alapelveinek érvényesülése érdekében.

Az indikátorok meghatározásánál jól mérhető, a KSH adatbázisában és a helyzetelemzés fejezeteiben is szereplő és alkalmazott statisztikai paramétereket választottunk, melyeket táblázatos formában foglaltunk össze. Ezen fenntarthatósági pillérenként készített táblázatok évenkénti kitöltésével és kiértékelésével hosszú távon is nyomon követhetők az időközben bekövetkezett változások, folyamatok.

Fontos hangsúlyozni, hogy az egyes indikátorok nem elsősorban egy-egy állapot leírására törekednek, hanem a LA21 előrehaladásával, megvalósulásával kapcsolatos változásokat mutatják be, és alkalmasak a közösségi teljesítmény mérésére, vagy akár az országos, ill. nemzetközi trendekkel való összehasonlításra.

A meghatározott célkitűzések megvalósulásának nyomon követése elsősorban az Önkormányzat feladatkörébe tartozik. Továbbá biztosítania kell a szolgáltatók, a lakosság tájékoztatását az eredményekről és a bekövetkezett változásokról.

Az indikátorok összegyűjtése pillérenként és célonként más-más intézmény feladata. Az oktatással kapcsolatos indikátorok és adatok összegyűjtése az oktatási intézmények feladata, melyből éves adatszolgáltatást kell adjon az Önkormányzat részére. A demográfiai adatok összegyűjtéséért az Önkormányzat illetékes osztálya a felelős. Az infrastruktúra adatait a szolgáltatók kötelessége szolgáltatni. A hulladékgazdálkodással kapcsolatos információkat a közszolgáltatóknak kell összegyűjteni adott évre vonatkozóan. Az egészségügyi, szociális és közbiztonsággal kapcsolatos indikátorok összegyűjtése szintén az Önkormányzat feladata segítséget kérve az érintett intézmények vezetőitől. A gazdasági pillérrel kapcsolatos összes adat összegyűjtése, kiértékelése az Önkormányzat feladata, csakúgy, mint a kitűzött célok megfogalmazása. A kulturális adatok szolgáltatásáért a Város kulturális intézményei a felelősek.

TÁRSADALMI PILLÉR

Részcélok	Indikátorok	2012	2013	2014	2015	2016
Általános adatok	állandó népesség száma (fő)					
	elvándorlások száma (eset)					
	Odavándorlások száma (eset)					
Egészségügyi helyzet fejlesztése	Működő háziorvosok száma (fő)					
	Működő házi gyermekorvosok száma (fő)					
	A háziorvosok által ellátott szolgálatok száma (szolgálat)					
	A házi gyermekorvosok által ellátott szolgálatok száma (szolgálat)					
	A háziorvosi ellátásban a megjelentek és a meglátogatottak száma összesen (eset)					
	A házi gyermekorvosi ellátásban a rendelésen megjelentek száma (eset)					
	A házi gyermekorvosi ellátásban a látogatások száma összesen (eset)					
	A háziorvosi ellátásban a rendelésen megjelentek száma (eset)					
	A háziorvosi ellátásban a lakáson történt beteglátogatás (eset)					
	Megjelenési esetek száma a járóbeteg szakellátásban (székhely szerinti adat (eset)					
	Beavatkozások száma a járóbeteg szakellátásban (székhely szerinti adatok) (db)					
	Gyógyszertárak száma (humán) (db)					
	Nyilvántartott álláskeresők száma összesen (fő)					
Szociális helyzet fejlesztése	Éven túl nyilvántartott álláskeresők száma					
	Járadék típusú ellátásban részesülők					
	Segély típusú ellátásban részesülők					
	Rendszeres szociális segélyben részesülők					
	Munkavállaló korú népesség					
	Rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya					

Oktatás, képzés fejlesztése	Óvodába beírt gyermekek száma (gyógypedagógiai neveléssel együtt) (fő)					
	Az általános iskolai osztályok száma a nappali oktatásban (gyógypedagógiai oktatással együtt) (db)					

	Általános iskolai tanulók száma a nappali oktatásban (gyógypedagógiai oktatással együtt) (fő)					
	A napközis tanulók száma a nappali oktatásban az általános iskolákban (iskolaotthonos tanulókkal együtt) (fő)					
	Általános iskolai főállású pedagógusok száma (gyógypedagógiai oktatással együtt) (fő)					
	Naponta bejáró általános iskolai tanulók száma a nappali oktatásban (fő)					
	Számítógépek száma az általános iskolai feladat ellátási helyeken (db)					
	Középiskolai osztályok száma a nappali oktatásban (db)					
	Középiskolai tanulók száma a nappali oktatásban (a hat-, nyolc évfolyamos gimnáziumok megfelelő évfolyamaival együtt) (fő)					
	Gimnáziumi tanulók száma a nappali oktatásban (a hat-, nyolc évfolyamos gimnáziumok megfelelő évfolyamaival együtt) (fő)					
	Szakközépiskolai tanulók száma a nappali oktatásban (szakmai képzéssel együtt) (fő)					
	Középiskolai főállású pedagógusok száma (fő)					
	Szakiskolai és speciális szakiskolai osztályok száma a nappali oktatásban (db)					
	Szakiskolai és speciális szakiskolai tanulók száma a nappali oktatásban (fő)					
	Főállású pedagógusok száma a szakiskolákban és a speciális szakiskolában (fő)					
	Nemzetiségi, etnikai oktatásban tanulók száma a nappali oktatásban a középiskolában (fő)					
Közbiztonság fejlesztése	Településőrök száma (fő)					
	Bűncselekmények száma (db)					

Kulturális élet fellendítése	A települési könyvtárak beiratkozott olvasóinak száma (fő)					
	Múzeumi kiállítások száma (db)					
	Múzeumi látogatók száma (fő)					
	Rendszeres művelődési foglalkozások száma (db)					
	Rendszeres művelődési formákban résztvevők száma (fő)					
	Kulturális rendezvények száma (db)					

	Kulturális rendezvényeken részt vevők száma (fő)					
	Alkotó művelődési közösségek száma (db)					
	Alkotó művelődési közösségek tagjainak száma (fő)					

GAZDASÁGI PILLÉR

Részcélok	Indikátorok	2012	2013	2014	2015	2016
Nemzetközi együttműködés	Pályázati lehetőségek					
Az Önkormányzat és az önkormányzati intézmények hatékony működéséhez szükséges gazdasági feltételek megteremtése	önkormányzati bevételek összesen (Ft)					
	önkormányzati kiadások összesen (Ft)					
	adóbevételek (Ft)					
	összes felvett támogatás (Ft)					
	összes elnyert pályázati forrás (Ft)					
	összes kifizetett pályázati önerő (Ft)					
Mezőgazdaság fejlesztése	összes mezőgazdasági használatú földterület (ha)					
	egyéni gazdaságok száma (db)					
	kistermelői gazdaságok száma (db)					
	mezőgazdasági tevékenységet folytató gazdasági szervezetek száma (db)					
	biotermesztés alatt álló földterület (ha)					
Gazdasági szektor (kereskedelem, szolgáltatás) fejlesztése	ipari szektorban foglalkoztatottak száma (fő)					
	ipartelepek száma (db)					
	bejegyzett vállalkozások száma (db)					
	környezetbarát technológiák alkalmazása (%)					
Vendéglátás, idegenforgalom, turizmus fellendítése	szálláshelyek száma (db)					
	összes szállásférőhelyek száma (db)					
	vendégéjszakák száma az összes szálláshelyen (vendégéjszaka)					
	külföldiek által eltöltött vendégéjszakák száma az összes szálláshelyen (vendégéjszaka)					
	vendéglátóhelyek száma (db)					
	turisztikai információs pontok, irodák száma (db)					

KÖRNYEZETI PILLÉR

Részcélok	Indikátorok	2012	2013	2014	2015	2016
Környezeti elemek és rendszerek állapotának javítása, védelme	összes elszállított települési szilárd hulladék mennyisége (t)					
	a lakosságtól szelektív hulladékgyűjtésben elszállított települési szilárd hulladék mennyisége (t)					
	komposztáló háztartások száma (db)					
	biohulladék mennyisége (t)					
	helyi védettség alatt álló területek (m2)					
	helyi védettségű épített objektumok száma (db)					
	felújításra szoruló középületek száma (db)					
A lakókörnyezet védelme a káros emisszió kibocsátásoktól (levegő, zaj)	zajszennyezés mértéke (dB)					
	szén-dioxid (CO ₂) koncentráció (ppm)					
Infrastrukturális helyzet javítása, fejlesztése	Lakásállomány (db)					
	Közüzemi ivóvízvezeték-hálózat hossza (km)					
	Közüzemi ivóvízvezeték-hálózatba bekapcsolt lakások száma (db)					
	Közüzemi szennyvízcsatorna-hálózat hossza (km)					
	Közcsatornahálózatba bekapcsolt lakások száma (db)					
	Villamosenergia-fogyasztók száma (db)					
	Az összes gázcsőhálózat hossza (km)					
	Összes gázfogyasztók száma (db)					
	Távfűtésbe bekapcsolt lakások száma (db)					
	Melegvízhálózatba bekapcsolt lakások száma (db)					
	Rendszeres hulladékgyűjtésbe bevont lakások száma (db)					
	Önkormányzati kiépített út és köztér hossza (km)					
	Állami közutak hossza (km)					
	Összes szolgáltatott víz mennyisége (1000 m ³)					
	Szolgáltatott összes villamosenergia mennyisége (1000 kWh)					
	Az összes szolgáltatott vezetékes gáz mennyisége (átszámítás nélkül) (1000 m ³)					
	Összes elszállított települési szilárd hulladék (tonna)					

	Összes elvezetett szennyvíz mennyisége (1000 m ³)					
Energiafelhasználás hatékony és megújuló lehetőségeinek kihasználása	fenntartható energiahasználat témájú előadások résztvevőinek száma (fő)					
	megújuló energiaforrást alkalmazó középületek száma (db)					
	megújuló energiaforrást alkalmazó háztartások száma (db)					
	egy főre jutó összes energiafogyasztás (fő/MJ)					
Zöldterületek védelme, fenntartása – növény és állatvilág fenntartása	erdő művelési ág aránya a területhasználatban (%)					
	biológiai aktivitás mértéke (%)					
	összes zöldterület a településszerkezetben (m ²)					
	egy főre jutó zöldterület (fő/m ²)					
	szabványos játszóterek száma (db)					
	a zöldfelületek fenntartásra szánt költség (Ft/ha)					